

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy óra. . . . . 1 kor. Egy óra. . . . . 1 kor. 50 fill. Negyedévre 3 „ Negyedévre 4 „ 50 „		Felelős szerkesztő: Dr. HEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piacz-utca 49. szám.
---	--	--	---

A hamis apostolok.

Debrecen, június 3.

A fölvilágosodás, a tudás szállott le e napon a tizenkét apostol fejére s azok egyszerre szeláni tudtak a világ minden nemzetének nyelvén és elszéledve minden országokba, tanították az igét, terjesztették a tanításokat, amelyeket az isten fia hagyott reájuk. És a tízes nyelvektől megszállottak tanították a szeretetet, az egyenlőséget. Mindnyájan isten fiai vagyunk, szeresd felebarátodat, mint tenmagadat — szólt a fölvilágosítottak tanítása, ami után megsokasodott a tanítványok száma és évszázak után százmilliókká lettek a kevesek.

Évszázak mulva pedig a százmilliók kiválasztottai elfeledkeztek a tanításokról és üldözik felebarátaikat, mondván, nincsen egyenlőség. A tízes nyelvek gyújtotta világosság kialvóban van, a tanítások ereje elmult és a szeretetből gyűlölet lett. Az egyenlőséget megfojtották a kiválasztottak.

Szomorú piros pünkösdi napja! Már csak nem is szimbolizálok ma a fölvilágosodást!

A tízes nyelvek nem szólaltatják meg a tanítványokat, hogy terjesszék azokat, a miket a mester mondott. A tízes nyelvek nem szállanak ma le, a lélek nem bocsáttatik el s nem telnek meg vele azok, akikből kitörölle emléket is annak tanítása, akire ma hivatkoznak a gyűlölködők.

Akit nem terhel felelősség.

Midőn tizenöt évi közös együttélés után báró Bühler rászánta magát, hogy nevét és viszonyukat az anyakönyvvezető előtt törvényesíttesse, rövid idő alatt megértette, hogy alapiában ostobán cselekedett.

A harmincöt éves Sarah csupán a mihamarabbi özvegyiségre jutás boldog reményében vált a hitvesévé s alig várta, hogy kezét eg yjóval fiatalabb férjnek nyujtsa. — Nem szűnt meg férjének egyre szemére vetni hatvanhat évét és a tönkrejutását. Pedig ő miatta jutott tönkre. Mindent elkövetett, hogy az életet türhettelessé tegye számára, s a jó háziasszonyt játszva, a báró zsebpénzét a legszükebbre szorította.

Bühler egyre azon törte a fejét, hogyan szabadulhatna tőle . . . Elválni? . . . Miből? Vagyona roncsait a felesége szorongatja a markában.

Valami szenvedély sugallta bűn . . . De Sarah annyira viszi a ravaszsgot, hogy következetesen hü marad hozzá.

Egyebet kell kitalálni . . . Valami gyors,

Mert zug a gyűlölködés szava és ordítanak mindennap a testvériség megtagadói. Mintha átkos vetés kelt volna ki a szeretet vallásának képviselőiben és e vetésnek mérges magvai hullanának a legbékésebb, legcsendesebb magyar nép lelkébe. Mintha feketebe öltözött kísértetei az embertársat máglyára és gályára hurcoló multnak támadtak vona föl és kiáltanak egymás felé:

— Feszítsd meg őt!

A mi árva, töröktől, tatártól, némettől, kivándorlástól, sötétségtől és frázisoktól sujtott szegény kicsi hazánknak pünkösdjén ma ilyen gondolatok támadnak. Az iskolában és hivatalban, a falun, a városban, a mezőkön és a hegyek között ma nem a fölvilágosító szentlélek jár, nem a szeretet és egyenlőség tanítása hangzik, hanem a felekezeti gyűlölség bontó, robbantó, gyilkos fekete méreggőze.

Alig egy éve jutott odáig ez a szerencsétlen nemzet, hogy becsületes akarással dolgozó munkáskezek irányítják sorsának gyepöljét s a munka kezdsének első percében áll elő a felekezeti fekete lelkű katonái, hogy megállítsák a már-már vigan kattogó zuhogó gép munkás kerekeit és a felekezeti egyenetlenség, a gyűlölködés választó vizével osszák részekre az ugys szét húzó, az ezernyi érdek szerint ezerféle lekötött nemzetet.

A legszentebb hitelveknek katonáiként, a hit, a vallás jelszavával lépnek elő egyen-

biztos módot, amelylyel megszabadulhat Sarahtól.

A véletlen jött segítségére.

Egy este, midőn a kávéház terraszán üldögélt, a szomszéd asztalnál egy esetről beszéltek, midőn a törvényszék felmentett egy kereskedőt, ki meggyilkolta feleségét és anyósát. A kihallgatásnál oly tökéletes hidegvérrel őrizte meg nyugalmát, hogy az orvosok egyhanguan azt véleményezték, miszerint ezen tettéért nem vonható felelősségre.

A báró csöndesen felállt. Nem is hallgatta őket tovább, de miután egy újságot is vásárolt és abból olvasta a felmentő ítéletet, haza sietett.

Halkan, lábujjhegyen osont be a felesége szobájába, aki nyugodtan, pihegő lélegzettel aludt szobájában.

— Rám gondol — gondola a báró — bizonyára azzal a reménnyel aludt el, hogy késésemmek valami baleset lehet az oka, a mely egyszer és mindenkorra megszabadítja tőlem. A kis gonosz . . . ezuttal alapos kis családás vár read! Bár azért élve nem fogsz viszontlátni.

ként a sötétségből az ott született, vagy odabukott gonoszok és a hatalomra éhes és az azt féltő önzéssel támadnak meg mindent és mindenkit, ami és aki nem növeli e hatalmat. A nemzet tanácsában, az iskolák, a népnevelés, a nemzeti erők szaporításának kérdésénél nem a nemzeti művelődés eszközeiről beszélnek, nem a magyar nemzeti egység, a nemzeti jólét kérdéseit feszegetik a felekezeti gyűlölködők, hanem arról beszélnek, miként lehetne meggyűlöltetni magyart a magyarral.

Kongregációk, Polónyaiak, Rakovszkyak munkálkodnak átkosan a nemzetegység megbontásán és sikerrel sokszor. Az iskolák falai közé bevitték már a gyűlölködést, letörölték a fiatal lelkekről az ártatlanság hamvát, hogy a szeretetlenség keménységét oltásuk azokba. A keresztyén vallásra, a hitre, a krisztusi tanításokra hivatkoznak és tanítják a vallások gyűlöletét, a hit erőtlenségét.

A kongregációk, a Polónyaiak azok, a kikre ostort fogott egyszer a Mester s kiverete őket az oszlopok közül:

— Ne tegyétek atyám házáat kufárok házává.

Pedig azzá teszik azok, akik most önös, hatalmi érdekekből harcok, a leggyűlölettebb harcok magvát, a testvérgyűlölséget, a felekezeti egyenetlenséget hintik szét s megzavarják a békés együttműködést, az egységet, elüzik a szeretetet.

Az ágy felé hajolt és lehunyva szeméit, két erős kezével fojtogatni kezdte a felesége torkát. Sarah arca elkékült és teste lassan merevre vált . . .

Meghalt egyetlen jalkiáltás nélkül. Ezután a báró gallért cserélt, rendbe hozta öltözékét és egyenesen a legközelebbi rendőr-állomásra sietett.

A rendőrtiszt előtt bementa nevét és állását.

—Báró Bühler vagyok. Épen az imént fojtottam meg a feleségemet.

— Üljön le báró ur — szólt a rendőrtiszt abban a biztos hiszemben, hogy bolonddal van dolga.

Bühler leült és teljes hidegvérrel, nagyon nyugodtan előadta a történeteket, teljes részleteiben.

Két rendőrt küldtek a lakására meggyőződni előadása valódiságáról. S azok csakhamar visszatértek a hírrel, hogy szóról-szóra igaz.

— De uram! — kérde a megrémült rendőrtiszt — megmondhatná, hog ymi indította a szörnyü gyilkosságra?

Építész urak figyelmébe!

Élesdi oltott mész köbméter számára, friss Portland és Román cement kicsinyben és nagyban Klár Andor cégnél rendelhető meg. Raktár Margitfürdő-telepen. Telefon 445. sz.

Földmunka vállalkozó kerestetik.

Felvilágosítást ad Zoltán Vincze műépítész és építőmester Piac-u. 71. d. e. 10-11. d. u. 4-5.

Szegény magyar nemzet, szomorú pün-fekete zivatarfelhők fenyegetik a magyar sugarait fekete denevérszárnyak elfogják s fekete zivatarfelhők fenyegetik a magyar földet. Bár küldene a mester lángnyelveket, amelyek áttörnek a felhőket, utat nyitnának a napsugárnak és elűznék sötét odúikba vissza a denevéreket.

A munkáskertek ünnepe

Debrecen, június 4.

A Debrecen televény földjéből aránytalanul rövid idő alatt hatalmas intézményre fejlődött munkáskerteknek nevezetes ünnepe van ma. Az országos méltánylás sugár-fénye ömlik ma rájuk, amikor a székesfőváros hivatalos társadalompolitikáinak egy előkelő csoportja látogatásával tiszteli meg ez intézményt. Az a megtisztelő cél vezetni őket, hogy tanulmányozzák a munkáskerteket és azoknak Budapest és más magyar városokban való létesítését komolyan fontolóra vegyék.

Ez a tény, ez az érdeklődés történelmi fontosságú mozzanat hazánk fejlődésében, mert azt jelenti, hogy a magyar társadalom valahára kezd nagy és fontos feladatai tudatára ébredni.

Nagy törvényhozási akarások, világhatalmi allűrök minden vonalon széles és bő európai kultur kereteket teremtettek ez országban, csak arra fordítottak a legkevesebb gond, ami ezeket a kereteket betöltse: a munkásosztály, a nép széles rétegeire.

Kétségkívül magas színvonalú törvényeink vannak a munkásbetegség-elyezésről, munkáslakások építésének elősegítéséről, kis és nagyipar fejlesztéséről, szóval az állam a modern fejlődéssel reá háruló feladatoknak megfelelni igyekszik is, de igen érezhetően hiányzanak e nagy keretek alól azok a társadalmi intézmények, amelyek a modern fejlődés elsősorban exponált teherviselőinek: a köznépeknek, a munkásságnak testi és szellemi nevelését, egészségi és anyagi gyarodását hatályosan szolgálják.

Debrecen ezirányú kísérletét siker koronázta. A munkáskertekkel egy oly népjóléti intézményt alkotott, amely egynél több irányban szolgálja a népjólétet. A kerti foglalkozás a testi egészséget, a természet figyelgetése a lelki nemesülést szolgálja, szórakozást nyújt, nevel és mindez erkölcsi eredmények mellett a kiskertbirtokosnak anyagi hasznot nyújt, keresetét növeli.

— A feleségem untatott — felelé a gyilkos mély meggyőződéssel.

A rendőrtiszt fájdalmasan szánakozó tekintetét vetett rá és tovább nem faggatta.

Az eset óriási feltűnés keltett és néhány héten egész Páris csak sajnálta őt.

Az elmeorvosok előtt ép oly hidegvérű nyugalommal adta elő a történeteket s okul egyre csak azt hangoztatta, hogy a felesége untatta.

Az ítélet felelősségmentesnek nyilvánította. S nemsokára helyzetéhez mért gondossággal egy békés, csöndes, elmebeteg számára épült üdülőházba vitték Passyba. Hála vagyona megmaradt részének, ott a leggondosabb és legfigyelmesebb ellátásban és kiszolgálásban részesült. Egyedüli bánata az, hogy többé nem foglalkozhatik üzleteivel. De vigasztalja a kellemes, nyugalmas élet olyan emberek között, a kik szánják és tisztelik szerencsétlenségét.

Elkövetett bűnére mintha nem emlékezne és soha senki sem beszél róla, hogy ő hallja.

Semmi sem zavarja élete nyugalmas végét. — Egy szép napnak csöndes alkonya ez.

Curnovsky.

Jövő fejlődése perspektívájában még számtalan más hasoncél segédintézménnyel való kiegészülése áll: népfürdők, otthonok, élelmezési intézetek stb. egészen a kertés munkásházakig.

Örömmel üdvözöljük városunkban az ügy barátait és bizalommal nézünk tanulmányaik eredménye elé.

Debrecen közegészségügyi intézményei.

Irta: Balkányi Ede dr. tiszti orvos.

A higiénia manapság egész életünkre kiható nagyfontosságú szükséglet, és kétségtelen, hogy folytonos fejlődése által még nagyobb jövő vár reá. Ha az elmúlt század az emberi tevékenység rendkívüli kiterjesztése és fejlesztése által a külső kulturát és annak technikai segédesszközeit egy addig nem is sejtett magaslatra emelte, a belső kultúra, vagyis az ember ápolása azonban visszamaradt. A lázas verseny, mely az összes emberi foglalkozási ágakat uralta, az emberi erők túlerőltetéséhez vezetett, amely az idők folyamán az egészségi egyensúly veszélyeztetésével fenyeget.

Generációnk tényleg, hogy úgy mondjam, hygienikus hangulatban van, az emberek jobban vigyáznak egészségükre és igyekeznek egészségüket veszélyeztető körülményeket elhárítani és ha lehet saját egészségi és erőbeli állapotukat fejleszteni.

Ezeket tanítani ilyen értelemben az embert nevelni, van hivatva a higiénia.

A megrongált egészség helyreállítására célzó intézmények sokasága és azoknak a higiénia követelményeinek megfelelő berendezése a kultúra igazi fokmérője. Minél műveltebb valamely nép, annál több és feladatának megfelelő közegészségügyi intézményei vannak. Hazánkban egyedül Budapest az a város, mely ilyen műintézmények nagy sokasága fölött rendelkezik és büszkeséggel mutathatjuk be ezeket a XVII. nemzetközi orvosi kongressusnak, intézmények, melyeket állam, község és társadalom óriási áldozatok árán létesített.

A vidéki városok e tekintetben természetesen a mi helyi viszonyainkról nyekre szorítkozhatnak, de azért ezek között van olyan, melynek közönségében nagyobb és kifejtettebb a közegészségügy iránti érdeklődés és amit az állam nem teljesít, teljesíti a község vagy társadalom.

Speciálisan a mi helyi viszonyainkról szólva tulajdonképpen arról kellene említést tennem, hogy mi minden nincsen nekünk, amire feltétlenül szükségünk volna, hogy nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy mindent megteszünk egészségés és szenvedő embertársaink érdekében, hogy elmondhatjuk, hogy kulturországunkban igazi kulturváros vagyunk.

Távol áll tőlem a hygienikus hiányok említésénél városunk vezetőit hibáztatni, személyes tapasztalatom és tudomásom alapján mondhatom, hogy közegészségügyi kérdések iránt a legjobb akarat és ambíció által vezéreltetnek. Általános gyengéje azonban a magyarnak, hogy közegészségügyi kérdések iránt bizonyos indolenciával viselkedik. Csak végig kell olvasni a belügyi költségvetés tárgyalását. A közegészségügy nagy komplexuma, csak úgy mellékesen lesz említve és tárgyalva. A legkardinálisabb egészségügyi kérdések vagy egyáltalában nem, vagy csak felületesen lesznek érintve, pedig hogy sok a tenni való ezen a téren, azt mindnyájan érezzük és tudjuk.

Minden egyébre van pénz, csak közegészségügyi dolgokra nincsen. Hogy a mi helyi viszonyainkról szóljak; évek óta tengeri kigyóként húzódik végig városi életünkön egy kulturpalota építése. Állam és város rendkívüli áldozatokra kész, hogy ezen, a város kulturális életére nagyfontossággal bíró intézmény létesüljön, de jutott-e eszébe valakinek, hogy mennyivel fontosabb, háládatosabb és humánusabb dolog volna egy nagy hézagot pótló

intézményt — egy **gyermekkorházat** felállítani. Egyedül az „Erzsébet” nőegylet foglalkozik e szép eszmével, de sem a város, sem pedig a társadalom részéről nem látom e nemes ügyhöz méltó felbuzdulást.

Legkevesebb akarom kicsinyelni egy kulturpalota felállításának szükségességét, de azt igenis merem mondani, hogy sokkal fontosabb és égetőbb szükség van egy gyermekkorházra. Országunkban dúló nagy gyermekhalandóság nemzeti és humanitárius szempontból parancsolólag követeli ennek gátat vetni és ezt csak gyermekkorházak felállításával érhetjük el.

A fővárosban még tehetősebb szülők gyermekei is súlyosabb betegség esetén a gyermekkorházba vitetnek, ahol a gyógyításhoz és ápoláshoz szükséges eszközök rendelkezésre állanak. A mi helybeli korházunkban berendezés híján apró gyermek anyja nélkül fel sem vétetik és mert többnyire szegényekről lévén szó, az anyja többi gyermekeit magára nem hagyhatja, kénytelen a kórházi ápolásra és gyógyításra szorult gyermekét, úgy a hogy szegénysége megengedi gyógykezeltetni, de mert ez nagyon hiányos, rendszeren bele is pusztul a gyermek, amely különben megmenthető lett volna.

De hogy igazságosak legyünk, nyugodt lélekkel nem is lehet valamely heveny ragályos betegségben szenvedő gyermeket a helybeli kórházban elhelyezni, mert ha kanyaróval küldjük be scárlátót kaphat, vagy a scárlátos gyermek Diphtériát szerezhethet, ami a szűkes helyi viszonyokban leli magyarázata, az egyes ragályos betegségeknek ugyanis nincsen külön osztályuk.

És itt eljutottam a helybeli kórház sokszor említett és közismert misériáihoz. A minden tekintetben tiszteletreméltó és tudományosan képzett kórházi orvosi kar ambíciójukat kielégítő tevékenységet, a kórház szűkes viszonyai és hiányos tudományos felszerelése miatt nem fejthetnek ki és így nagyon megszívlelendő és helyénvaló volt a kórházi bizottság egyik utóbbi ülésén hangoztatott azon felfogás, hogy a követelményeknek megfelelő kórházat csak a mostaninak a lerombolásával és egy újnak a felépítésével lehet elérni.

Feltétlenül szükségünk volna egy a főváros mintájára berendezett fertőtlenítő intézetre, megfelelő felszereléssel és kitanult emberekkel. Mostani ugynevezett fertőtlenítőcsupa szemfényvesztés és önámítás. A jelenlegi fertőtlenítésünk mellett a bacillusok vigan dudálhatnak tovább, a ragályt kiirtani, annak terjedését meggátolni, mostani fertőtlenítésünkkel képtelenek vagyunk.

A hajléktalanok menhelye is megérdemel néhány szót. Az Árpád-térít már rombolják, sohasem volt arravaló, most szükségből berendezik e célra a volt csapatkórház egy részét, csoda, hogy Pércsre nem tették ki, hogy télvíz idején az a szegény agyonfázott és éhezett embernek még a városon kívülre kell mennie, hogy fejét lehajthassa. Nem mondom, hogy a város központjában lenne az felállítandó, de lehetett volna annak, egy közelébb-fekvő és direct e célra berendezett intézményt létesíteni.

Hiányképen kell felemlítenem, hogy nincsen népfürdők. A népnek azon része, mely egy népfürdőnek közönségét képezné a legszegényebb, a legelhagyottabb, mely a fürdést csak hirtől ismeri, milyen áldásos volna az eredménye közegészségügyi szempontból a népnek ezen rétegére.

Több ízben megpenditettem már az eszme, de ennél tovább már nem haladtunk. Nem kellene mindent a várostól várni, van annak elég létesíteni valója, társadalmi úton is igen hálás mozgalom lehetne az, ha ilyen imminens közegészségügyi intézmény felállítását tűznék ki céljául. A társadalom azt hiszi, hogy eleget tett kötelességének, ha minden esztendőben lefizeti obulusait a diverse nőegyleteknek. A nők e célra készített drága toilettjeiket bemutatgatják és a köznyomor enyhítése céljából jól kimulatták magukat. A nőegyletek pedig azt gondolják, hogy teljesítették felada-

Az „Erdélyi Borozó” kerthelyisége

június hó 4-én Pünkösd első napján nyílik meg amely ujjonnan átalakítva és pazar villany fényvel van berendezve, hol a n. é. közönség legkedvesebb szórakozó helye lesz, jó étel ital és jó zenéről gondoskódva van. — A n. é. közönség b. pártfogását kéri **Kálmán Lajos** az „Erdélyi Borozó” tulajdonosa.

tukat futó csekély segélyezésekkel és három hónapig tartó népkonyhai cyclussal. — Mintha bizony ezen időn kívül nem férne rá a szegény emberre egy kis meleg étel. A szegény embernél a célszerű táplálkozás tartja fenn az egészségét és munkabírását, egy állandó népkonyha tehát szintén egy közegészségi intézmény lenne.

Közvágóhidunk egy imminens fontosságú közegészségi intézmény. Sajnos, hogy az állategészségügy terén hosszú évek során felmerült és a köztáplálkozást érintő kérdések a hiányos berendezés miatt megfelelő elbírálásban nem részesülhetnek. Laboratorium nélkül egy közvágóhid kifogástalan és minden irányban megnyugtató működést nem fejtethet ki.

Szerény körülmények között inaugurált mentőegyesületünk kifogástalan derék munkát végez. Vezetői nagy ambícióval és szeretettel viseltetnek az intézmény iránt, de minden egyes közembere is lelkiismeretes becsületes munkát végez.

Közegészségi intézményeink sivar pusztájában valóságos Oásis a bábaképezde. Modern berendezése, laboratoriummal, Röntgen készülékkel való felszerelése, de leginkább tudós és ambiciózus vezetője — fölösleges nevet említeni — olyan niveaura emelte ezen intézetet, hogy a vidéki hasonló intézetek között első helyen áll. Látogatott női ambulancia tesz tanubizonyságot arról, hogy az intézet jó hírneve átment az emberek köztudatába, seregestül keresik fel a „klinikát“, hogy speciális bajukon segítve legyen. Az ágyak száma pedig kevésnek bizonyultak, mert nemcsak a helybeliek, hanem a távol vidékről is előszeretettel keresik fel a jóhírnevű intézetet. A jövő egyetem orvosi facultásának egyik erős oszlopát képezendi ez az intézet.

Csatornázásunk rohamosan készül, igazi céljának csak akkor fog megfelelni, ha öblítéséhez elég vizünk lesz, ezt csak bőven kiadó vízvezetékkel várhatjuk, féltő, hogy utóbbi nem lesz tökéletes.

Igen kívánatos volna, hogy ezen óriási anyagi áldozatok árán létesített, az egész város közegészségére kiható fontos intézmények, a hozzájuk fűzött várakozásoknak megfeleljenek.

Ha mindazon felsorolt közegészségi hiányok pótoltnak, ha mindaz létesítettik, amink még nincsen, de amire égető szükségünk van, büszkeséggel fogjuk hangoztatni mindnyájan, kik e várost szeretjük, hogy Debrecen város a igazi kulturváros.

Színház és művészet.

A SLAVIANSZKY-DALTÁRSULAT DEBRECENBEN.

Folyó hó 8-án, csütörtökön este páratlan ritka művészetben lesz városunk közönségének. A világnak talán legismertebb, leghatalmasabb sikereket elért ének-kara, a Slavianszky orosz dal, zene és tánc-társulata tartja meg egyetlen dalestélyét a „Bika-szálló“ nagytermében.

Nem ismeretlen előttünk ez a társulat, egyszer már volt alkalmunk gyönyörködni művészetükben. Néhány év előtt voltak már Debrecenben. Akkor nagyon hálásan látogatta közönségünk az estélyüket. Most is a debreceni műértő közönség méltó pártfogásában bizva jönnek ismét hozzánk.

Műsoruk fölülmulja az összes hasonló daltársulatokat. Műsoruk három részből áll, az első énekszámokból, a második részben a Balalaika, nemzeti zenekar szerepel, a harmadik részben pedig magyar dalokat énekelnek és orosz táncokat mutatnak be.

A társulat különben 40 tagból áll, melynek minden tagja orosz típusu jelmezben van öltözve, főleg a nők jelmezei gyönyörűek, kik ruháikat különböző csillogó ékkövekkel díszítik fel.

Hogy a csütörtöki, valóban ritka műélvezetben közönségünk minél nagyobb számban részesülhessen, a belépő jegyek árai is jóval olcsóbbra vannak leszállítva, mint más városokban. Jegyek már most kaphatók az alanti árakban Antalfy József könyvkereskedésében. Páholy 14—12 K, ülőhelyek 3 K, 2 K, és 1 K 50 f. Állóhely 1 K. Diákjegy 80 f.

A Vilmos-huszárok győzelme Bécsben

A német császár debreceni ezredéhez.

A debreceni Vilmos-huszárok három évben egymásután nyerték meg a bécsi „Hadseregi-akadály verseny“-t, mely öfelsége a király remekművi tiszteletdíjából és 8000 korona pénzdíjából áll.

Két év előtt Teleky Sándor gróf hadnagy, tavaly és az idén Baich Péter báró, hadnagy voltak a győztesek; az idén Teleky Sándor gróf hadnagy második lett a kilenc lovashól álló mezőnyben.

A debreceni huszárezred felséges tulajdonosa, II. Vilmos német császár és porosz király, aki élénk figyelemmel kíséri ezrednek minden ténykedését, a Vilmos-huszárezred tisztjeinek tegnapi bécsi diadaláról itt tudomást szerzett s a következő üdvözlő táviratban gratulált a debreceni huszárezrednek:

Huszaren-Regiment deutschen Kaiser und König von Preussen

Debreczen.

Berlin, Schloss.

Ich erfahre soeben, dass Leutnant Baron Baich im gestrigen Armee-jagdrennen um den Preis Seiner Majestät des Kaisers Franz József als Sieger hervorgegangen ist.

Meinem Regiment und diesen schneidigen Reiter spreche ich meinen besonderen Glück-wunsch zu dem glänzenden Erfolg aus.

WILHELM I. R.

A császár sürgönye magyarul így hangzik:

Német császár s porosz királyi huszárezred.

Debreczen.

Berlin, Schloss.

Éppen most hallom, hogy báró Baich hadnagy a tegnapi Hadseregi akadályversenyben öfelsége Ferenc József császár tiszteletdíjért elsőnek érkezett be.

Ezredemnek és ennek a sneidig lovasnak a fényes győzelemhez különös szerencsekívánataimat nyilvánítom.

Vilmos I. R.

A német császár sürgönye nagy lelkesedést keltett a debreceni huszárezred tisztikarában, amely a bécsi győzelem alkalmából még számos helyről kapott üdvözlő táviratokat.

— **A miniszterelnök a trónörökösnél.** — Bécsből táviratozzák: Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök ma reggel félkilenc órakor a Belvederebe hajtatott, ahol kihallgatáson jelent meg a trónörökös előtt. A kihallgatás fél-

óra hosszat tartott. A kihallgatás után a miniszterelnök visszatért a Magyar Házba és ott fogadta Aehrenthal gróf külügyminiszter látogatását. A két államférfi egy óra hosszat tanácskozott.

A balmazújvárosi mentőakció.

Irta: Kovács Gábor, egyet. magántanár.

Ismeretes a nagy közönség előtt az a mozgalom, amelyet az év folyamán a balmazújvárosi szegény nép érdekében különböző körök indítottak.

Fényes Samu budapesti ügyvéd, az „Uttörő“ szerkesztője lapja hasábjain hosszabb cikkben ismertette az újvárosi állapotokat s a Társadalomtudományi Társaságban előadást is tartott azokról. A Pesti Naplóban Lakatos László hírlapíró személyes benyomásai alapján irt egy magvas cikknek beillő riportot, a Budapesti Hírlap a Fényes Samu előadása kapcsán szólott hozzá a balmazújvárosiak dolgához, de a dolog szomorú vigasztalanságát megmástitani — sok más, talán nem is a dolog érdemére tartozó kifogás dacára — nem tudta.

Itt helyben, a budapesti akciótól teljesen függetlenül is indult valamely mozgalom. A kormány maga hívta fel Domahidy Elemér főispán figyelmét s kért tőle jelentést ebben az ügyben, amely fel is terjesztetett s behatóan foglalkozott a némelyek által tervbe vett háziipari segélyakció kérdésével. Közben e sorok írója a maga nemzetgazdasági tanulmányai mélyítése céljából személyesen akart meggyőződni az ottani állapotokról s többször kiutazott Ujvárosra. Utjáról jelentést tett Hajdúvármegye főispánjának, aki meg is bizta, hogy tapasztalatairól készítsen egy munkálattal főleg abban az irányban, miként lehetne már most a szerencsétlen népen segíteni? Ennek a munkálatnak főleg az volt a célja, hogy gróf Tisza Istvánnak kezébe juttatva, felhívja e kiváló államférfiu s politikus — maga is jeles közgazdasági író és praktikus gazda — figyelmét Ujvárosra, főleg azért, mert Tisza István gróf élénk érdeklődéssel viseltetik e kérdés iránt s a múlt év folyamán itt Debreczenben fogadta az újvárosiak küldöttségét. Domahidy Elemér főispán érintkezésbe lépve gróf Tisza Istvánnal, ez utóbbi szíves hajlandóságát fejezte ki az iránt, hogy a májusi egyházkerületi közgyűlés alkalmával személyesen is tárgyalni fog ebben az ügyben. Másnemű politikai ügyek nem engedték meg, hogy ebben az időben Debreczenbe jöjjön s így a főispán vette át az alábbi dolgozatot s juttatta el a maga megjegyzéseivel együtt Tisza István grófhhoz.

E sorok írója abból az ismert tényből indult ki, hogy az a mozgalom, amely az újvárosi földéhség ügyét legujabban napirendre hozta, minden nagy fontossága mellett is egy nagy hibában szenved. Ez pedig az, hogy nem találja meg azt a pontot, amelyről talán mégis csak lehetne valamiképpen megkezdni a segítő akciót. A Fényes Samu előadásának nem volt más célja, mint az, hogy rámutasson a hitbizomány okozta vigasztalan helyzetre. De annak a megállapításnak, hogy a latifundium s ezzel együtt a hitbizomány is nemzeti veszedelem, hogy tehát az a radikális földpolitika kívánalmi szerint eltörölendő, — ebben a konkrét esetben gyakorlati haszna még nem lehet. Belátható időn belül ugyanis — bármennyire kívánja is valaki a fidei kommisszumok eltörlését — ez nem valósulhat meg, s ha néhány évtized alatt meg is valósulhatna ez a követelmény, abból aktuálisan semmiféle haszna nem lehet a balmazújvárosi szegény népnek s rajta semmivel sincs segítve. De nem lenne segítség — mert közel jövőben megvalósulását várni nem lehet — az a más szempontokból megfontolás tárgyává teendő terv sem, amelyet a Fényes előadása kapcsán lancirozott a helyi és fővárosi la-

Zacherlin

csakis üvegekben, ahol hirdelmények kifüggesztve

pokban egy eddig ismeretlen szerző, mely szerint Debrecen város lépjen közbe segítőleg s telepítse ki az újvárosi inséges népet a Hortobágyra. Ezzel egy csapásra litne két legyet: megmentené a józan, becsületes, szorgalmas újvárosi parasztságot és hasznosítaná — tehát művelés alá vonná — a Hortobágyot is.

Az alábbi írásban, melynek petituma a község előljáróságának, az igazán fontos kérdés iránt érdeklődéssel viseltető intelligenciának s magának az érdekelt parasztságnak óhaja, talán közelebb jutunk a segítés megindítására alkalmas ponthoz. Minden szenvedély nélkül kell a jelen viszonyok között lehetséges segítséget keresni: ez a kis tanulmány célja. Bár oda érlelődniek a tények, hogy ily módon lehetővé is válnék ez az akció, melyet a vármegye főispánja a maga részéről is megszemenőleg támogat s amelynek az alapja — szemben az eddigi tervekkel — félreismerhetetlenül a szerzett jogok sérelme nélküli segítségek célzása. De szóljon maga ez az előterjesztés:

Kegyelmes Uram!

Balmazújvárosi nagyközség Debrecen-től 26 kilométerre fekszik a Debrecen—Füzesabonyi h.-érdekű vasút mentén. A községnek az 1911. évi népszámlálás szerint 12.418 főnyi a népessége, melyből tanyai cseléd, gazdatiszt és ezek családtagjai leszámításával a községben benn lakókra 10.520 lélekszám marad.

E belső lélekszámból családfele 2357, családtag pedig 8163. A családfelek sorában 521 teljesen vagyontalan napszámos, 1836 pedig házzal, földdel, földbérlettel bíró részint napszámos, részint saját földjéből, részint földbérletből élő földműves, részint pedig iparos, kereskedő, hivatalnok stb. Azonban ezen 1836 családfele között 823 napszámos csupán amiatt szerepel, hogy háza van s így a statisztika besorolása miatt ide kell sorozni, holott házában kívül semmi mással sem földdel, sem földbérlettel nem bír. 361-nek pedig van ugyan 1 kat. holdon alóli területű kúszott szőlőföldje, vagy pedig 2 kat. holdnyi földbérlete, de nyilvánvaló, hogy e csekély földbirtok illetve bérlet mellett ezeknek a főfoglalkozása is csak a napszámosság.

A község határának területe meghaladja a 45.000 kat. holdat. Ebből uradalmi birtok — a Semsey-család birtoka — 38.409 kat. hold. Közlegelő 2577 kat. hold, a beltelkek, utak 752. A debreceni—füzesabonyi vasúttal 69 holdat tesznek ki, erkölcsi testületek tulajdonában van 480 kat. hold, úgy hogy a lakosság számára tulajdonul csak 2857 kat. hold marad. Eszerint az egész határ 85.3%-át a Semsey-birtok foglalja el, s a közlegelő, utak, beltelkek, vasút s az erkölcsi testületek birtokára 8.4% esik s a lakosság földje csak 6.3% a határ egész területéből.

A 2837 kat. hold terület 638 tulajdonos közt oszlik meg, tehát csak 3 és $\frac{1}{4}$ kat. hold esik átlagban egy-egy tulajdonosra. A tényleges megoszlás képe ez:

1. kat. holdon alóli birt. sz.:	161 = 25.54%
1—3 hold területű birt. sz.:	187 = 29.40%
3—5 hold területű birt. sz.:	116 = 18.18%
5—7 hold területű birt. sz.:	67 = 10.50%
7—9 hold területű birt. sz.:	30 = 4.7%
9—15 hold területű birt. sz.:	22 = 3.4%
15—20 hold területű birt. sz.:	12 = 1.9%
20—25 hold területű birt. sz.:	4
25—30 hold területű birt. sz.:	3
30—40 hold területű birt. sz.:	3
40—50 hold területű birt. sz.:	1
50—60 hold területű birt. sz.:	2

A község határában levő uradalmi birtok, 38409 kat. hold területű, ebből Semsey Andor nevében kb. 19.000, dr. gróf Semsey László nevében kb. 11.500, gróf Sizzo-Noris Kristófné szül. Semsey Sybille nevében kb. 3150, gróf Crouy-Chanell Józsefné szül. Semsey Róza nevében kb. 3650, s a Semsey-család nevében kb. 186 kat. hold terület áll s Fiáth Béla báró és birtoktársa bir még kb. 300 holdat.

Az egész uradalom haszonbérbeadás után kezeltek, még pedig oly módon, hogy

26.789 kat. holdat 5 nagybérletnek adtak bérbe, még pedig hosszú időre s a többi 11.620 kat. hold területet 15 bérlőtársaság vette ki, — melynek összesen 1045 tagja van s ezen területben részesedik még két különálló kiscgazda.

A kétféle bérlet megoszlása a következő:

A nagybérlet kezén van:

Szántó	14.764 hold (78.9%)
Legelő	10.722 hold (60.0%)
Rét	761 hold (62.4%)
Erdő	86 hold (97.0%)
Földadó alá nem eső	456 hold (82.0%)

A bérlő társaságok és kiscgazdák kezén van:

Szántó	3930 hold (21.1%)
Legelő	7129 hold (40.0%)
Rét	457 hold (37.6%)
Erdő	3 hold (3.0%)
Földadó alá nem eső	101 hold (18.0%)

Az uradalmi birtoknak 69.8%-a van az 5 nagybérlet kezén s 30.2%-a a bérlőtársaságoknál, amelynek tagjai sorában szerepel a népességi viszonyoknál már említett 838 házbirtokos-napszámos közül az a 200 egyén, aki a község szavatossága mellett bérel 2—2 kat. hold szántóföldet.

A Semsey-birtokokon a bérlőtársaság megoszlása a következő: Semsey Andornál van 9, gróf Semsey Lászlónál 3, gróf Sizzo-Norisnél 2 és gróf Crouy-Chanellnél 1.

A nagybérlet Füst Ödön, Lichtschein Samu és Dezső, Lichtschein Jenő és Márton, Bleyer Adolf és Rosenfeld Salamon társával Fried Samuval. A legnagyobb bérlő Lichtschein Dezső és Samu, kik 11—12.000 kat. holdat bérelnek, aztán Füst Ödön (Budapest), kiknek bérelte 4483 holdat tesz. A Rosenfeld—Fried bérelte is felül van a 4000 holdon. A Lichtschein Jenő és Márton kezén 3768, a Bleyer Adolfén pedig 2526 hold van.

A bérleti viszonyok illusztrálására csak egy néhány példát!

Füst Ödön a debreceni 1543. sz. telektöbbséget fizetett adóban, mint volt az egész bér, a hitbizományt így zárlat alá vették s amikor nyakert nevű szántóból 3300. kis holdat bir bérben (a kir. törvényesnek, mint hitbizományi bíróság 13099/1885. számú végzésével jóváhagyva) holdanként 3 frt. 50 krajcárért azaz 11.616 frt-ért, de emellett a hitbizomány fizeti az összes adókat. E szerződésben ki volt kötvé, hogy 400 hold földnél többet szántásvetés alá fogni nem szabad, de mivel később az összes földet feltörték s a hitbizomány többet fizetett adóban, mint volt az egész bér. A hitbizományt így zárlat alá vették s amikor a zárlat feloldatott s Semsey Andor helyeztetett be hitbizományi bírálónak, módosították a bérleti feltételeket, feloldották a mondott kikötést s a bérlő tetszésére bízták, mennyit tör fel. De ugyanekkor a bérleti összeget is leszállították még pedig 6200 frtra s az adók fizetését is a hitbizomány vállalta magára. Ez egy pótegyezményben van foglalva, melyben a bérlet 12—12 évenként meghosszabbított. A bérlet kis holdja 1 frt. 87 kr.-ba jön.

Ugyancsak Füst Ödön birja bérben az 1545. sz. tjkönyvben A. I. 3. sorszám 3198. hrsz. alatti Nagyhat — 1915. hold 637. n. öl — és a 3222. hrsz. alatti Karinkó dűlő — 2456. hold 1583. n. öl — egy részét: 2800. holdat, mely á 1100 öl 19.500 frt.-ért van neki bérbe adva, vagyis kis holdanként nem is egész 14 koronáért — 13 kor. 92 fillérért — de az adókat a hitbizomány fizeti. Az első szerződésben ki van kötvé, hogy egyhatod-rész évenként pihenőre adandó és hogy a szalmát és takarmányt a bérlő ugyanott köteles felhasználni. A pótszerződésben ez megváltoztatott s az mondatott ki, hogy a bérlő a bérlet tárgyát alhaszonbérbe adná, akkor azon egyhatod-rész ugar hagyására vonatkozó szabályok újra életbe lépnek. A bérlet 1921-ben jár le.

Ez így megy tovább. Csak az a kár, hogy a betétszerkesztés következtében a többi telekjegyzőkönyvek nem állhattak

közvetlen rendelkezésemre s a többi összegre nézve csak hallomás után tudok adni felvilágosítást. Ezek 12—14 koronát tesznek ki s az adót a bérlő fizeti.

A balmazújvárosi nép sanyaruságának oka abban áll, hogy — bár 15 bérlőtársaság van már, mely összesen 1045 tagját juttatta földbérletre — még mindig nagyszámú az a parasztság, amelynek semmi föld nem jut bérbe, bárha a községi előljáróság állítása szerint teljes vagyoni garanciával bir arra, hogy a kikötött földhaszonbért megfizeti, mert azt meg tudja fizetni, de amelynek részéről biztosítva van a földnek jókarban tartása s a föld kiuzsorázásának elkerülése is, mit egyébként szerződésileg úgy is biztosítani lehet. S ez a nagyszámú parasztság, amely — mint a községi előljáróság véleménye szerint is teljesen megbízható s vagyoniilag is megfelelő népesség kb. 4—450 családra tehető, képes lenne a későbbi idők folyamán 4—5000 holdnak tisztességes megművelésére is. Természetesen ma még, legalább a legsürgősebb szükséglet kielégítésére elég lenne 6—800 hold is s ez lenne emelendő fokozatosan a népesség vagyonosodásával karöltve. Ezzel az aránylag csekély területtel annak bérbeadása esetén a balmazújvárosi földinség, legalább is legnyomasztóbb alakjában, meg volna szüntethető.

Csak egy a baj. Hiába ígér kettős-hármas árat a bérlőknek az azok által jelenleg fizetett bér helyett a parasztság, hiába óhajtja azokat még nagyobb összeggel is készpénzben kárpótolni — mint pl. 1907—1908-ban az 1462 kat. holdnyi Andrásné névű szántóra Lichtschein Jenőnek maga a községi előljáróság felajánlotta, — hiába vállalja magára a község a szavatosságot az alakítandó új kisbérlőtársaságot úgy, mint a többiekért ezt tette: a nagybérlet a nemzeti és gazdasági valamint társadalmi szempontokból itt szinte kötelességet alkotó alhaszonbérbe adást mindig azzal hártják el maguktól, hogy az uradalommal kötött szerződésük értelmében az alhaszonbérbe adás korlátozva van s az uradalom beleegyezése nélkül ők semmit sem tehetnek. Mivel pedig a legkorábban lejáró bérlet — épp a mondott Andrásné — is csak 1920-ban telik le, addig a parasztságnak ezen az uton semmi kilátása — a sokszor megismélt kérelem dacára sem — földhöz jutásra.

A másik oldalon pedig az a baj, hogy az érdekelt lakosság — a község előljáróságának, de meg magának az érdekelt parasztságnak elbeszélése szerint is — hiába fordulna az uradalomhoz, a Semsey család illető tagjaihoz, mert ők megtagadták bármely küldöttség fogadását, mely ily ügyben kereskednék, maguk évek óta nem voltak a birtokon, levélszerű kérelmet meg sem hallgatnak, tanácsosaik információja meg ennek az ügynek nem kedvező, sőt azzal szemben ők maguk ellenséges hangulatot mutatnak.

Igy két oldalon is kedvezőtlen, sőt mi több, ellenséges fogadtatásra találva, könnyen megérthető, hogy elhagyatottságukban elkeseredve még azoknak is kaput nyitnak, kik mindent ígérnek számunkra, bár adni nem tudnak semmit sem. A józanabb elem egyáltalában nem földosztó, s nem is Semseyék ellen, hanem a nagy bérlők ellen van elkeseredve, kikről jól tudja, hogy potom pénzért bírák a földet, míg ő, a Debreceni zöld-séggel ellátó, szorgalmas parasztság, duplatripa áron sem juthat bérletre.

Az a parasztság számára vigasztaló momentum, hogy az 1909. okt. 15-én kelt legfelsőbb királyi elhatározás, mely az igazságügyminiszternek 1909. október 30-án kelt 1909. I. 367/10. számú leiratában s a kassai kir. törvényesnek, mint Semsey Andor abaujvármegyei hitbizományi bíróságának 12770/1909. P. számú végzésében is napvilágot látott, — a Semsey-féle hajduvármegyei hitbizományi ingatlanokat a Semsey Andor halálával kötöttségükből felszabadítja s újra lekötöni egyáltalán nem engedi: nem lehet — még a Semsey Andor nagy veszteséget okozó

Koncz József fest és vegyileg tisztít mindennemű ruhát, valamint csipke és szövött függönyöket kifogástalanul. Telefon szám 701 Debreczen. Gyár és főüzlet Arany János-u. 10. Fióküzletek Batthyányi-u. 2. Vár-u. 3.

halála esetén sem — vigasztaló, hisz minden haszonbérleti szerződés érvényben marad a maga lejártáig, ha Semsey Andor azon idő előtt halna is el. *A legközelebbi lejárati idő pedig 1920. december 31-ike.*

Ebben a vigasztalan állapotban, melyben a balmazújvárosi parasztságnak nagy része manapság él, csak az lehet a kivezető, ha minden szenvedély nélkül a possibiliás segítést keressük. Erre eszköz csak az lehet, amint a község vezetői is gondolják, ha oly ember hívja fel a Semsey család, első sorban dr. gróf Semsey László figyelmét az újvárosi állapotokra, akinek a szava ott meghallgatást talál.

Ezért kér: a község, hogy Kegyelmes Uram méltóztassék megszerezni Semsey Andor, de főleg gróf Semsey László előzetes beleegyezését arra nézve, hogy ők nem gördítének akadályt a nagybérletk elé, ha ezek hajlandók lennének az általok bérelt területekből parcella-bérletek céljaira a balmazújvárosi lakosság részére a fent elmondottak alapján s keretei közt bizonyos mennyiséget fokozatosan átengedni.

A debreceni püspökválasztás.

Baltazárnak abszolút többsége van.

Attól a naptól fogva, hogy a tiszántuli református egyházkerület közgyűlése elrendelte a választást az elárvult püspöki szék betöltésére, minden kétségen felül állt a választási kampány kimenetele. Az a hatalmas tábor, amely aznap a debreceni Royal-szálló dísztermében püspökjelölő nagyértekezletét tartotta, a lelkesedés tüntető megnyilvánulása közepette irta zászlajára Baltazar Dezső dr. alsószabolcs-hajduvidéki esperes nevét s az egyes egyházmegyék nézeteit kifejezésre juttató fölszólalások egyszersmind megmutatták a választás eredményét is: hogy Baltazar Dezső drt a hatalmas egyházkerület egyházainak impozáns módon fölülnyes többsége fogja a püspöki méltóságba emelni.

Alig két hét mult el a nagyértekezlet óta, a választás megejtésére szabott időnek még a fele sem telt le s máris megdönthetetlen bizonyítékok szólnak amellet, hogy a zászlóbontás alkalmával elhangzott referádák nemcsak az egyházmegyék akaratának voltak a tolmácsolói, hanem igazán befejezett tényekről adtak számot. Két vasárnapon s a közbeesett áldozócsütörtök ünnepeén tartották eddig egyes presbiteriumok ülést, hogy leadják püspökjavasztó szavazataikat s ezen a három napon meghozott határozatok szerint **Baltazar Dezső drnak máris meg van az abszolút többsége.** A tiszántuli egyházkerület összes egyházai együttvéve 781 szavazatot adnak s az eddig leadott szavazatok közül 401-et Baltazar Dezső dr. kapott.

Maga a választás eredménye tehát eldöntöttnek tekinthető. Most már csupán arról van szó, hogy a többség növekedjék és minél impozánsabb módon nyerjen kifejezést az a közóhajtás, hogy az egyházkerület számos jelesei között a legeslegméltóbb férfit kezdje jusson másfél millió kálvinista lelki világának kormányzata. A szavazatok leadására szánt idő második fele tisztán erre való s hogy ez a közóhajtás mennyire fog teljesülni, arra a legközelebbi napok eseményei adják meg a választ. A szavazatok leadására megszabott határnapot, június 20-át

követő rendkívüli egyházkerületi közgyűlés hivatalosan is meg fogja erősíteni ez a jövőmondásunkat, az egyházkerület általános lelkesedése közben.

Az újabb kolera-veszedelem.

115 megbetegedés Velencében.

Az olasz hatóságok minden tagadása ellenében is beigazolást nyer mindjobban, hogy Velencében kolerajárvány van és hogy a gráci koleraeset miatt Magyarországot is veszedelem fenyegeti.

A kolera-veszedelemről a következőket táviratozzák:

A velencei kolera-veszedelem.

Grácból, Triesztből és Velencéből egybehangzóan olyan jelentések érkeznek, a melyek a kolera-veszedelem komolyságára mutatnak. Grácban már hivatalosan is beismerik a veszedelmet és a hatóságok szigoruan figyelmeztetik a közönséget, hogy minden óvintézkedést tegyen meg a kolera terjedésének megakadályozására. Ezzel szemben az olasz és különösen a velencei hatóságok tiltakoznak az ellen, mintha Olaszországban kolera lenne és a velencei polgármester tegnap táviratot intézett a bécsi lapokhoz, melyben megcáfolja a velencei kolera-hireket.

Ellenben Triesztből megerősítik a velencei veszedelmet és azt mondják, hogy a velencei hatóság csak a pünkösdi idegenforgalomra és az olaszországi jubileumra való tekintetből titkolják el a valóságot. A velencei orvosok egyesülete falragaszokban akarta figyelmeztetni a lakosságot a veszedelemre, de a hatóságok nem engedték meg a falragaszok kifüggesztését.

A velencei főorvos kijelentette, hogy a hiányos óvintézkedések miatt semmiféle felelősséget nem vállal. Velencében már eddig is száztizenöt kolera-gyanus megbetegedés történt.

Újabb kolera-gyanus esetek Grácbán.

Grácbán a már megállapított két kolera-eseten kívül, melyeknek egyike halálos volt, most több újabb gyanus esetet konstataálnak. Az elhunyt postatiszt sógornőjén, Lebingernén már tegnap konstataálták a kolera-t, ma pedig hat embert szállítottak az elszigetelő kórházba, mert kiderült róluk, hogy az utóbbi napokban Lebingerné kávémérésében voltak, ahol az akkor már beteg asszony szolgálta ki őket.

Kolera-gyanus haláleset Miskolcon.

Miskolcra táviratozzák: Az ottani kórházi orvosok kolera-gyanus betegséget konstataáltak egy öreg napszámosasszonyon és annak váladékát a budapesti bakteriologiai intézetbe küldötték fel megvizsgálás végett.

Miskolcon különben a hatóság minden intézkedést megtett a veszedelem megelőzésére és azokat, akik az elhunyt asszonnyal kezdetben egy kórteremben voltak, teljesen elkülönítették és felügyelet alá helyezték.

Ovintézkedések a fővárosban.

Budapesti tudósítónk jelenti: A gráci koleraeset Magyarországra is veszedelmes s így Khuen-Hédervary Károly gróf belügy-

miniszter ma összehívatta a járványbizottságot, amely ma este hat órakor Müller Kálmán báró elnöklete alatt ülést tartott és széleskörű intézkedéseket tett a kolerajárvány behurcolása ellen.

A nagyerdő hasznosítása

Irta: Burger Péter dr.

Anélkül, hogy lekicsinyelném egyéb hasznos, értékes egészségügyi intézményeinket, ugy akarok a mi szép nagyerdőnkéről beszélni mint legfőbb, legáldásosabb, Isten adta közegészségügyi tényezőnkéről, melyet mindegyedéig csupán a mi élhetetlenségünk s tudatlanságunk nem értékelt, nem használt ki érdeme szerint.

Most, midőn hosszú-hosszú tespedés után új életre kelve, mintha a fejlődés és haladás hajnalpirja derengene városunk fölött, az én szemem e drága kincsünkön, a nagyerdőn akadt meg, ennek felkarolását akarom az illetékes tényezők figyelmébe ajánlani, ennek jövőbeni fejlesztésére és kihasználására kívánok irányt jelölni.

Kétségtelenül bizonyos, részben már be is következett tény, hogy városunk rohamos, amerikai arányokban fejlődésével a spekuláció és vállalkozási szellem mihamarabb kinyújtja ezer karját, a mi féltett kincsünk, a nagyerdő után; éppen azért időszerű és helyén való most, mielőtt a város újabb nagy kölcsöne felvételéről tárgyalunk, tisztázni a helyzetet: hol, mit és miként, minő sorrendben kell és szabad a nagyerdőn létesíteni, hogy az imént előrebocsátott nagy feladatnak és rendeltetésnek minél jobban megfelelhessen.

Jól tudom én, mennyi tév- és balhitelet kell előbb leküzdenünk, míg népiünkkel, még a jobb osztálybelivel is elhitethetjük, hogy a jó Isten a nagyerdőt az élet és egészség ápolására és fentartására adta nekünk, kikkel más oldalról (folyóvíz hiánya, pornak bősége stb.) elég mostohán bánt; de éppen azért nem szünök meg minden alkalommal rámutatni, hogy itt kellő beosztással nemcsak minden egészséget szolgáló intézményünknek, de az üdülést és szórakozást, tehát végeredményben ugyanegy célt szolgáló tényezőknél is helyet kell adnunk.

A nagyerdő — hogy banális kitétellet éljek — városunk tüdeje, az a hely, ahol városunk nyüzsgő munkásnépe, műhelyei és telepei által kiélt, elhasznált, megfertőzött levegője újra megtisztul és a szükséges ozon- és oxigén-mennyiséget felvéve újra élvezhetővé, éltetővé válik. A világ minden táján, ahol kultúr népek élnek, akik nem csupán a végvonaglásnál, a patikákban, tömlőkben szerzett oxigént értékelik, melylyel legjobb esetben pillanatnyi enyhülést szerezhetnek, hanem azt a természet bölcs berendezéséből fakadó természeti adományt, melylyel szervezetünk állandó egészséges, üde voltát, munkabírását, a zsenge ifjú korban pedig egészséges fejlődését szolgálják, az ilyen helyet üdülésre és gyógy-célokra szokták berendezni, — elhelyezvén ott a legkülönbözőbb, e célokat szolgáló intézményeket és eszközöket.

Azt kell látnunk, hogy a kultúra még a messze lakatlan, nehezen hozzá férhető, kevésbé alkalmas helyeket is képes nagy szorgalommal és áldozatkészséggel fásítani, dúsnövényzettel ellátni, hogy aztán országra szóló gyógy- és üdülő helylyé varázsolva, messze vidékek ezernyi népét oda csöditse s mi a meglévő, pusztán rendezésre váró nagy erdőnkől ne tudnánk semmit produkálni?

Ott van a sok közül egy, melyet legtöbben ismerünk, Kalten-Leutgeben Bécs mellett. Kopár mészhégyek alján, mészfajtó és mészégető telepek szomszédságában, vakító és fojtó mészportól ellepve, melyre annak idején maga Billroth, a híres bécsi sebész ki-mondotta, hogy „valóságos kigunyolása, és lábbal tiprása minden hygieniai tudásak, ilyen

Mosó pongyola 5 frt. és Lusztler köpeny 7 frt. 50 kr.
 remek választékban **Halmágyinál.**

merően alkalmatlan helyre gyógy- és üdülőhelyet tervezni, — felépült és ma már világhírű lett ez a hely, ahol még Debreczenből is évente sokan megfordulnak, például ez okulására azoknak, akik ezután is kételkedni merének abban, hogy a mi nagyerdőnkön mi mindent telepíthetne a szorgalom és a gondolkodási szellem.

A mi erdőnk elég nagy és oly előnyösen ékelődik városunk belterületébe, a villamos és egyéb közlekedési utakon könnyen megközelíthető. Egyaránt szolgálhat nyaraló-településként és sétahelyül, sőt amennyiben az orvosi tudomány kiváló súlyt helyez a természetes gyógymódokra, mint viz-kúra, lég-, nap-, villany- és fényfürdőkre, svéd-torna és gyógy-gimnasztikára, canderra és massage — mindenféle e célokat szolgáló gyógyintézetek is bizvást elhelyezést nyerhetnének benne.

Az egyik oldalon — mondjuk: nyugaton, a Nyulas felé — helyezzük a szanatóriumot s más ápoló- és gyógyintézeteket. A másik oldalon, a keleti részen, fürdők, uszodák, korszolypálya, játék- és tornatermek nyerjenek elhelyezést; míg középen; akár a Pallagig is bőven marad hely parkirozással és gondozott sétautakkal az üdülő, sétáló közönség részére sőt itt hatalmas vonzóerőt gyakorolna kiterjedt, nagy villatelepek létesítése, melyre később még rátérek.

Szóval ne féltünk és ne sajnáljuk az erdőt attól, ami igazán rendeltetése, de óvjuk és szabadítsuk meg mindattól, ami nem odavaló, ami csak a levegőjét rontja és az ott tartózkodást teszi kellemetlenné: a csordák, gulyák és csürhék legeltetésétől, teherpályaudvartól, üres olaj- és gáztartályok és más teherkocsik vesztelő színhelyétől.

Az előrebocsájtottak alapján könnyű feladatá vált megjelölni az irányt és megszabni a rendszert, melynek alapján nagyerdőnk értékesítenünk kell.

Az erdő nyugati a Nyulas felé eső részét át kell engedniük orvos intézetek céljaira, a minőnek már eddig is a népszanatóriumot tervezik, de amilyen az egyetem felállítása esetén több is létesülhetne azon a részen.

Az erdő keleti, azaz a pályatesttől jobbra eső részén kell felépülnie egy nagy, modern gőz- és kádfürdőnek, téli és nyári uszodának és ezzel kapcsolatosan valamennyi természetes gyógytényezőt felölelő modern vizgyógyintézetnek, nemkülönben jég- és tenisz-pályáknak. Még ezen is túl jönnek a különböző játék- és sportterek, lövöldék. Beljebb, a város felé, ha úgy vélik, egyes internátusok és diák-otthonok igen jól beilleszthetők a kertészet körül elterülő, máig használatlanul heverő telkeken, amelyek egész a csőszházig ki nyulnak.

Az erdő szívében, a mai fürdőház, Dobos és régi lövölde helyén, nemkülönben az előttiük és mögöttük elterülő nagy területen kell felépülnie egy szállodának és vigadónak, kisebb-nagyobb lakosztályokkal, künn lakó idegenek és városi üdülők részére. Ennek nagy-nak, diszesnek, a legkényesebb igényeket is kielégítőnek kell lennie. Nagy csarnokkal, — diszteremmel, kisebb-nagyobb, lehetőleg nyitott éttermekkel, cukrászdával és kávéházzal, sőt amennyire lehet, fedett sétánnyal is kell bírnia, ahol esős vagy más alkalmatlan időben is sétával szórakozhassék a nagyközönség. S ettől feljebb, mélyebben az erdőben, körülbelül ott, ahol a népiünnepélyek szoktak ma lezajlani, kell a vurstli, a népliget helyét kijelölni, látványos bódéival s egyéb, szórakoztatásra szolgáló felszereléseivel.

Szándékosan hagyjam utoljára a legfontosabbat: a nyaralótelepet, melynek az erdőt derékön átszelő, a Simonyi-utnak meghosszabbításával és kiépítésével a Pallagig húzódnó, az egésznek mintegy gerincét képező, több kilométer nyilegyenes utvonallal két oldalán, nemkülönben a már meglévő körút külső oldalán kell kiépülnie. Az így tervezett impozáns, csaknem páratlan sugárúton okos módon a közvetítést és spekulációt eleve kizárva, igen jól értékesíthetne a város az ut mentén két oldalt 100—200 méteres földszávon, mely-

ben csakhamar a villák és nyárilakok serege épülne, sőt nem himém, hogy később az erdő területén fejlődésével idegen panziószerű építményekre is nem akadnának vállalkozók. — Mindenesetre az az összeg, amit a jelenleg parlagon disztelenül heverő földterületekért akar örökbérletképpen, akár örökáron, kaphatna városunk, tetemes részét fedezné mind-ama költséges beruházásoknak, miket a vázlat-tervezés szerint létesíteni akarunk.

De el sem képzelhető e nélkül sem hasznosabb beruházás, mint a vázolt erdőfejlesztés. Mert nem csupán a közegészségügy terén nyerne városunk, de mérhetlen anyagi haszna is lenne idővel belőle: nemcsak a ben-szüllötték maradnának itthon, de messze idegenből is sokan a nagyerdőt választanák nyári tartózkodási és üdülő helyül.

Ugy tudom, mihamarabb foglalkoznia kell városunk vezetőségének egy újabb nagy-kölcsön felvételéről, hogy városfejlesztési programjának megfelelhessen. Jó lesz eleve foglalkozni az itt felsorolt eszmékkel is és a mit lehet, már ezuttal a legsürgősebb létesítmények közé felvenni, nehogy mint már sokszor jártunk, a tervszerűség nélkül kapkodó létesítésekkel, majdnem ezer annyi kárt zúdítsunk magunkra s az erdő, a szép híres nagyerdő tovább is hirdesse tudatlanságunkat és élnetlenségünket.

SPORT.

BÉCS—DEBRECEN HARCA.

Nemzetközi labdarugó mérkőzések.

Napról-napra nagyobb érdeklődés nyílvánul meg minden körben a pünkösztől mérkőzések iránt. Ha a remények valóra válnak, úgy a tágas sporttér kicsi lesz az érdeklődő közönségnek és nagy Debreczen teljes érdeklődése fogja kísérni derék footballistáink küzdelmét.

A mérkőzések sorrendje a következő: — Vasárnap fél 4 órai kezdettel a DTE. ifjúsági 1 és 2 csapatai játszanak Lusztig (DTE.) bíráskodása mellett. Utána fél 6 órai kezdettel a Victoria és DTE. 1 játszanak, bíró Turi (Postás.)

Hétfőn fél 4 órai kezdettel Nagyvárad és DTE. 2 játszanak, bíró Klein József DTE., — utána fél 6 órai kezdettel a Victoria revanche mérkőzésre, bíró ugyancsak Turi.

A résztvevő csapatok játékosait tekintve, elsősorban a Victoriáról emlékezzünk meg. — Kapusa Visnefszki a bécsi legjobb kapusok egyike. A védelemben a halisor elsőrangú, kiemelendő Maerz játéka, akik az osztrák válogatott csapatban eddig még minden alkalommal játszott, ő a legjobb bécsi halfjátékos. A Victoriának azonban legerősebb oldala a csatársor, igen gyorsak és elsőrangú driblerek. A DTE. csapatában ismételtén Kiss fogvédeni az első napon, második napon Moskovics, mindkettő igen jó a maga helyén. A háttvédek Dienics és Hofstetter lesznek, ezek ugyan könnyen nem eresztenek át labdát. — Halisorunk pedig olyan jó hogy jobbat a DTE még nem állított ki. A nagy Tolnai a centerben a csapat lelke, melettük Lóska, Tolnai 2 elsőrangú erők. A csatársorban ezuttal Wohlrab is fog szerepelni és ha jó napja lesz, úgy a bécsi háló nem lesz a góljától ment. A csatársor többi része Antal, Koma Krupi és Bach már igen szépen összeszoktak és bizonyára eredményesen fognak dolgozni.

A második csapatnak ezuttal nehéz munkája lesz Deutschtól, Lángtól, Bézytól és Grelltől várunk szép játékot. Reméljük, hogy ellenfelükön győzedelmeskedni fognak.

Ez a fényes sportpogramm beváltja a hozzáfűzött reményt és ha Debreczen nagyközönsége méltányolni fogja a DTE. áldozatkészségét, úgy Debreczen footballélete megvan alapítva.

Még megjegyezzük, hogy a Victoria vasárnap reggel 7 óra 46 perckor érkezik meg, az egyesület ünnepélyesen fogadja a vendégeket.

A debreczeni egyetem.

A kultuszminiszter leirata a városhoz.

A harmadik egyetemnek Debreczenben való föllállítása mindinkább közeledik a megvalósítás felé. Legújabbán a kultuszminiszter újabb leiratot küldött Debreczen városához, kérte, hogy a följajánlott értékek megadására vonatkozó megajánlásokat határozatilag dokumentálja s precizírozza az ajánlatokat. Egyben pedig, hogy amaz értékekre vonatkozóan, amelyek más testületek birtokában vannak szintén határozatokat terjesszen föl.

E tárgyban ma a távollevő Domahidy Elemér főispán helyett Kovács József polgármester elnöklelte alatt az egyetemi bizottság ülést tartott, amelyen jelen voltak: a városi tanács részéről Körner Adolf tb. főjegyző, Szabó Kálmán Csóka Samu, K. Tóth Mihály, Medgyaszay Miklós tanácsnokok, Aczél Géza főmérnök, Roncsik Lajos főszámvevő, a református egyház részéről Degenfeld József gróf főgondnok, Márk Endre udvari tanácsos, kollegiumi ügyész, Dicsőfi József főjegyző, K. Tóth Kálmán, Jánosi Zoltán lelkészek, a törvényhatósági bizottság részéről Burger Péter dr., Fejér Ferenc dr., Kenézy Gyula dr., ifj. Schwarcz Vilmos, Török Péter, Tüdös János dr. és Tatay Zoltán dr. jegyző.

A bizottság ülése bizalmas jellegű volt s csak annyi bizonyos, hogy a miniszter leirata kapcsán tárgyalták a följajánlott értékek dolgát és fölhívták az egyházkerületet, hogy az általa tett ajánlatokra vonatkozóan pozitív határozatokat hozzon.

Ezzel kapcsolatban említjük meg, hogy olyan tendenciozus hírek is keltek szárnyra, mintha az egyházkerület nem volna hajlandó a szóban forgó értékeket átengedni és hogy azokat a város önhatalmulag vette föl a kimutatott értékek közé.

Ezzel szemben módunkban volt beszélgetést folytatni a városnak olyan vezető egyéniségével, aki az egyháznál is magas állást tölt be és aki az egyetem kérdésén minden részletébe be van avatva és a tárgyalásokon részt vett. E föltétlenül hitelt érdemlő forrásunk a következőket mondta:

— Mindenkinek örömmel kell látnia, — hogy végre régi vágyunk teljesedik és főiskolánk egyetemmé alakul át. És csak rajtunk áll, hogy ez megtörténjék, mert teljes bizonyossággal állíthatom, hogy a kormány kész erre. Abban pedig, hogy a református egyház akarja-e az egyetemet és átengedi-e a kérdéses értékeket, kételkedni sem szabad és az ily meggyanúsítás egyenesen vétkes. Hiszen az egyház régebben és a közel multban és éppen az egyetem céljaira igen nagy alapítványokat tett. Az egyházkerületi tagoknak véleménye pedig régen ismeretes. Azoknak tulajdonképpen nagy része hön óhajtja az egyetemet, az elenyésző kisebb rész pedig csupán a protestáns szellem miatt aggodik. Dehát ezeket már megnyugtathatja az egyetemen létesítendő református jellegű vallásitanítás, a többi tudományág pedig nem tartozik felekezetihez. Az alapítványokra vonatkozóan természetesen találhatja mindenki, hogy a főiskola javára tett alapítványok, ha a főiskola egyetemmé lesz, az egyetemet illetik meg.

HIREK.

KÜLSŐSÉGEK.

(A főkapitány ur figyelmébe.)

Tagadhatatlan dolog, hogy Debreczen halad, mozog és igyekszik falusi mivoltából külső színében is a kulturális városokat elérni. Épül, szépül ez a nagy város.

Az idegen forgalom ellen sincsen panasz. Németek, lengyelek, olaszok, más városbéli iskolák jönnek megnézni a híres kalvinista Rómát. És így emines érdekünk hogy innen kellemes impressziókkal távozzanak.

Egy kis szépítés csinosítás mindenütt rá

Valódi angol és hazai gyártmányú gyapjuszövet ujdonságokat legnagyobb választékban, szigorú szabott árak mellett szereshetjük be Weisz Adolf posztó nagykereskedőnél, Debreczen, Kossuth-utca 1 sz. alatt. Első Debreczeni Takarékpénztár újonnan épült palotájában.

reggel a Csapó-utcai piacon vitriollal féltékenységből leöntötte Vasas Zsuzsannát, aki Molnár Gáborral viszonyt folytatott. A vitriol a leány jobb arcát és a szemét égette össze.

— Gyomor- és bélhurtnál a rég bevált Ferencz József-keserűviz páratlan gyógyító ereje az egész világon elismert. A szervezet ezen tiszta ásványvizet kitűnően bírja, mert oldó és élvezhető hatása minden fájdalomtól ment és még súlyosabb esetekben sem okoz kellemetlen mellékhatásokat.

A párisi orvosi akadémia, valamint Nyugat-Európa legkiválóbb belgyógyászai a hazai „Ferencz József“-keserűviz természetes vegyi összetételéről és gyógyhatásáról a leghízelgőbb módon nyilatkoznak.

Az igazi Ferencz József-keserűviz a gyógykincsek egyik legértékesebb része és évenként sok millió palackban az egész világba szétküldetik. Kérjünk a fűszerkereskedésekben határozottan valódi Ferencz József-keserűvizet, nehogy valamely csekély értékű utánzatot kapjunk.

— A hajduböszörményi férjgyilkos fogóságban. A vizsgálóbíró ma hirdette ki Vinsze Mihályné előtt a határozatot, amely szerint úgy ő, mint Monori Sándor ellen a vizsgálatot gyilkosság miatt elrendelik és mindkettőt vizsgálati fogságba helyezik. A határozatban úgy a terhelték, mint védőjük, a kiváló kriminalista Kardos Samu dr. megnyugodott.

— Grófi szélhámos. Troppauból táviratozták: Polnisch-Osttrauban tegnap letartóztatták gróf Wickenburg Miksa osztrák külügyminiszter egy közeli rokonát, gróf Wickenburg Ottokárt. A letartóztatás fölötté érdekes körülmények között történt. Megjelent gróf Wilczek jószágigazgatójánál egy kopott eleganciával öltözködő férfi s azt mondta Foltinek uradalmi igazgatónak, hogy ő unokabátyja a belügyminiszternek, Németországból jön, utközhöz kifogyott a pénzből s kölcsön kér a gróftól annyi, amivel hazautazzék.

A jószágigazgató adott is 200 koronát a grófnak, de mikor elment, gyanakodni kezdett, hogy szélhámos csapta be, mert odakint egy fiatal leány várakozott az állítólagos grófra. Nem tudta, mitevő legyen, telefonon fordult tehát a gróf Wilczek bányáinak igazgató-ságához s elmondta az esetet. Ugyanekkor jelentkezett ott is a kéregető gróf. Az igazgató val akart beszélni, a titkár azonban azt mondta, hogy ilvenkor az igazgató már odahaza van, telefonon fog neki szólni. De nem az igazgatósnak, hanem a rendőrségnek telefonozott.

A rendőrségnél egy tisztviselő sietett a grófi hányagazgatóság irodájába s letartóztatta züllött kunvorlátót.

Még tegnap elvitték a titokzatos kéregetőt a leánnyal egyült Maehrisch-Osttrauba. Nagymeglepetésre kiderült, hogy tényleg gróf Wickenburg Ottokár az illető, akit az égeri törvényszék egy kiskorú leánynak a megszőktetése miatt köröztet. Gróf Wickenburg Ottokár nagy hangon követelődött, hogy telefonozzanak unokabátyjának, a belügyminiszternek, az majd kiszabaitja. Kérését nem teljesítették, hanem fogságban tartják az égeri letartóztatási parancs értelmében. A megszőktetett leány Gross Róza, egy égeri jómódu háztulajdonosnak a leánya.

— Árverés a vasúti állomáson. A vasúti kocsikban és állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, ugymint bőröndök, táskák, kalapok, esernyők, botok, ruha és fehérneműek stb. Debrecen állomás podgyász-felvételi helyiségében június hó 7-én délután 3 órakor kezdődő nyilvános árverésen elfognak adni.

— Az új Márkus pince-vendéglő (a Fehérlóhoz) az Alföldi takarékpénztár új palotájában, bejárat a Bádógos-utca felől, már nyitva van. Egy gyönyörű, kellemes helyiség, hol nagy gondval kezelt saját termésti borok, Dréher-féle sör, folyton frissen csapon, a legjobb izi konyha. — Megtekintésre ajánljuk a nagyközönségnek.

— Gyakorlott ügyvédjelölt Dr. Kardos Samu ügyvédi irodájában azonnal felvétetik.

— Előléptetés. Az általános forgalmi bank r. t. igazgatósága f. hó 2-án tartott ülésében Pavlovits Sándor az intézet főkönyvelőjét cégvezetői jogosultsággal ruházta fel.

— Tollkönnyű nemez kalapok, nyári újdonság 3 koronától feljebb Frank Testvérek uri divat üzletében.

Fog-Króm
KALODONT
Szájviz

— Dr. Katona Mihály sárospataki homeopata orvos ismét rendel Debrecenben f. hó 9-én azaz pénteken egész nap és 10-én szombat d. e. 11 óráig Darabos-u. 55. sz. alatt ahol különösen tüdő- és gyomorbetegségeket számosan látogatják a sikeres gyógyításairól híres orvost.

— Vitárius Sándor keztyűs és kötszerező, specialista üzletét Szent Annából Piac-utca 16. Alföldi palotába helyezte át s a nagyérdemű közönség szíves pártfogását továbbra kéri.

Pontos zseborák
Halász Nándor
ujjonnan berendezett arany, ezüst, ékszer-ára üzlete
a Debreczeni Első Takaréknál
új épületében.

Csipke, tüll és szövet függönyök, ágy és asztalterítők, kokusz szőnyegek, lábtörők, paplanok, matracok Kardos Lászlónál Kossuth-u. 9.

— Remek szabású angol zephir ingek, már 3 kor. 50 fillértől feljebb. Feltűnő szép nyakkendők óriási nagy választékban Frank Testvéreknél.

— Óriási tűzijáték. Pünköszt másodnapján a Nagyverdön a villanyos megállóval szemben lévő belső területen (a villanyos megállótól mintegy 100 lépésnyire) este fél 8 órakor tűndérmesébe illő tűzijátékot rendezünk. Belépő-díj: Ülőhely 80 fill., állóhely 40 fill. Gyermeknek és katonának felét fizetik. Igen érdekes program. Jegyek d. u. 3 órától kezdve csakis a pénztárnál válthatók. Rossz idő esetén a tűzijáték a következő vasárnap fog megtartatni.

Megnyitva
GLÜCKEDE
ujjonnan berendezett
czipő-, kalap- és uridivat üzlete
a debreczeni első takaréknál új épületében.
Figyelmes kiszolgálás. Olcsó szabott árak.
Telefon 602

— Mindenkinek szíves figyelmét felhívjuk a „Kassai Sörarszék“ Péterfia-u. 52. sz. alatt lévő Debrecenben egyedüli villamos zenekar meghallgatására, játszik 50 féle hangszert, kitűnő szórakozó hely a pünkösztől innepnek alatt, beléptidij nincs. Gyönyörűen berendezett nyári udvarkert helyiség. A világhírű Kassai Korona-sör egyedüli kimerése.

— Klár Andor ipari és kereskedelmi részvénytársaság ma f. hó 4-én d. u. 4 órakor tartja alakuló közgyűlését a Klár Andor cég irodahelyiségében, Piac-u. 77. sz. alatt. Az új részvénytársaság üzletkörét legközelebbi számunkban fogjuk ismertetni.

SALVATOR kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzőszervi hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.
Kapható érvényvesztés nélkül minden gyógyszertárban.
SCHULTES AGOST Sainya-Lipóci Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

— A Debreceni Ipari Hitelszövetkezet igazgatósága ezúton értesíti t. tagjait, hogy rendszeres évi közgyűlését június hó 11-én vasárnap d. e. 10 órakor tartja meg az Ipartestület dísztermében, Simonffy-u. 1. sz. II. em.

Legszebb órák, ékszerek
legolcsóbban vásárolhatók
GASPARIK ADÁM
műorás és ékszerésznél Debrecen, Hunyadi-u. 12

— Mosó pongyolák remek színekben 50 frt., Lüsztér köpenyek minden színben 7 frt. 50. Batiszt blousok himzéssel 2 frt. 50 Halma gyi Sámuel divatházában.

— Fürdő idényre! Remek választék fürdőköpenyek, fürdőlepedők, uszóruhák, turistaingekben, nyáripaplanok, divatos harisnyák és zsebkendőkben, egyszerű és díszes batist fehérnemű, jó mosó zefírek, batistok és kartonokban, Kardos László Debrecenben, Kossuth-u. 9. vászón, fehérnemű és menyasszonyikelengye üzletében.

— Modern falképvekben állandó újdonságok Thaisz Arthur papírruházában.

Szünidei üdülőhely.
Iskolába járó gyermekek szülőinek figyelmét felhívjuk dr. Schöntag, Svedlér város orvosa régóta kiválóan elismert szépségi üdülő-helyére.

— Elegáns szalma és panama kalapok előnyös árakban és nagy választékban Frank Testvérek uri divat üzletében.

— Kérjen árajánlatot Gergely Samu beton- és vasbeton-cső gyártótól Miskolc, Vayut 9. — Állandó raktár ássott és furott kutakhoz, továbbá hidak és földalatti vízelvezetőkhöz betoncsövekből 10 cm. belmértől 125 cm. belmértig. Vállalkozik víztelenítési, szárazzártatási és beton-munkálatok szak-szerű kivitelére.

Órák és ékszerek
nagy választékban rendkívül olcsón kaphatók
BAUER KÁROLY
órák és ékszerész
Piac-u. 75. szám.
Tessék kirakatomat megtekinteni, ahol minden tárgyon szabott ár van feltüntetve.

KÖZGAZDASÁG.
Terménytőzsde.

Budapest, 1911. június 3.

Készaru változatlan.	
1911. októberi buza	11.02 03
1911. májusi buza	-----
1910. májusi rozs	-----
1910. októberi rozs	259.—26
1910. májusi zab	-----
1911. októberi zab	7.69 70
1910. jul. tengeri	6.65 — 66
1911. okt. tengeri	-----
1910. aug. tengeri	6.70 71
1910. augusztusi repce	-----
1911. áprilisi buza	-----
1911. áprilisi rozs	-----

Pünköszt ünnepére.

Ötvenednappal a Krisztus feltámadása emlékeztetése ünnepelt husvét, tizednappal az ő menybeemelkedésének emlékeztetése szentelt áldozócsütörtök után, az időknek amaz áldott teljességében, melyet maga az idvesség Ura előre megmondott az ő tanítványainak, melyet tehát a bűnös emberi nemzetség megváltásának munkájában, az isteni beavatkozás utolsó, az addigi munkákat betetőző mozzanata gyanánt hagyott fenn a mennyei Atyának akarata: ekkor is így jöve el, egy ilyen napon jöve el az áldott Szentlélek, ekkor és így jöve be az emberiség életrendjében a pünkösztnek ünnepe.

Pünköszt, szép piros pünköszt, a rózsafák nyílásának, a remények, a hit, a szeretet beteljesedésének dicsőséges nagy ünnepe!

Zugó hozsánában, rengő hallelujában száll a magas egek felé a győzedelmi ének:

„Jézus az ígéretet
Ime' beteljesítetted,
Buzdító Lelkedet
Mi hozzánk elküldötted,
Aki által hived
Elfogják érdemeid“.

Hogy is van csak megírva a bibliában a pünköszt történet?! Hadd szálljon vissza mindnyájunknak a lelke abba a boldog gyermeki korba, amikor ezt a történetet oly igaz örömmel, ártatlan hitünk oly szent, hamisítatlan meggyőződéssel tanultuk!

Mikor a pünköszt napja eljött volna, valának Jézus tanítványai mindnyájan egy akarattal együtt. És akkor nagy hirtelenséggel lön az égből, mintegy sebesen zugó szélnek zendülése, mely eltelé az egész házat, amelyben ülnek vala. És látának kettős tüzes nyelveket, és üle mindenikre azok közül. Megtelének pedig mindnyájan Szentlélekkel, és kezdének szólni más nyelveken, amint a Szentlélek ad vala nekik szólniok . . . álmélkodnak vala pedig mindnyájan és kételkednek vala, egymásnak ezt mondván: vajjon mi leszen ebből? Némelyek pedig panaszkodván, ezt mondják vala: édes bortól részegedtek meg ezek . . . Mások pedig mondanak Péternek és a többi apostoloknak: mit cselekedjünk atyámfiai, férfiak? Péter pedig monda nekik: térjete meg és keresztelkedjete meg mindnyájan a Jézus Krisztusnak nevében a bűnöknek bocsánatjokra és veszítetek a Szentléleknek ajándékát . . . Akik azért örömet vevék az ő beszédét, megkeresztelkedének és megszaporoának azon a napon mintegy háromezeren.

Igy írja le hitünknek szent könyve, a biblia, a maga ódonságos egyszerű nyelvén a keresztyén egyház megalakulásának történetét.

Vajjon mi is lett hát a Lélek kettős tüzes nyelvének amaz első pünkösztünnepén a Jézus tanítványaira való elázzállásából?!

Lélek és élet, valóra vált hit és beteljesedett remény, fénylő világosság és szent öröm, az emberi kultúra és a föld népeinek folyton előretörő civilisatiója, az isteni erőnek az emberi szent törekvésekkel és az áldó ígéretnek, a meglett valósággal történő szent egyesülése, mindaz, ami szép, jó és

nemes a földön és mi bennünk emberekben, mindaz ama pünkösztünnep történetnek köszönheti létét és a maga létének igazát.

A földi világ összes nagyhatalmai között a keresztyénség a kétségbevonhatatlanul legnagyobb, diadalmi menetében feltartóztathatatlanul előretörő nagyhatalmasság. A föld népei ennek köszönhetik kulturájok, civilisatiójuk összes nagy vívmányait. Aki ebben kételkednék, vessen az csak egy futó pillantást földtekénk határaitra, s nézze meg, hogy hová emelkedtek a keresztyén népek mindabban, ami az embert közelebb hozza Istenhez, azok fölött, akik nem fogadták el életelvök gyanánt a Krisztus tudományát.

Hogy egyebet ne mondjunk, ma egy keresztyén gyermeknek, ki lelkének megfelelő környezetben nőtt fel, tisztább felfogása van az erkölcsi élet követelményeiről, mint amilyennel a pogány ókor legnagyobb elméjü bölcsész férfiai rendelkeztek.

Léleknemesítő, szívet emelő, sőt a bennünket körülvevő levegőt is megtisztító hatása van hát a keresztyénségnek.

Vidámságot, megleledést nyújtó édes bort élveznek annak igaz hived.

Ez lett a kettős tüzes nyelvek alászállásából! Énekeljük, óh énekeljük sziveinkben, házainkban, templomainkban a szép pünkösztünnep énekét: Halleluja! Halleluja!

Csiky Lajos.

Pünkösztünnep.

Jövel Isten lelke, zugó szélnek szárnyán
Hangos zendüléssel!
Pünkösztünnep, úgy várlak ma téged
Vágyó epedéssel.

Valami csüggedés sötét felhőt gyűjtött
Felettem az égre.
Jövel te zugó szél, — leheld ezt az eget
Napsugaras kékre.

Jövel Isten lelke! Kettözött nyelvekkel
Szólj ma szent ígéretet.
Minden ámitásnak s hazug hitetésnek
Jövel, vess ma véget!

Lelkemben gyakorta néma az igazság.
Jövel buzdíts szóra,
Hadd idézzem bátran minden ellenséged
Végső számadóra!

Jövel Isten lelke e bűnös világra
Gyors nagy lángolással.
A te szent tüzedben megtisztul az arany
— S ki törődnék mással?

Kitárom keblemet, — égessen bár tüzed
Én nem félek mégse,
— Hadd legyen ez a nap az én lelkennek is
Ujjászületése!

URAY SÁNDOR.

A művész halála.

Irta: Kónc Ákos.

Élesdi és hámosi Élesdy Péter ebéd után behívta a feleségét irodájába és mikor gondosan bezárta az ajtót, a zsebéből elővett egy levelet és átnyújtotta azt a még mindig szép asszonynak ezen szavakkal: olvasd és azután adj tanácsot . . .

A levélben nem volt sem több, sem kevesebb, mint az, hogy ha Élesdy Péter há-

rom nap alatt ki nem fizeti hetvenezer forint tartozását Blei Mózesnek, ez csődöt kér vagyónára.

Élesdy Péterné a levél elolvasása után alig tudott magához térni.

— A gondolkozásra amint látod nem sok időnk van — szólta Élesdy . . . Én azonban bizom a te asszonyi ügyességemben, hogy ezt a veszedelmes csomót is kibontod. Talán jön valami mentő eszméd . . . Ime van itt egy másik levél is, amelyet szinte ma kaptam . . .

Az asszony mohón nyúlt a levél után, mely nem volt üzleti papirostra írva és illatozott valami átható parfümtől. A tartalma azonban annyira üzleti volt, hogy a büszke asszony megvetéssel dobta a levelet a földre.

A levelet szintén Blei Mózes írta és szólta ekképpen:

— „Nagyságos Uram! Nagyon jól tudom, hogy a köztiünk levő és elszámolásra váró differencia Nagyságodnak egy kissé kellemetlen, de vagyok bátor ajánlani egy módot, hogy a hámosi és élesdi birtok a Nagyságos ur kezén maradjon. A fiam, az Ignác szereti a Nagyságos ur kisasszony lányát . . . A többit tetszik érteni“ . . .

— Hallatlan merészség — vette fel a szót a büszke Élesdyné. És neked édes uram nincs szavad, amikor a lányodra alkusznak . . . Inkább pusztuljunk el, inkább lássam a lányomat a terítón, semhogy elfogadjam ennek az embernek aljas ajánlatát.

— A megszorult embernek sokat mernek mondani, végzé a szót leverten Élesdy.

Mig ekképpen beszélgettek, nem vették észre, hogy Ilonka a nyitott ablaknál teljesen kihallgatta beszédüket. Ártatlan lelke nem is gondolt komolyan arra a veszedelemre, ami házukat fenyegette és midőn hirtelen beröppenve szobájába, végignézte magát az álló tükrökben, bevallotta, hogy Blei Ignácnak meglehetősen jó izlése van, midőn az ő keze pályázik.

Estére vendégek érkeztek, köztük bánrévei Solyom Aladár. Ilona ki nem állhatta ezt a szeleburdi, léha fiut és mindig csipített rajta. A vacsora alatt sok mindenről esvén szó, valahogyan a Blei Ignác neve is felvetődött. Aladár kegyetlenül leszólta a zsidókat, éppen azért Ilonka a pártjukra állott, sőt nagy hirtelenséggel odadobta, hogy ha megkérné Blei Ignác, habozás nélkül hozzá menne.

Élesdyné, mikor meghallotta a lánya nyilatkozatát, majd elsülyedt szégyenében. Hamarosan fel is oszlatta a társaságot és Ilonkát zongorázni küldte.

Reggel aztán, mikor még az egész ház aludt, Ilona leült íróasztalához és a következő levelet írta az öreg Blei Mózesnek:

— Ugy hallom, hogy az apám birtokát dobra akarják ütni, de megmarad, ha én a Blei ur fiának felesége leszek. Nem bánom, az ajánlatot elfogadom, ha Blei ur két hónap alatt egész családjával kikeresztelkedik. Ha ez megtörténik, állom a szavam“.

Blei Mózes veritékes homlokkal olvasta a levelet, majd lerohant az udvarra, ahol Ignác marhabőrökre alkudozott. Odanyomta a halványkék papirostra irt sorokat az Ignác kezébe és három lépést hátrálva várta a hatást.

Ignác, az aranyzsidó — így hívta a köznép — csettintett egyet a nyelvével, aztán visszaadván az öregnek a levelet így szólta: — Majd beszélünk a dolgról, ha végzek az üzlettel.

— Bolond! — mormogta az öreg — mikor egy angyalt vehet a pénzén, mit törődik azokkal a rongyos marhabőrökkel.

Hogy mi történt apa és fia között az mellékes, elég az hozzá, hogy másnap az

Vigyázz! Vigyázz!
Kékre festett kirakat!

Tavaszi újdonságaim megérkeztek. Blouz kelme mtr. 10 kr., selymek blouzra mtr. 25 kr., csipke kelme mtr. 29 kr., csipkék mtr. 01 kr., kosztüm kelmek mtr. 38 kr., himzet batiszt mtr. 16 kr. Szalagok, bélesek, aplicatiók, fehérneműek, rövid áruk, karnisnyák, szőnyegek meglepő árakban **11/2. Molnár Lukács** Kossuth- és Batthanyi-u. sarok, színházzal szembe.
Maradékok mindenféle árukban.

Házi csatornázásokat, vízvezetéseket olcsón, pontosan és gyorsan készít

FÜLÖP MIKLÓS vízvezetési vállalkozó Varga-utca 34.

öreg Blei Mózes nagy alázatosan bekopogtatott az Élesdy kurián.

— Jó napot Mózi — szólítja meg büszkén Élesdy az öreg embert, mit hozott? Jó hirt-e vagy rosszat?

— Blei Mózes, ha ir is rossz hirt, de nem hoz. Hát tetszik tudni nagyságos Uram azért a kis levélért jöttem, amit tegnap irtam. Elcsuszott a tollam, öreg ember vagyok, néha tévedek.

— Se baj öregem. Visszaadom mindkét levelét aztán maradunk jó barátok. Holnap eladom a buzámot, abból kifizetek vagy harmincezer forintot, a többit meg majd megadom az idej termésből.

— Rendben van Nagyságos uram, hanem én is adok egy levelet, amelyet a Nagyságos kisasszony irt nekem. Azt hiszem eltevesztette a kisasszony az adreszt és nem nekünk szól e levél.

Élesdy elolvastván a lánya levelét, kicsi hiján mult, hogy el nem vágódott a homokos uton.

— Ne tessék megijedni Nagyságos Uram, senki sem tud a levélről semmit. Aztán meg Blei Mózes tud hallgatni. Ha nem tévedt az adreszben a kisasszony, akkor is csak tréfának vesszük a dolgot én is, meg a Náci is.

A következő pillanatban Blei Mózes elűnt a kuria ambitusáról.

Még fel sem ocsudott Élesdy, mikor bohókás jó kedvvel elébe toppant Ilona e szavakkal:

— Talán nem kellek már Blei Nácinak, mert azt hallottam, hogy visszaküldte a levelemet.

Élesdynek torkán akadt a szó. Átölelte karjaiba omló leányát és ott tartotta keblén, míg csak tele nem sirta könyjeivel az Ilonka aranyzóke haját.

Néhány hónap múlva meghalt az öreg Blei Mózes. Ignác a temetés után bérbeadván birtokát elutazott. Nem mondta meg senkinek, hogy hová megy. Lassankint aztán elfeledték Nácit és csak később hallották a bérlőtől, hogy Párisba lakik és a festőiskolába dolgozik.

Ugy egy esztendő múlva Élesdy címére egy nagy láda érkezett Párisból. A család kíváncsian bontotta fel a küldeményt, melyből Ilonkának életnagyságu képe tűnt elő. A kép a megszólalásig hő volt és Ilonkát annyira meghatotta a figyelem, hogy szeméi megteltek könnyekkel. A kép sarkában e név állott Berdó Ignác, a művész a Blei Mózes fia volt.

Aztán másnap megjött a művész levele. Egyszerű, rövid irás.

— „Egyetlen vágyam, írta, hogy Nagyságod fogadja ezt a képet, melynek valóját gyarló ecsetem nem tudta visszaadni, mert az Isten ajándékát még a legnagyobb művész sem multhatja felül“.

Berdó Ignác nevét csakhamar szárnyaira vette a hír, mikor azonban a lapok megírták dicsőségét, a művész már nagy beteg volt. Napról-napra gyöngébb lett, valami emésztő, eltitkolt vágy pusztította életerejét és mikor a párisi művésztelep platántjai elkezdtek hullatni leveleiket, az ő reménye is összeomlott. Egy nevet emlegetett folytonosan lázas álmái közepett, az Ilonkát, akire mint elérhetetlen eszményre gondolt.

Mikor aztán látta, hogy vége van, elmondta titkát egy művészbarátjának. És másnap Élesdyék megtudták a művész végzetét. És elindultak Párisba. Még jókor érkeztek. Egy szó vallomás sem hagyta el a művész ajkát. Boldogan halt meg, mert látta a tulvilág küszöbén eszményképét, egyébre nem vágyott.

Ilonka sokáig nem tudta elfeledni Blei Nácit az igaz szerelem által megnevesült

szívet. És mikor később boldogságos napokat látott, akkor is megemlékezett a szegény Berdó Ignácra, akit a sebzett szerelem tett művésszé.

Butorcsarnok megnyílt

Hunyadi utca 17. szám

(Demetrovics-palotában.)

A csarnokban eladott műbutorokért

Kovács Gyula

műbutorgyáros 2 évi jótállást vállal.

A baba.

Írta: Goda Géza.

Kis szalonn egy városligeti villa földszintjén. A nyitott ablakon forró nyáresti levegő árad be. Minden három, négy percben hallatszik a villamoskocsi csengettyűje. A távolból zibongó hangok szűrődnek a levegőben. Odabent egy zöld ernyővel letakart villamos lámpa félig világítja meg a falon függő Krisztus képét, melynek hallgató, nagy kék szeméi látszanak. Csend. A hintaszékben egy hófehér arcú fiatal asszony ül, keze az ölébe hanyatlott. Vele szemben egy férfi.

Az asszony (fáradtan): Aki szeret, hisz. A férfi: Tudom. Ez az a nagy frázis, mellyel maguk, asszonyok, oly sok érvert agyonütöttek, már, s mellyel az állhatatlanságukat bizonyították.

Az asszony: Azt hiszem, kedvesem, hogy rossz szót használt. Hütlenséget akart mondani.

A férfi: Azt. Az asszony (bánatosan): Megint sért, megérdemlem. Az olyan asszony, akinek multja van, nem számíthat az Önök hitére. Ahoz, hogy multja legyen az embernek, férfinak kell lennie. Az asszonynak nem lehet multja és ha mégis van, nem hiszi senki, hogy tiszta a jelene.

A férfi: Ne olyan elvontan. Elza. Néha úgy tetszik, hogy maga nem önmagából beszél, hanem valami nagy könyvből, melyben elméletek vannak az asszonyhiúségről, a szerelemtől, a multtól, jövőről, térről és időről. Maradjon csak a dolognál.

Az asszony: Ha úgy tetszik. A férfi: Nem bizalmatlanság, édes Elza, csak szerelem. Bocsásson meg, de...

Az asszony: Gyanúsit? No jó! Van ok rá. A férjem eltaszított magától. Mikor hozzámentem, gyermek voltam még, 16 éves. Csacsi. Igazán mondom magának, hogy még az esküvőm előtti éjszakán is arról gondolkoztam, hogy ezentul én parancsolok a cselédnek és azt főzetek, ami nekem tetszik.

A férfi (mosolyogva): Hitet tenne rá, hogy másra nem gondolt?

Az asszony: Azt hiszem, másra is. Igen. Nem vagyok hipokrita és úgy mondom, ahogy volt. Valami sejtélemszerű gondolatok zsongtak bennem arról, hogy mi a szerelem, és hogy mi a gyönyör, de a földolog nem ez volt. Hitemre mondom, hogy a cselédek voltak a földolog.

A férfi: De azóta. Istenem, azóta magából asszony lett, sőt több; elvált asszony.

Az asszony: Köszönöm.

A férfi: Igen, lássa, én azt hiszem, hogy mikor egy asszony elvált asszonnyá lesz, több, mint egy egyszerű, hütlén asszony, akinek nincs bátorsága, hogy elváljék az urától, vagy elég könnyelműsége, hogy sikeresen titkolja bűneit.

Az asszony: Most azt hiszi, védelmez, pedig ócsárol. Azt gondolja, hogy valami nagy férfias erő, nyíltszívűség, bátorság, hősiesség van az olyan asszonyban, mint én vagyok. Téved. Én is polgári erényekben nevelődtem. Egyszerű, hétköznapi erkölcsökre tanított az anyám.

A férfi: S ezért nem. Az asszony: S ezért nem leszek a magágé.

A férfi: Édes Elza. Az asszony hátrahajlik a széken és csendesen himbálja magát, aztán egy percig csend van, mialatt a férfi feláll, és a hintaszék mögé lépve, egyet lendít rajta.

Az asszony: Nem. A férfi: Édes. Az asszony (csendesesen, hosszú szüneteket tartva): Nem... nem... A férfi: Szeretem.

Az asszony (hátrafordítja a fejét, aztán megsimítja a férfi kezét): Én is.

A férfi: Nagyon szeretlek. Elza, ha tudnád, milyen nagyon, de örültség... hihetetlen örültség.

Az asszony (feláll s az ablakhoz siet): Ne bánts.

A férfi (utána megy. Az ablaknál eléri, megfogja a karját, aztán a derekát, magához vonja): De... de...

Csend. Az asszony kiszakítja magát a férfi karjából, aztán a lámpához szalad, és letépi róla az ernyőt. Egyszerre világosság árad szét a szobában. A Krisztus kép sugárzó színekben, diadalmas mosollyal néz le a falról.

Az asszony: Így és most üljön le oda a helyére. Viselje magát szépen, illedeimesen.

A férfi: Ostobaság. Az asszony: Nem, csak tisztesség. Így mikor világosság van, sokal könnyebb becsületesnek lenni.

A férfi: Akkor miért tépte le az ernyőt. Elza.

Az asszony (szigoruan): Mert tisztességes akarok maradni.

A férfi (feláll és aztán fel és alá kezd járni a szobában): Hallja, Elza! A tisztesség relativ dolog. Én már rájöttem, hogy a mi életünkben az a tisztesség, hogy ne tudjanak meg semmit az emberekről. Semmit. Értse meg, kérem.

Az asszony: Érttem. De az emberek, lássa, mindent megtudnak.

A férfi: De nem tudják meg.

Az asszony: De ha mondom. S ha megtudnák, azt mondanák rólam, hogy már szokásom a rosszaság.

A férfi: Arról beszél, ami akkor lenne, ha megtudnák. Mondtam pedig, hogy nem tudhatják.

Az asszony: Itt? Látja ezt a képet? Jézus Krisztus mindent tud, mert Isten mindent lát. Látja szerelmes vágyódásainkat, de nem bocsátaná meg nekem, ha egy percre is elfeledném, hogy minden reggel az ő oltalmába ajánlom lelkemet.

A férfi: Előbb a lámpaernyőhöz futott segítségért, most az Istenhez.

Az asszony: Az asszonynak nagy erőssége a hite. Én legyőzhetetlen vagyok.

A férfi (dühösen): Most.

Az asszony: Most, mert egyszer elfeledtem a hitemet.

A férfi (cinikusan): Ugyan kérem, feledje el még egyszer, még százszor, ezerszer. Az asszonynak nem festett képek a hite, nem Messiások váltják meg, hanem egy ember. Aztán maguk azok, akik belőlük Messiást csinálnak. Elza!

Az asszony: Nem.

A férfi: Édes jó Elza.

Az asszony: Ne kérj úgy. A szemed vedd le rólam. Vedd le, Sándor, édes Sándor, vedd le, hisz úgy ég a szemed.

Blous, Alj, Pongyola,

a Tavaszi újdonságok már dus választékban rak-tarra érkeztek. Pongyolák már 2.25 krtól kezdve Márton Ferencz Harisnya Királynál, Dógenfeld-tér 8

GLÜCK JÓZSEF

Áru- és lámpa kereskedésebe Piac-s. 8 a nagyszalonn mellett.

Megérkezett nagy választékban asztali függő lámpák a legegyszerűbből a legdiszesebb kivitelig, ugyszintén Ebédő, Kávés, Teás, likőrös, vizes, boros, sörös készleleket a golcsóbb szolid, szabott ár mellett. — Képzés és áruválasztás a legelőnyösebbben!

A férfi (átkarolja és még jobban a szemébe néz): Csókolj meg.

Az asszony: Igen, a szemed, a puha, meleg szemedet. Ezt a két fekete madarat. Milyen madár ez itt? Két szép, csillogó madár. Fecske, két fecske.

A férfi (az asszony elé roskadva): Az. Csókolj, csókolj.

Az asszony: Szeretsz?

A férfi: Szeretsz?

Az asszony szótlanul csókolja a férfi szemét. Sokáig állnak így egymást átkarolva, forró, tüzes szenvedélyben. Az asszony hirtelen abbahagyja a csókolózást s aztán lassan leválasztja magáról a férfi karjait.

Az asszony (rémülten): Nem. Sándor, nem.

A férfi (lángoló szenvedéllyel): De hát miért? Miért?

Az asszony: Távozz. Távozz! Sándor, menj el! Nem szabad, hogy itt maradj. El kell hagynod a szobámat.

A férfi (kitörve): Ha szeretsz, miért küldesz el? Miért taszítasz el? Hát mit vétettem neked, hogy megfojtasz a saját szenvedélyemmel? Miért mondd, hogy szeretsz, ha irtózol tőlem.

Az asszony (az asztalhoz lép, aztán csendesen leül az előtte levő kis székre. Egy darabig ráhajítja a fejét az asztalra, aztán kendőjével legyezi magát.)

A férfi (hirtelen melléje lép, felrántja a székről, átöleli aztán a hajába rejtja a fejét, csókolja a nyakát s magával vonszolja): Elza! Elza!

Az asszony (nagy erőfeszítéssel rántja ki magát a férfi karjából s a szoba tulsó oldalára szalad): Nem... Ne...

A férfi (ujból feléje tart. Az asszony ebben a pillanatban megbotlik a szőnyegben. Estében a konzolról egy játékbatát üt le, mely darabokra török.)

Az asszony (rémülten): A baba.

A férfi: Mi?

Az asszony (csendesesen): A baba. Margit.

A férfi (csodálkozva): Margit?

Az asszony: Természetesen. Ma vettem szegénykének. Vasárnaponként mindig viszek neki valamit.

A férfi (még mindig egy helyben): Nem értem, kiről beszél.

Az asszony (csendesesen szedegeti a törött baba darabjait): Kiről? Oh Istenem. Sándor! Látja, az ember nem mond el mindent a multjából, mert olyan csunya, olyan hitvány az asszony, ha multja van. Nagyon csunya. És senki sincs, aki a jelenben hinne. Pedig. Nézzé, ezt a kislánynak vettem.

A férfi: Kisleánynak?

Az asszony (összeszedte a cseréket, s miközben az ölébe rakja, evre a földön guggol): Olyan szép. Olyan kék a szeme. Olyan kicsi. Tudja, most a zárdában kell lennie, mert az az ember úgy kívánja. Ugy-e maga nem tudja, hogy van? Pedig már hat éves. Most már írni is tud. Akarja látni? Tegnap irt egy levélkét. (Feláll és az íróasztalhoz lép.)

A férfi (miközben csendesen szemléli az

asszonyt): Csodálatos. Magukat, asszonyokat minden védi. Minden. A lámpaernyő, a megváltó, a multjuk, a baba.

Az Alhambra s a cigányok tánca.

(Granada.)

Irta: **Torockai T. O.**

V. Károly kútjánál szomoruképű csacsik ácsorognak, s türelmesen várják, hogy szomjukat olthassák. Valamikor fejedelmi lovak türelmetlenül s idegesen ehez a renaissance remekhez s most, mintha a hülyeség tartana kongresszust, olyan kétségbeesetten buta a csacsi előtér. Lassan haladunk felfelé. A fülemilék dala összevegyül mindazzal amit az Alhambráról, erről a másvilágról tudunk, sejtünk, vagy csak várunk. Mikor a színes virágtömeget látjuk, a hurik dalát halljuk s mikor a Sera Nevada hideg hóleple tör keresztül a zöldelő lombokon, akkor a meggyilkolt szerető, vagy huri jut eszünkbe.

Ezeregyéjszaka végtelen álmát alussza a palotában. Mohamed halk léptekkel jár a Mirtusudvarban, majd tanácsstermében s háremében. Azután ágyába tér, abba a hideg márványágyba s hurik lágy dala, szökőkút csobogása elaltatják. Keresztül álmodtunk az Alhamrában ezeregyéjszakát. S mikor kábult fejfel ismét kinn voltunk a kis térségben, honnan messze belátni az isteni környéket, akkor semmire se emlékeztünk. Mint elszánt s kegyetlen gyilkosságra szomjazó léptem be. Egy szépnék s nagynak hirdetett emléket akartam nevesítésnek találni s nem sikerült. Nem láttam semmit. Sem építészetet, sem iparművészetet, sem előnyt, sem hibát, sem eredetit, sem restauráltat, csupán egy hosszú álmot, melynek mindegy mi jó az Alhambrából s mi nem az. De néhány nap múlva visszatérek s lerántom a tündérekről a leplet.

Ugyis mi közünk a tündérekhez s mi közünk a muzsához.

Kevesen vannak ma már, kiknek muzsája nem úgy cseng mint az arany, hanem úgy danol, mint az Alhambra fülemiléi. De minek is danolna úgy. Ki ismerné akkor nevüket s ki értené dalukat. Az Alhambra verebei tulcsiripelik a fülemilét. Mert verebei is vannak az Alhambrának s azok szemtelenek, sokat akarnak enni s nem törődnek azzal, ha bepiszkítják a falakat, amelyekbe az álmódzó mór kábult ábrándjait faragta. S a verebeket észre kell vennünk, mert különben fejen figyelmeztetnek. A fülemilék nem törődnek sem a verebekkel, sem az Alhambra vendégeivel. Ha felkél a nap, danolnak, danolnak napnyugváig s daluk olyan mint a mór álmái.

A Rey Chicoról, mely az Alhambra bástyáinak tövében van, kavicsos ut ágazik el. Ez vezet a Sacro Moutcra. Hosszu ideig falak között, azután mély szakadék mellett, melynek fenekén kis patak botorkál lefele. Tüzes napsütés van, jól esik az árnyékban megpihenni s a Sacro Monte fehér házait, szürke

kaktuszait nézni. Cigánygyerekek koldulnak, cigányasszonyok örömet, boldogságot és sok pénzt jósolnak. Tovább — fel a Sarco Monte poros utain türelmetlen sietéssel Pepe Amayahoz a cigányvezérhez. A vezér barlangjába gyűjti táncos népét. Ott van Mária, Lucia, Chiquiat s a többiek.

Öten vannak az első tánchoz. Megpendülnek a hurok, csattognak a kasztanyettek. Örületes lármává fokozódik a csattogás, kiabálás és zene. A színes ruhák egybeolvadnak. Csillogó szemek és fogsorok világítanak a kaoszban. S mikor a láрма tetőpontját éri el, a vér fellázad, a szemek szikráznak. A ruhák mint sárga s vörös lángok vergődnek a szoba közepén. A nap a félig nyitott ajtón tüzel be s lángba borítja a szintömkeleget. Nehány hatalmas csattanás, kiáltás s azután vége. Az ajkak még mosolyognak a fogak csillognak, a karok s ruhák kimerülten hullanak alá.

Mária mosolyogva lép a barlangszoba közepébe. Csattogói megszólalnak, de teste mozdulatlan marad. Felemeli fejét s félig csukott szemekkel nézi a kék eget s az Alhambrát. Előbb bágyadtan, unottan mozog, majd megremeg teste, dereka, ing. A szeme tüzebb, a ruha lágyan követi mozdulatait, szemei kinviltnak, teliesen átengedi magát a tánc indulatának. Kábitóan forog a test, mintha lángok között vergődne, karjai álmatag mozdulatban ölelgetik át a Sarco Monte tiszta levegőjét. Arca ég a tüztől, a zene orkánként dühöng, mintha utolsó hangja volna minden hurnak.

A többiek tapsolnak s nevét kiáltják. Má-ri-a, Má-ri-a. Mikor már-már nem bírom tovább nézni, mikor az idegeket a maximumig tépi az izgatottság, hatalmas zsvaj ráz fel, a test vonaglik s Mária kimerülten térdel a szoba közepén. Keble liheg, szemei becsukódnak a mámortól. Nehéz kimenni a barlangból. Elbucsuzunk s ott hagyjuk a Sarco Montet barlangjaival, művészetével s boldog lakóival.

A cigányok táncát szabályba foglalni ugyanannyit jelentene, mint az Alhambrát építészeti vagy iparművészeti szempontból elengedni. Mindkettőnek megvan a maga különálló szempontja, ha azt elvetjük, megvonjuk magunktól az élvezhetést. Aki az Alhambrában a méreteket, építészeti konstrukciót, iparművészeti díszítés szabályait akarja tanulmányozni ne menjen az Alhambrába, mert úgy jön ki, mint ahogy bement. Az Alhambrában nem fogja senki a szép arányokat, az építészeti egyensúlyt vagy a konstrukciót megtanulni, mert annak nagyon ferde nyomára fog találni. Ilyen szempontból semmitérő tákolmánynak kellene neveznünk az egész palotacsoportot s a szegény mórok tetemei megfordulnának sirjaikban, ha számításokkal és sablonokkal akarnók kipuhatolni azokat a titkokat, melyeknek egyedüli kulcsa lelkük volt. Bizony a móroknak akik az Alhambrát építették halvány sejtelmük sem volt arányokról, méretekről, szerkezetéről, soha sem álmodtak arról, hogy a fal és csipke két különböző dolog, hogy anyag s anyag között különbség van, hogy a gipsz

Kitüntetve a Millenniumi kiállításon aranyéremmel.

Számos elismerő nyilatkozat.

A debreczeni Iparművészeti kiállításon állami ezüstéremmel.

Számos elismerő nyilatkozat.

BUTOROKBAN teljes menyasszonyi kelengyék és lakberendezések minden stílusban, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig

óriási választékban jutányosan kaphatók

KILLER EDE butorgyáros

és. és kir. udvari szállító Debreczen, Piacz-u. 68. sz. a. butornagyraktárában.

nem elefántcsont, hogy a falfelület impozánsabb a maga sima egyszerűségében, vagy indokolt, konstruktív szükséges s így jól eső tagoltságában, mintha telezsufoljuk díszítményekkel. Nem gondoltak a külső s belső egyensúlyával, a praktikussal, a pórtöréssel; nem ismerték a mi gondjainkat és követelményeinket. — Ők csupán a kábultságot ismerték, a mely alkotásuk tár-suk volt, mely szebb világba helyezte őket, ahol az anyag lebeghet, ahol a 20 méteres faltömeget 20 centiméteres oszlopok tarthatják, hol minden álomról beszél. Szőnyegjeikben, falaikban, meséikben, kertjeikben ugyan az a lélek van, az az ópiumtól, táncból, szerelemtől ittas lélek, mely pusztulásukat okozta. S ha ezzel a lélekkel s szeretettel nézzük műveiket, elkábulunk, lelkiünk felszáll oda ahol az övéké volt, mikor alkottak.

Az a lélek, amely fölépítette az Alhamb-rát, mely meséket szövött szőnyegekbe, melynek egész világról esett áldozatául folytatást talál a Sacro Monte cigányjaiban. Hol van ott az élet nehézségeinek legkisebb nyoma, hol a rendszer, a konstrukció, mely fenntartja a fajt? Egyiknek sem találjuk nyomát, csak a kábulatnak és táncnak, mely magában foglalja mindazt, amit a mórok kifejtettek épületeikben és szőnyegjeikben, meséikben. S hol van a tánc konstrukciója? Nem betanított kereten belül mozognak, nem betanult vagy átvett sablonhoz raknak hozzá, hanem korlátokkal rytmusba szedik, az egyéni művészetet. Lelkiük legtisztább kifejező eszköze a tánc, s testük csak a léleknek engedelmessékedik. Két izben láttuk őket táncolni mindkétszer másképp táncolt mindegyikük. Mások voltak az álmok, mások a mozdulatok. A zseniáltság velük született. Zseniálisak, mert a művészet szokott keretein túl alkotnak, mert az amit ők adnak nem vehető át és szabályokba nem kényszeríthető, hanem új szabályokat parancsol saját magának. S ez a zseniáltság és rendszerelenség fogja elpusztítani fajukat, mert nem engedi meg a számítását és előregondolást.

Vergődés.

Ó éj . . . csuklóm lelakad és bémult ujjaimhoz
Puffadt hátal feszülnek a csúf, setét erek.
Egykedvűn bámulom . . . egy perc . . . és nem
(merek
Tovább nézni e kézre s a lámpa fénye kínoz.
Ó hütsd éj lány lég asztalra csüggő fém!
Hadd higgyem: simogatva anyuska ül ma itten,
Kinek érintésétől halkán billent s szelíden
Fiatal térdei felé remegő bölcső . . .

Hiába. Kimegyek s a párás parti kertet
Remegő térdel járom s a nyúlt folyó-szalag
S minden, szegény szememben, a roppant
(hold alatt
Torz óriássá puffad a bús symbolummá
(dermed:
Istenem, kik ezek? e szörnyű gyermekek,
Kik fényes kocskák sinjét egykedvűen igazítják?
S ki tudja ama békés bárkák nyugalma nyitját,
Mik bizton elhallagnak az örvények felett?...

S e rajban tóduló emlékek mit akarnak?
Mért jár eszemben egyre a kenetes, vén
(kántor:
„Fiám, gyáva volt még ő is, a másként bátor
Dedék Brutus, mikor beléje dőlt a kardnak...“
S gyermekvágyak búsitnak, sok, régi, drága
(estém:
„Anyus, ha nagy leszek, mint a nagy pap-
(diákok,
Maga az első padban üljön, ha prédikálok...“
... S egyszerre eltűnök: ha most holtan
(elesném? ...

Egy asszony kellene . . . ne lenne más, csak
(asszony,
Kinek csak vig enyelgés, ha fáradt homlokom
Kecses mellére hajlik s tréfa, ha átfogom
Kétségbeesett hévvel, mikor párs az alkony;
Ki tettetően figyelne, ha szóba kezdene
Arról ajkam: mi az, olykor elsetétít
S titkon tükröben nézné fénylő csecsebecsét,
Mig halkán felnevetnék . . . egy asszony
(kellene . . .
TÓTH ÁRPÁD.

Egy hölgy

aki egészséges bőrápolásra tart,
különösen nyári szeplőt eltűnti és
ezért puha finom csárt bőrét és
fehér arczsint elérni és megar-
tani óhajt, mosakodjék csakis
Steckenpferd-
Illomszappannal
(Márka rotló.)
Bergmann & Co., Tetschen a E.
Darabja 80 f. Kapható minden
gyógyszertárban, droguériában és
parfümüzletekben stb.

Feltámadunk.

Irta: M. Eöry Ilona.

Szerda volt és négy óra. Irsay Feri már évek óta ebben az időben várta magához a kedvesét, aki meg is jelent pontosan minden héten, nem tartotta vissza sem eső, sem hó, sem egyéb akadály, amellyel más asszony néha megkínózza a ráváró szerelmeit. Pontos volt mint az óra, az utolsó négy hónap kivételével. De ez se az ő hibája. Gyöngékedni kezdett a szép asszony, s az orvosok elküldték valahova a hegyek közé, a Jungfrau mellé. Irsay Feri hónapok óta először a színházban találkozott a kedvesével, ami ugyancsak fatális helyzet. A viruló asszonyt szerette volna magához ölelni, a piros száját összecsókolgatni, s e helyett be kellett érnie, hogy megkérdezze: madame, comment vous portez vous? — Hanem annyi élelmesség mégis volt benne, hogy amikor a színházi köpenyt feladta a szép asszony vállára, a fülebe sugja: viszontlátásra szerdán mi nálunk. Az pedig komolyan és hangosan felelte: viszontlátásra.

A szeme nem csillant fel, az arca nem lett pirosabb. Irsay megdöbbenve nézett rá. Mintha valami idegen lett volna most az asszonyban. De olyan bizonyos és olyan megszokott dolog volt már neki, hogy az övé ez az asszony, hogy komolyan nem is gondolt arra az eshetőségre, hogy elveszítheti. Aztán meg ott volt a felelet, az ígérlet: „viszontlátásra“ és Irsay Feri tudta, hogy ez az asszony meg is teszi amit ígér. És ebben is csalódott. Alig haladta az óramutató tul a négyet, megírt az asszony. Érdekes asszony volt. Érdekes és előkelő; minden mozdulata határozott jellemet árult el, s amellyel szeméi oly tisztán és nyugodtan néztek, hogy az ember inkább képzelne el egy leányszobába, mint egy dohányszagu legénylakosba.

„Édes kis Gretchenem, susogta Irsay elébe sietve, hát mégis eljött!“
„Hiszen megígértem, felelte az csendesen egy kézmozdulattal hártva el a férfi csokjait, mire az majdnem nyersen kérdezte:
„Négy hónap óta nem láttam Margit és most egyetlen csókocskát sem kapok! Jelelt ez valamit?“

„Igen, felelte az, jelent. Azt jelenti, hogy megváltozott a helyzet közöttünk. Nem úgy jöttem ide ma, mint ez előtt négy hónappal.“
Mi türes-tagadás, Irsay Ferke minden fitogtatott cinizmusa ellenére, igen halvány lett erre a szavakra. Szerette ezt az asszonyt. És tisztában volt azzal, hogy ilyen szeretőt aligha fog még egyet találni. Mert ezzel érezte a szerelem minden gyönyörét és a bizalom meg a barátság minden meg-

hittségét. Aztán meg büszke is volt rá, hogy ez a szép, okos, becsületes asszony az ő kedvéért sutba dobta az összes elveket, melyeket gyerekkorától belé csepegtettek, amelyek ugyszólván vérévé váltak.

„Hát néhány hónap elég volt magának Margit, hogy elfelejtsen?“ kérdezte röviden.

— Amaz csendesen ingatta fejét:
„Nem felejtettem el magát Feri, csak megváltoztam. Hogyan és miként magam sem tudom. Sokat voltam egyedül, sokat gondolkodtam. Eszembe jutott a lánykorom. Mikor egyszerű sötét ruháskában ültem a zongora mellett vagy a könyveim fölé hajolva, mikor a hajam koszoruba tűzve folyta körül arcomat, mikor még igazi Gretchen voltam, a bűnök minden árnyéka nélkül.“

Ha nekem akkor valaki megmutatta volna a jövőndőt, ha valaki akkor azt mondja, hogy az a sötét ruha valamikor csipkés fehér pongyola lesz rajtam, amelyben mosolyogva, mámoros fővel fogom megcsalni az uramat!

Feri, meggyűlöltem önmagamot és mindent ami a bűnömre emlékeztetett, tollas kalapjaimat, az elegáns toilletjeimet, a selyem harisnyákat, a szalagos ingeimet, gyűlöltem mindent magamon egészen a Coeur de Jeanette illatig, amely tán a legintenzívebben emlékeztetett az együtt töltött percekre. Aztán lassanként elmúl ez a gyűlölet is. Azon a hideg helyen ahol én voltam se gyűlölet nincs, se bűn. Csupán hűvös tisztaság, józan nyugalom. Ne gondolja, hogy a bűnbánó Magdolnát játszom. Amit tettem, megtettem. Azt gondoltam, hogy jogom van az én egyéniségemet érvényre juttatni, azt képzeltem, hogy nincs istenség, amely azt mondaná, hogy egy harmadik kedvéért fel kell áldoznom a saját énelemet.

. . . De most, hogy beláttam tévedéseimet nem tudnék úgy élni soha többet.

A férfi látta az asszony fanatikusán csillogó szemeiből, hogy igazat beszél. Az állati szenvedély valamennyire lecsillapodott benne, arra a gondolatra, hogy vetélytársa nincs.

„Kis Gretchenem, felelte azon a szelid, kissé szomorú hangon, félig-meddig mesterkélten hangon, amellyel valamikor rávette az első találkára. — kis Gretchenem, magát megcsalta az örökös hó hideg fehérsége. Ott a Jungfrau lábánál magába szedte egy adag hűvös okosságot, amely elhitette magával, hogy szeretni bűn. A Hugo Viktor Fanni-ja meg a Musset Alfrid Luci-je, amelyeket lánykorában kívülről tudott, megkoronázták a hegyek munkáit. De hát az nem jutott soha eszébe, hogy vannak nők, akik arra vannak predesztinálva, hogy szeressenek. Nézzen a tükröbe. Ha látja önmagát világosan, akkor látnia kell azt is, hogy szerelem nélkül nem fog tudni élni. És ha olvasni tud az elméjében, akkor tudnia kell, hogy az a sötétruhás kis leány, mint ahogy külsőleg nem, belsőleg sem lehet soha többé egy magával. Egész világ fekszik maguk között már, — a szerelem világa.“

Itt félbeszakította a nő: „Ne fárassza magát. Nincs az az ember, aki meggyőzhetne, hogy jogosan és igazságon cselekedtem. Születni kell a bűnre. És én nem arra születtem. Ha pedig a tükröbe nézek, nem látok más egyebet, mint egy asszonyt, aki megcsalja az urát. És ha gondolkodom, hát vonakodom elhinni, hogy ez az asszony én vagyok.“

„Mert a mi szép, forró, önzetlen szerelmünket összehasonlítja a három napos érzéki fellángolásokkal, mert egy sorba állítja magát azokkal a nővel, akik a házasságtörés izgalmait nélkül el se tudják az életet képzelni, mert egy kalap alá fogja az ember minden bűnös szerelmét, pedig ahány szerelem annyiféle, ahány ember annyiféleképpen érzi át.“

A legszebb női ruhákat, ugymint **kosztümet, pongyolát, aljat, bluzt, leányka ruhát** igen szépen készítik a raktáromon levő elegáns kelmékből, saját érdeke, hogy ruházatát nálam készíttesse, mert úgy a kelmék finomságával, mint az olcsó árakkal és jó munkával bámulatba ejtem a t. vásárló közönséget. — Tisztelettel **Brüll Zsigmond, Csapó-u. 19.** (Knoll-ház Zenedével szemben.)

Figyelem hölgyeim.

Legjobb a Békési Róza „Gyorsmosó“ szappana.

Akart volna még mást is mondani, de egészen belekábult a gondolatba, hogy ez az asszony, akit olyan egynek hitt önmagával, most itt ül előtte, idegenül, bizalmatlanul, elválásra készen. Hát csak ismételtette:

„Négy hónap elég volt magának, hogy három boldog esztendő emlékét elfeledje? Az asszony nem felelt mindjárt, Irsay reménykedni kezdett. Egy félóráig beszélt egyhuzamban. Mikor végre kifáradva, kimelegedve elhallgatott, az asszony felállott és nyugodtan mondta:

Isten áldja meg Feri. Én elmegyek és nem jövök vissza. A maga szerelme elkábított, elaltatott egy időre, de hiába, előbb-utóbb visszatérünk ahoz, aminek születünk. A régi ember életre kél bennünk. — És egy félig szomorú, félig tréfás mosollyal hozzátette: Feltámadunk.

Irsay még egy kísérletet tett a maradásra. Amint az asszony oda nyújtotta szarvasbőrkeztüis kezecskéjét, hirtelen felé hajolt és megcsókolta. Az nem tiltakozott, nem sikoltzott, de arcán olyan kelletlen, fanyar vonás jelent meg, hogy a fiatal ember gallérijáig elpirult. Most már csakugyan látta, hogy vége köztük mindennek. Elhatározta, hogy soha se fog többé az asszonyra gondolni. Hanem ezt a fogadását mindennap meg kellett ujitania. Jobban szerette, mint valaha. Néha féltéren benne az a ganu, hogy hátha csak komédiázott előtte, s a színlelt megtérés csak arra való, hogy egy újabb viszonyt tarkargasson. Elég sok rossz nővel volt már dolga, hogy feltételezze ezt az eshetőséget is. Lassacskán azonban rá jött, hogy mégis csak igazat mondott az asszony. Keveset mutatkozott a társaságban, többnyire otthon volt. A mosolygó szemei lassanként meghomályosodtak, az arca egy árnyalattal halványabb és keskenyebb lett. Irsay Ferke mindég valami megindulás félet érzett, amikor így látta. És soha se vágyódott úgy utána, mint mikor így látta. A férfi pszichológiája ez. Szereti az erényes nőt, mert csak annak az elbukásában van érző szenvedély. Nagy szenvedélyre csak egy hideg, erényes asszony képes. És ő látta, hogy ez az asszony most küzködik, vívódik önmagával. Minden nap várta azt a pillanatot, mikor a szenvedély ismét felülkerekedik rajta. Hanem az asszony csodálatosan erős volt. Irsay Ferke végképp feladta a reményt, hogy valaha bírni fogja őt, mikor egy szeles, napsugaras márciusi nap — szerda volt, és négy óra — csak belépett hozzá az asszony. Mint egy beteg gyermek hult karjai közzé és panaszos hangon mondta: Nem bírtam tovább, nem bírtam . . .

A férfi gyöngéden csókolgatta a hullámos haját, de nem is lett volna ember, ha bosszút nem áll egy kicsit az elmúlt hónapok gyötrelmeiért.

Mosolyogva, kissé gunyosan sugta az asszony fülebe: hiszen . . . feltámadunk.

Maecenasok az orosz irodalomban.

Irta: Molnár István dr.

Proudhon, a nagy szocialista író, a kinek ez a mondása, hogy „a tulajdon lopás” világszerte ismeretes, azon panaszkodott egyszer (a 40-es években) hogy nem olvasnak az emberek többé könyveket. Azt akarta ezzel kifejezni, hogy manapság az emberek legnagyobb része beéri az újságolvasással. Az újságban megtalálja mindenki az izlésének és egyéni műveltségének megfelelő cikket, ami az ő okulására elegendő. Az újságok, tényleg, rendkívül változatos programmal vannak szerkesztve, úgy hogy majd minden szociális és tudományos kérdést érintenek. De csak érintenek. Kimerítő választ, a dolog természeté sze-

rint, nem is lehet a hírlapi cikkektől várni. A ki alaposan akar megismerkedni egy kérdéssel, az mégis csak a könyvekhez kénytelen fordulni — s fordulnak is igen sokan.

Az orosz fővárosban vannak könyvek, a mik 200 ezer példányban jelennek meg, pl. *Nadszon* költeményei. *Andrejev*, *Gorkij* 40—50 ezeret érnek el; *Tolsztoj* regényei és tanításai még ennél is nagyobb példányszámban hagyják el a sajtót. Természetesen, minden egyes példány egy vevőt tételez föl s így azt kell látnunk, hogy az oroszok között igen sok a könyv olvasó és könyvvásárló ember, amit a mi közönségünkről egyáltalán nem lehet elmondani. Az orosz fővárosnak egyik leggyakrabban található alakja a *bukinisz*t vagy antikvárius. Néhol egyetlen utcán van 10—15 s valamennyi antikvárius-üzlet tele van mindég. Az igaz, hogy nagyon kicsinyek ezek a boltok, de viszont az is, hogy mindég tele vannak vevőkkel és eladókkal. Az orosz közönség rendkívül sokat olvas, művelt elem három-négy nyelven; a sok olvasás pedig: feltételezi a fejlett irodalmi izlést, a mi csak hosszú fejlődésnek lehet az eredménye.

Honnét vette vajjon az orosz irodalom mai szédületes fejlődését? Magukból a lángelméjű írőkól nem lehet ezt kimagyarázni. Hiába a nagy író, ha nincs senki, a ki olvassa. Oroszországban az írói hivatást nem tekintik olyan lealázónak, mint nálunk. Az irodalmi pálya megbecsülését semmi sem mutatja jobban, mint az, hogy egyetlen európai irodalomban sem szerepel a főnemesség olyan nagy számmal, mint az oroszban. Ez pedig nagy dolog. Általánosságban azt lehet mondani, hogy az orosz főnemes vagy író, festő, szobrász, vagy Maecenas. Sőt, az irodalmi pályától a császári ház tagjai sem irtóznak. Elképzelhető, hogy mekkora erkölcsi erőt ad ez az írőknek, művészeknek.

Vegyük mindjárt a következő esetet. Az orosz irodalomnak első (idő sorrendben) versírója *Kantjimir* moldován herceg volt, a kit később fontos diplomáciai küldetésekkel bíztak meg. Többirodalom-történész *Kantjimir* 17 szonettjétől kezdődőleg számítja az újabb orosz költészetet. *Lomonoszov*, az orosz irodalom valódi megeremtője ugyan parasztfiú volt, de belső barátságban élt *Suvalov* gróffal. II. Katalin cárnő híres tanácsnokával. *Lomonoszov* az a kitüntetés érte, hogy egyszer II. Katalin cárnő, udvarhölgyei és kamarásai kíséretében, személyesen is meglátogatta. — A nagy cárnő maga is irt darabokat, franciául és orosz nyelven is, és — kénytelen volt bevallani, hogy mégis csak könnyebb egy nagy birodalmat kormányozni, mint egy jóvívjátékokat írni. Annyi azonban tény, hogy az írőkat, költőket, tudósokat nagyra becsülte, a mit semmi sem mutat jobban, mint az hogy *Voltaire*-t és *D'Alembert*-t meghívta udvarába.

Ez a nagy uralkodó alapította a fejlődni kezdő orosz fővárosban az *Ermítage*-t, azt a nagyszerű képtárat, a mi ma egyike Európa legszebb galériáinak. Ugyancsak Katalin alkotása a Szépművészeti akadémia, amely anynyi kitűnő festőt nevelt Európának s az orosz festőművészetet európai színvonalba emelte. A cárnő példáját versenyezve követték udvarának főméltóságai. Ismeretes *Orlov* gróf nagyszerű ajánlata, amivel az üldözött *Rousseaut* szeretete volna magához csalogatni, majdnem fejedelmi ellátással. A cárnő első udvarhölgye, a szép és szellemes *Daskova* hercegnő, lett az akadémia elnöke, a ki később azzal is fokozta tudományos és irodalmi tevékenységét, hogy kegyvesztése után, Moszkvában tudományos lapot alapított és szerkesztett.

Az irodalom nagybecsülésének a jele, hogy *Derzsávin* költőt igazságügyminisz-

terré nevezte ki. Vajjon nem fér-e össze a két foglalkozás? Utoljára, a miniszter sem tölt naponta 24 órát a hivatalában s nem látom át mennyiben kevésbbé tiszteletreméltó egy miniszter, ha üres óráiban verseket ír, mintha a klubok kártya asztalainál tölti az időt? *Derzsávin* esete azonban nem egyedülálló jelenség az orosz irodalmi életben. *Gribojedov* vigjátékirót nagykövetté nevezték ki igen fontos misszióval. Teheránba, a hol ugyszólván életérdekeik voltak az oroszoknak s a szerencsétlen *Gribojedov* ott is veszítette életét egy lázadás alkalmával.

Mindenki tudja, hogy az orosz költészet egyik legnagyobb alakja *Puskin*, főnemes családból eredt. A *Puskin*ok még a régi moszkvai cárok alatt nagy udvari méltóságokat viseltek, a mire az orosz *Byron* büszke is volt. *Puskin* körül egész plejád sorakozott, a kiknek a soraiban nem egy ósrégi főnemes volt. A költő legmeghittebb barátja *Báró Delvig* egy szépirodalmi szemlélt adott ki. Az oroszoknak mind máig legszellemesebb aphorizma írójuk *Baratunszky Jenő* herceg volt, szinte főnemes. A *Puskin*-plejádhoz tartozott a nagyműveltségű *Vjazemszky herceg*, az első igazi nacionalista orosz költő s a szerencsétlen véget ért fiatal *Odojevszky herceg*, akinek a jel-telen sírja felett *Lermontov* zokogott. *Odojevszky* ereiben tiszta *Rurik*-vér folyt, épugy, mint *Vjazemszkij*-ében.

Ime, az irodalomban maga a főnemesség jár elő jó példával — s Oroszország szellemi életét a főnemesség fejlett izlése irányítja. *Bezborodkó* herceg kancellár pedig, a testvére segítségével, Történelmi akadémiát alapít Nyezsinsben, a hol *Gogolj* is tanult. *Rumjanczev* gróf, az orosz *Széchenyi* (a mi *Széchenyinkkel* levelezett is!) Moszkvában egy nagyszerű muzeumot alapít, a melyben van egy nagy képtár, egy néprajzi muzeum, egy ásványtani gyűjtemény, egy nagy nyilvános könyvtár s egy éremgyűjtemény. Hatalmas pártfogója a művészeteknek és irodalomnak maga I. Miklós cár is. Ő segítette elő a pályáján *Gogolj* és *Puskint* s egyik legszebb alkotása — több egyetem alapításán kívül — az *Ermítage* ma is fennálló gyönyörű palotája. Miklós hatalmas, erélyes uralkodó volt, a ki nem tűrt ellentmondást semmiben, — de a művészet és irodalom iránt mégis nagy ér-zéke volt.

Az orosz főnemesség mindenütt ott van, a hol irodalomról vagy művészetről, tudományról van szó. A cárizmus elleni harcot is ő vezeti, mint az emlékezetes decemberi mozgalmat. Ennek a mozgalomnak a vezetői, a *Volkonszky*, *Trubeczkoi*, *Obolinszky* hercegek, *Muravjev* grófok ott sínylettek harminc évig *Nyercsinszk* olombányáiban s visszakerülve mint *Maecenasok* örökítették meg nevüket az orosz irodalomban.

A *Tolsztoj* grófi család költőket, regényírókat s egy nagy festőt adott Oroszországnak. *Alekszisz Tolsztoj* gróf nagy lírikus, igazi típusa az orosz főnemesnek. Leóznak a nevét mindenütt ismerik, a hol csak könyveket olvasnak. *Tolsztojn*ak a fia maga is jelentékeny költő s a szobrászattal foglalkozik Párisban. A *Goleniscsev-Kultuzov* grófi család épugy adott költőt az orosz irodalomnak, mint a *Rosztocsin* grófi ház vagy a *Volkonszky* hercegek. Sőt akadnak főnemesek az egyetemi katedrákon is, mint *Szergiusz Trubeczkoi* herceg esete mutatja aki, a moszkvai egyetemnek volt egyik büszkesége, 1905-ben bekövetkezett haláláig.

Még anarkisták is kerülnek ki az orosz főnemesek közül. *Kropotkin* herceg ma is élő hire anarkista s nagy tudós, orosz főnemes családnak a sarja. — A híres anarkista előbb kamarás apród volt II. Sándor mellett, majd belépett a hadseregbe s *Szibériába* helyeztette

Nagymagyaralföldi Bank Részvénytársaság

Debreczen, Piacz utca 73. sz. (Tihanyi-ház.)

Telefon 897.

Telefon 897.

Állandó betétek

után 5%

netto kamatot fizetünk.

Elfogadunk

belőteket takarékkönyvekre vagy folyószámlára. — Leszámitolunk váltókat. — Hitelt nyújtunk folyószámlára váltó vagy értékpapír fedéssel mellett. — Törlesztésen jelzálog kölcsönöket nyújtunk 15—65 évi időtartamra. — Előlegek értékpapirokra. — Bel- és külföldi pénzügyek és értékpapírok adás-vétele. — Párosszállási műveletek és mezőgazdasággal kapcsolatos mindennemű üzletek. — Értékek átvétele megőrzés és kezelés végett (safe deposit). — Árkereskedelmi üzle. ek. Ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági vállalatok finanszírozása. Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság.

magát, a hol Ázsia térképét javította, majd itt hagyta a katonai pályát s beiratkozott az egyetemre Szent-Péterváron, hogy tisztán a tudományokkal foglalkozhassék. Egy külföldi utja alkalmával megismerkedett a szocialista és anarkista tanokkal, a melyek teljesen meghódították. Midőn visszatért Oroszországba, egy csomó anarkista könyvet csempészet át a határon s a fővárosban egy anarkista egyesületet hozott létre, amely a munkásság felvilágosítását tűzte ki célul. Ezért elfogták és a Péter-Pál erődbe zárták, a honnét azonban sikerült megszöknie s úgy menekült Angliába, a honnét hatalmas agitációt indított a politikai felszabadiás érdekében s ott él most is, Londonban, mint előrendü tudós.

Az itt röptében fölhozott kiváló írók és maecenásokon kívül van még igen sok az orosz életben, akiknek a pusztá felsorolása külön tanulmányt kívánna. Nem lehet azonban bezárni a sorozatot addig, míg meg nem emlékezünk a két *Tretjakov* testvéréről, akiknek a nevét a nagy Moszkva legnagyobb büszkesége és dicsősége őrzi, a világhírű *Tretjakovszky-képtár* két kereskedő volt a két *Tretjakov*, Pál és Szergiusz, a kik egy nagyszerű képtárat gyűjtöttek, (összesen 1850 darab kép!) nagyobbára orosz mesterektől s ezt a nagyszerű gyűjteményt Moszkva városának ajándékozták, azzal a kikötéssel, hogy a nevüket fogja viselni a képtár s hogy az örök időkre nyitva álljon a művészet iránt érdeklődőknek — ingyen — hetenként legalább négy napon. Vajjon ez nem igazi maecenási tény?

Voltak és vannak, igen szép számmal, más országokban is nagyevű és bőkezű maecenások, de Oroszországban különösen meglepő a számuk. És még jobban meglepő az, hogy főnemesség oly nagy érdeklődéssel fordulnak az irodalom és művészetek felé. Mindez igazán fejlett izlést és nemesebb felfogást tételez fel, a mi csakugyan meg is van az orosz főnemességben műveltsége, izlése, tudományszeretete által vezetője lett a rendkívül virágzó orosz szellemi életnek, a mely sokat, nagyon sokat dolgozik a ropant birodalom szellemi színvonalának az emelésén. — Az olyan földes urak, a kik, nak az emelésén. Az olyan földes urak, a kik, mint Tolsztoj Leó gróf, maguk tanítják a városnapos iskolákban a felnőtteket írni, olvasni, egyáltalán nem kivételek.

Általában Oroszországban rendkívül megbecsülik a tehetséget, akárkiben találják is azt. Emlékeztetes, hogy *Ehrlich* tanár az első nagyobb kitüntetést az orosz cártól kapta s nem is a követség útján adták át az érdemelet a nagy tudósnak, hanem a császári-ház egyik közeli rokona, Leuchtenberg herceg vitte el neki személyesen, a császár, II. Miklós meghagyásából. Mikor meghalt Szergiusz Trubeczky herceg tanár, a koporsóján ott volt a cári család koszorúja is, pedig ám Trubeczky professzor homlokegyenest ellenkező alkotmányjogi alapon állt, mint a cár. *Mendelevjev* tanár koporsóján is ott volt a cár koszorúja s az özvegyének sajátkezű hosszú vigasztaló levelet írt a császárnak.

No de elég a példákból. Maga az iroda-

lom, tudomány, művészet megbecsülése felülről — már maga ez is pártfogás, ha nem jár is anyagi támogatással. De oroszországban ám támogatják nagyon sokan az irodalmat is, tudományt is, művészetet is, aránylag nagyobb mértékben mint másutt. Ez az oka, hogy Nadszon műveiből 200 ezer példányt is nyomnak egyszerre, dacára, hogy (1888. óta) már a 22-ik kiadás járja.

NESTLÉ
gyermeklisztje

vizzel felfőzve
csecsemők, gyermekek, valamint
gyomorbetegségek

régbevált tápláléka
50 év óta kipróbálva
és orvosilag ajánlva.

Tiszta alpesi tejet
tartalmaz.
1 doboz 1 kg. 80 fill.,
minden gyógyszerárban és
drogeriában kapható.
Prospektus ugyanott.

Virágpanasz.

*Ugy, ugy! — Kerültök lepke, méhe?!
Hervadt pedig még nem vagyok. —
Szint ször rém az Égnek lénye, —
Kelyhem csepeg még illatot . . .*

*A méz, a nektár fogyatékán, —
Hisz nektek önté azt szívem:
Beszél is róla — hogy ha él, — tán
Emlékeztetek, azt hiszem . . .*

*Nagy volt — ha néztem szárnyalástok —
Örömem — a szép ég felé.
Boldog hitem: hogy arra vágytok,
Ertők tiszta mézeme.*

*De hogy tudom, oh látom, érzem,
Hej! hogy kaján a szívetek: —
Hervaszt, kinez a bu, a szégyen —
Mért, méz helyett nem folyt a mérgem? —
A mely megölt vón titeket!? . . .*

PETRUS JENŐ.

A halott mellett.

Irta: Korvin Ottó.

(A szoba közepén ravatal. Egész fekete. Négy gyertya fénylik a szobában, melynek gazdag butorai csak körvonalozottan látszanak a pislogó világnál. Nehány koszoru is van a ravatalon, de alig látszanak. A szoba uri szoba benyomását kelti, a sarokban egy angol garnitúra, a falon könyvszekrény, de kicsit széjjeltolva, a falon sok kép van.)

Este.
Az asszony (30 év körüli, de huszöt-

nek látszik, elegáns fekete háziruhában türelmetlenül járkal. Soikszor megy a tükör elé, igazgatja fekete hajkoronáját, látszik, hogy vár valakit.)

A fiu (lehajtott fővel megjelenik az ajtó-nál, néhány pillanatig néma ajakkal áll. 20—22 éves fiu, festő, de ez nem látszik rajta.)

Az asszony (Jenő felé indul.)

A fiu (sokáig a szemébe néz, aztán lehajol lassan az asszony kezére): Anyám!

Az asszony: Fiam, kis fiam! (a koporsóra mutat) már későn!

A fiu (a ravatalhoz megy. Egy pillanatig mintha megrogyna, de aztán leküzdö a könynyeit és némán nézi a halottat. Nagyon lassan mondja): Szegény, jó apám!

Hosszu szünet.

A fiu (oldalt megy és beledobja magát egy fotelbe): Anyám.

Az asszony: Mondd fiam, milyen furcsa is egy ilyen nagy embernek azt mondani fiam, (mosolyog) de megszögjük majd, ugy-e megszögjük? Ugy-e most már itthon maradsz?

A fiu: Igen. Irén, — anyám, itthon maradok, pedig nagyon nehéz lesz. Ebben a házban látni téged, ahol az apám . . .

Az asszony: Ne bánsd őt, ő halott.

A fiu: De igen, mert úgy érzem, hogy ő nem volt jó apám, mert nem tudok sirni, pedig kiterítve látom. Ugy érzem, hogy ő elvett tőlem valamit, hogy mit, azt még nem tudom. Ugy érzem, hogy rászédett, mikor elküldött hazulról, hogy téged elvehessen. Most (a koporsóra mutat), most már csendes, tétlen halott ő, most már hazajöhöttem. Eddig, hiába könyörögtem, nem volt szabad nekem anyát ismerni. Az egyik itt hagyott engem, a másikat nekem kellett itthagynom.

Az asszony: Ne beszélj így, fiam.

A fiu: Kell most már beszélnem. Akkor nem szólhattam, mikor az apám — az a halott — azt mondta egyszer: Fiam, anyát kapsz: Hogy örültem akkor, lesz asszony, aki azt mondja majd nekem: fiam. De el kellett utaznom és egyszer csak kapok egy képet és rá van írva: Ez anyád.

Az asszony: Ne mondd tovább.

A fiu: De igen. Én azt a képet ismertem már, mert azt a képet már kaptam, de akkor az volt ráírva: Iréned.

Az asszony: Jenő, most már az anyád vagyok, most már megtilthatom, hogy . . . nem, nem tiltom meg, csak kérlek, nagyon kérlek, felejtse el azt. Hiszen az már rég volt, hiszen én már öreg lettem.

A fiu (meggyőződéssel): De szép vagy, nagyon szép. És örökké az lesz. Csak az enyém nem lesz, mert . . . az anyámmá tett az az ember ott. (A koporsóra mutat és úgy tartja a kezét egész beszéde alatt.) Tudod, mit vett el tőlem? Téged és miért? Hogy alig egy fél évig éljen veled. Elvett tőlem téged, hát nem érzed, hogy ez igazságtalan?

Az asszony (nem akar erről beszélni, hogy eltérítse): Mondd fiam, mit csináltál te ott a festők városában, messze hazulról?

A fiu (nem figyel oda): Mondd, nem igazságtalan? Egy fiutól elvenni azt, ami az apának már egy sem kell. Csak egy szeszélyért, egy bolond örült pillanatért?

**„Hungária“ sodrony kerítésfonat,
tűskeshuzal, peronospora-fecskendő, azonkívül
kerti-padok, jégszekrények raktára
Sesztina Lajos vaskereskedésében**

DEBRECZEN, Piacz-utca 23.

Az asszony: Szoktál-e sokat festeni?

A fiu (folytatja): Csak egy pillanatért. És engem elküldött. Pedig, hogy szeretett, anyám helyett is szeretett. És én is szerettem. Anyám helyett is őt szerettem.

Az asszony (reszket a hangja): Hát a képeidet mikor állították ki.

A fiu: Szerettem. Hogy gyűlöltem aztán azt az ember és hogy gyűlölöm most is. Miért halt meg? Hogy még nagyobb legyen a kin?

Az asszony (nagyon szenved): Nem nyertél megint díjat?

A fiu: A kin, a mi kinünk. Hogy ne legyen akadály köztünk, de még rettentőbb az ür. (Az apjához rohan.) Hogy gyűlöllek.

Az asszony (már alig bírja tovább, illetve marad és nagy fekete szemével a fiura néz. Az egyik gyertya ép ráveti a fényét. A fiunak csak a szeme villan elő a sötétből. Végső erőfeszítéssel mondja): Hát a modelljeid, mondd, szépek-e, jók-e?

A fiu: Hogy gyűlöllek. Apám voltál? Nem. Kiraboltál. Elloptad tőlem az egyetlen kincsemet, az életemet, nem érted? Nem mozdulsz? Tolvaj voltál, mondd, felelj, nem érezted harapását a lelkiismeretnek? Gyilkos voltál! Kiöltöd belőlem az erőt! Nem szoritod össze a torkomat? Nem. Halott vagy, sápadt halott, visszaadtad nekem őt, vissza. De hogyan öleljem, mikor tudom, hogy tegnap még te fontad köré karjaidat, te, az apám.

Az asszony (az egész beszéde alatt nagy fájdalomtól vonaglik az arca. Szemeivel a fiu szeméit keresi, megtalálja és tekintetük nagy kötésebe kapcsolódik): Jenő, Jenő.

A fiu (hozzárohan): Ne szólíts így, a nevetem ne mondd, mert olyan szép az, ahogyan te mondd. Olyan mintha a nők simitnák bárszony ujjakkal végig felszántott arcomat. Ne mondd így.

Az asszony: Jenő! . . .

A fiu (magánkivül): Nézd, ott fekszik az én apám, fehéren fekszik. A gyertyák reávetik fényüket sápadt arcára, nézd: mosolyog. Nekem most rá kellene borulnom hideg testére és átölelve, forró testemmel melegíteni kihűlt tagjait. De én nem tudok sirni. Én (erősen átkapja az asszony vállait) én téged ölelek, mert a te tested forró és lihegő, és a te karjaid érzem, visszaölelek. Nézd, az a te férjed, tegnap halt meg. Nézd, őt kellene ölelned neked, és csókjaid hideg ajkaidnak kellene. És látod én ölelek, helyette téged és én fogok csókokba fulni véled . . . (az egész jelenet alatt a sarokból a ravatalra néznek és az egyik gyertya fényét reájuk veti.)

Az asszony (sugva): Jenő, Jenő! félek . . .

A fiu: A halott: halott. Ő nem fog szólni. Ő nem szólhat.

Az asszony: Nézz oda, ott fekszik az apád fehéren. Most rá kellene borulnod, hisz apád. Most őt kellene ölelned és nem engem. Most sirnod kellene és nem csókolni.

A fiu (az asszony nyakához érinti az ajkát): Irén, Irén . . .

Az asszony: Hallod? Kinn nagy szél süvit. A havat neki vágja az ablaknak, és meg rázza félelmetes dühében, tábláit. Haragszik. Reánk. Jenő, mireánk . . . A gyertyák fénye meglobban, mintha a halott sóhajzana. Pedig

csak kinn zúgnak a falombok és sikoltanak a fák. A föld haragszik, a Természet, mely befogadja holnap halott apádat. Jenő, nem félsz?

A fiu: Irén, Irén, félek.

Az asszony: A halott: halott. Ő nem fog szólni. Ő nem szólhat.

A fiu (kibontakozik az asszony karjaiból): A halott az apám. Az én apám. És nekem sirni kellene most.

Az asszony (hívja): Nem . . . hisz rossz apád volt, elvett tőled engem. Nem érzed?

A fiu (védekezik): Jó apám volt, mert elvett tőlem. Nem érted?

Az asszony (kétségbeesetten még próbál): Jenő . . .

A fiu: Anyám.

Az asszony (beletörődik): Kis fiam.

A fiu (a szeme azt sikoltja. Nem. nem . . . (lassan) Irén . . . (hirtelen) nem lehet . . . akarlak. Kellesz nekem.

Az asszony: Jenő, gyerünk innen.

A fiu (lassan közeledik az asszonyhoz, miközben a gyertya, amelyik oda a sarokba világított, leégett. Csak körvonalozottan, halványan látszik, amikor a fiu egyszerre az asszonyhoz rohan, átkapja, vállaihoz szoritja annak a vállait és a két fehér arc egymásra hajlik a fekete testek fölött.)

Az asszony (mikor a fiu hozzáindul, egy lépést tesz előre és tompa zihálással engedti át magát a fiu karjainak.)

A fiu (nagyon lassan) Irén.

Az asszony (bugva): Jenő.

És megindulnak a halottra sem nézve a másik szoba felé. A gyertyák lassan leégnek, és nem lesz más, mint sötétség, sötétség.

Máriát zár alatt tartják.*

Írta: Zih Sándorné.

Megöntözte a szőlőlugas tövét, meg a nagy, terebélyes oleándereket, melyek favasfagszerű törzseikkel, rózsavirágzásu koronájukkal egészen betöltötték az udvart. Kis négyesgözü nyilásokat hagytak az udvar kövezetén, oda ültettek egyet-egyvet. A háttérben meg szőlő futott fel a falakra, a ház előtt lugassá formálva. Meg kell adni, hogy a börtöne szép, nagyon szép volt Mariának.

Azután beszaladt a házba, hogy a rollókat leeresse az égetően tűző nap ellen. És amint kihajolt az ablakon — meglátta a tenger büvös csillogását a nansütésben.

— Oh, a szabadságom! — suttogta könnyes szemekkel. S hirtelen vágytól megkapva, elővette a kebléről ládája kulcsát s kinvitotta. Letérdelt és nézte, nézte vágyón, epekedve a kincseit.

Bizony azok pusztulni kezdtek már. A korall rózsá levelei töredezték hullottak le. A halvány zöld tengeri virágok, melyekből művészi koszorút font aranyhajára a lány, úgy összeszáradt, hogy érintésére szétmállott, szétesett. Ezt is megsiratta.

* Első közlemény „A habléány“ cím alatt a „Debreczeni Független Ujság“ husvétii számában jelent meg.

És a ruhája, ez a mesésen összeállított mozaik szövet szakadozva, összetöredezve, megfakultan hevert a láda fenekén, mint egy kedves halott elszintelenedett arca.

Félve, óvatosan kezdte kiemelni a kedves ruhát. Az a botor gondolata támadt, hogy felpróbálja. Hiszen mióta ide hozta az apja a vőlegényének, Pietrónak a házába, azóta még meg sem nézhette jól, kedvére kincseit. Az apja a tengerbe akarta dobni haragjában, mikor egy bűbajos holdvilágos éjszakán rajtacsippte, hogy táncol a „hadseregének“, fanatikus, tündéri szépségű táncot lebontott hajjal, mezitláb, csak a maga által készített, csigákból, kagylókból, tengeri csillagok, száritott pókokból, koralldarabkákból összefűzött ruhát csörögtetve karcsu, hófehér testén.

A tenger ritmikusa csobogása, csöndes, egyhangu morajlásának zenéje kísérte táncát, meg a suhancok bámuló, csillogó, belső-től hevesen szikrázó szeme. Volt valami meseszzerű, titokzatos a jelenetben, annyira, hogy bár a leány egyedül, apja nélkül volt mindig a szigeten, mikor táncprodukcióit tartotta, még sem fenyegette veszély, mert — mert hát, a suhancok, úgy titokban, maguknak sem igen merve megvallani, — szirének, villónak, boszorkánynak, sellőnek, vagy lidércnek tartották, s csak úgy messziről, a parti sziklák hasadékaiból gyönyörködtek bűbajos táncában.

De hát vége szakadt egyszerre a mulatságnak, hogy az apja rájött a fantasztikus időtöltésre.

Az egyszerű halászbán a felháborodás nagyobb volt, mint a félelem a villótól — a minék hirtelenében ő is tartotta Máriát. Talán rossz vége is lett volna a dolognak, ha Pietrónak meg a szerelem, a leány birhatása nem lett volna annyira kifejldőve. Az aztán legyőzte az apa indulatát.

Hamarjában feleségül kérte a leányt s mindjárt meg is beszélték, hogy a történetek után nem fogják többé asszonyi felügyelet nélkül hagyni Máriát, hanem Pietró elviszi a maga házához és az anyja felügyeletére bizza addig a kis lányt, míg az a törvényes kort eléri, s megesküdhethetnek.

Bizony kordába, még pedig erős kordába fogták most már Máriát. Nem volt szabad neki egyedül elhagyni soha a házat, az öreg asszony árnyékként járt mindenütt utána.

Ha, különösen az első napokban, elővette vad, szilaj szokásait, s a vén csunya öregasszonyra úgy fújt, mint a vadmacska, s eles körmeivel fenyegette, az bizony elbánt vele.

Olyan erős volt, mint általában ezek a tengerparti asszonyok mindenike, akik már gyermekkoruktól megszokták az erős munkát. Lefogta a kislány dühösen hadonászó karjait s bezárta a szobába. Így aztán, éltlen, szomjan, megtanult lassanként engedelmeskedni a vén banyának, kedvébe járni Pietrónak.

Mert Pietró pártját fogta, kényeztette, becézte Máriát, az meg veleszületett ravaszságánál fogva gyurta, idomította a férfit úgy, amint az ő céljainak legjobban megfelelt.

— Szeretnie kell — gondolta — nagyon szeretnie, hogy a kedvembe járjon s minden kívánságomat teljesítse.

Gyomorgörcs, kólíka, étvágytalanság és általános gyomorbetegségekben

a legkitünőbb háziszser a

Hollandi Gyomorcseppek.

1 üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő gyógyszer-tárában Debreczen.

Most is, amint ott kuporgott a ládája előtt, bontogatva mozaik ruháját, nem is remült meg valami nagyon, amikor az öreg-asszony, beleskelődve az ajtón, rákiáltott:

— Ha megint eszedbe jutna előszedni a bolond lim-lomjaidat, majd megmondom Piétrónak!

— Oh, — mondta Mária, hirtelen becsapva a láda fedelét, s gondosan be is zárta — Piétró jól tudja, hogy én csak játszom!

És estenden, mikor a hold feljött s újra varázslatos széppé tette csillogósugara a tengert, Mária addig hízelt, könyörgött neki, hogy bárkáján bevitte magával halászni.

Eleintén maga mellett tartotta, később már le is tette a kis sziklaszigeten, de leskelődött rá, mit fog ott csinálni, hogy annyira vágyott vissza menni a fehér sziklákra.

De Mária nem csinált semmi rosszat. Nagyon megokosodott, megcsendesedett. Lefeküdt a tengerparton s csendesesen, egyhanguan, mint a tenger morajlása, dalolgatott, míg lezárta szemeit az álom.

Urnapijának ünnepére bementek a városba Piétró, Mária meg az apja, Ivánó.

Egész nap sétáltak, ettek, ittak, megnézték a fényes körmenetet s este betértek egy mulatóba, ahol lehetett enni is, inni is, meg szórakozni is.

Mária lázasan égő szemekkel nézte a produkciókat, amit az artisták nagy igyekezettel végeztek a zsufozásig megtelt nézőtér mulattatására. Soha sem látott még ilyet, soha! Roppant gyönyörködött mindenben, a muzsikában, az énekesekben, a szép ruhájú nőkben, az ügyes akrobatákban, a hasbeszélő játékbabáiban, az idomított farkaskölykökben.

Ivánó meg Piétró oda se igen néztek. Őket nem érdekelte a komédia, inkább csak ittak. Ittak élvezettel, önfeledten sokat, egyre többet. Összehajoltak és úgy beszélgettek mámorosan, bizalmasan, Mária ügyet sem vetettek, hadd bámulja a komédiásokat!

Zugó tapsok, orkánja a tetszésviharnak, leirhatatlan lelkesedés zúgott egyszerre fel a nézőtérre s a kövér, pirosra festett igazgatónő kézenfogva vezetett ki egy kis hófehér gyermekleányt. Egy nagy halványkék gaze fátyol burkolta, folyta körül jól, rozszul habtestét, a lábait fedetlenek voltak és a nagy, hosszú, tömör aranyhaja uszott utána a fátyollal összegabalyodva. Ha az elrendezés raffinált volt, úgy művészi, s ha természetes, akkor: elragadó!

Az igazgatóné maga ült a zongorához, s lassu, tompa, ütemes akkordokat játszott rajta, mely mimelte a tenger moraját. A lány a színpadon lassu, ritmikus, álomszép táncot kezdett lejtetni.

A nézőtér lélegzetfojtottan figyelt. Egyszerre Piétró megkapta az Ivánó karját:

— Te, öreg, hol van Mária?!
— Mit? — emelte fel nehézkesen fejét Ivánó s megdörzsölte szemét, mert már a sok szeszől elálmosodott és szunyókálni kezdett, — mit beszélsz?

— Mária nincs itt, hova lett? — józanodott ki egyszerre Piétró mámorából, — ni, megvan! Ott táncol!

És székeken, asztalokon törtetve, ész nélkül rohant a színpadhoz; egy ugrással fent termett s megkapva a leányt, vitte magával a merre rést látott, a kulisszák mögé.

A közönség, mikor kedvencétől ilyen hirtelen, erőszakosan megfosztották, felugrott, kiabált, fenyegetőzött, hívta, követelte a leányt.

Rendőrök jelentek meg a színpadon, s a függőnyt lebocsátották. Végre az igazgató megjelent és kijelentette, hogy a kisasszony nem folytathatja táncát, mert engedelem nélkül hagyta el a színpadot, s azok most elvitték magukkal, hiába ígért nekik ezreket, csak hogy hagyják nála a leányt.

— Elvitték, elvitték! — fejezte be jelentését majdnem sirva az igazgató. — Egy kincs volt, egy mithoszból feléledt istennő, egy tengerlakó habléány! És most vége, elvitték Mária!

A Dr. BIRÓ-féle HAVASI GYOPÁR-KRÉM

A legkitűnőbb arcszépítőszert; szeplőt és májtoltot bámulatosan eltávolít — Teljesen ártalmatlan. — Nagy tégely: 1 korona, mosdóvíz 1 korona, szappan 70 fillér, pufer 1 korona. Főraktár: WOLFF-GYÓGYTÁR, Kolozsvár. Kapható csaknem minden vidéki gyógyszerertáron és drogériában

Hidak.

Nagyvizek felett szeretek állni,
Szeretek döngő hidakon járni,
Karlának dölni, úgy nézni széjjel
Fekete vizen, fekete éjjel.

Most is, ha mélyen elnyom az álom,
Egyre a régi hidakat járom.
Döng a fahíd; majd öblös kő-ívek
Súlyos nagy árnya feszül a víznek.
Vashidak lágyan ivelő rácsa
Könnyedén szökken egy parttól másra;
Arnyéka reszket, mintha a vízre
Fekete fátyol vón kifeszítve.

S mélyen ott lent a hidak alatt
Egy-egy hajó hallgatva halad.
Elbóbiskolva, álmodva járják
Utjuk sötét nagy vontató-bárkák,
Gabra-hajók, magvak koporsója.
— Holt magvak! Öblükben halomra szórva!
Éltek, kalászbán himbáltak nyáron,
S usznak most holtan fekete áron...

Más hajó jön, feszülve a habnak.
Ég rajta két sor aranyló ablak.
Visszfények úgy csüngnek, mint rojtok,
Fenékig érő nehéz aranybojtok.
Néznék a vízbe zöld s piros lángok,
Hintve smaragd-port s rubin-szilánkot...
Elhalad... Messze sárgáll halványan,
Mint sárga rózsa az éj hajában.

Csendes a víz, mintha nem is folyana,
Mintha csak sűrűbb éjszaka volna.
S vén tutajok, nem küzdve hinárral,
Egykedvűn, bölcsen usznak az árral.
Nincs köd, se szél, hab nem kavarog,
S uszik békén, sötét folyam-háton
Az én sok nyugodt, csöndes barátom,
A tutajok, a bölcs tutajok...

Nagy vizek felett szeretek járni,
Szeretek magas hidakon állni...
Am néha-napiján fordul az álom,
Én vagyok, ki a vizeket járom.
Halkan csobog a hullám köröttem,
Nagy hidak rohannak magasan fölöttem.

Vagyok mély vizek csöndes hajója,
Holt magvak úszó bús koporsója.
Én hasítom sötét vizek színét.
S hordom, fényemmel felgyújtva habját,
Vágyak rubintját, álmok smaragdját,
S gondolatok nehéz arany-diszét.

Mégis a legszebb akkor az álom,
Hogyha nem bántnak gondok, bajok,
S ismeretlen, sötét folyam-háton
Uszom holtan, mint sok bús barátom,
A tutajok, a vén tutajok.

NAGY ZOLTÁN.

Másutt.

Irta: Radó István.

Egy táncszobát szobasornak egyik, a zajtól, mulatozástól távolabbeső helyisége. Nagy, kívánatos, angol bőrfotelek vannak a szobában, barna faburkolat vonul végig a falon, a szoba közepén egy éppen olyan barna kerekasztal áll szomorúan. A bőrfotelek is barnák. A levegő is barna. A két fiu, akik egymással szemben füstölnek, szintén barnák. Minden barna. Mélytónusu, bugó hangu, barna hangulat terül el a szobán. És a két leány — akik, nincsenek itt, akik másutt vannak — szintén barnák. A zene zümmögve, zizegve, haloványan nyulik el idáig. A két fiu keserűen rágja a cigarettákat, pedig máskor nagyon izlik nekik. Beszélgetni szeretnének egymással, vagyis inkább mindegyik szeretne beszélni a másiknak, de most még csak gondolkoznak. Érzik, azt hiszik, hogy a másik mit akar mondani és éppen azért nem mer egyik sem megszólalni. Végre az egyik levágja a cigarettát a hamutartóba, eloltja és megszólal:

— Ez az én cigarettám volt, ez nem volt jó. Adj egyet a tiedből.

A másik előveszi a cigarettatárcáját és megkínálja: Tessék.

Az egyik kivesz egyet a sok közül, a szájába dugja és hátradül a fotelben.

A másik: Gyujts rá. (Elmosolyodik.)

Az egyik hirtelen kirántja a cigarettát a szájából csodálkozva nézegeti: Hm! Igen! Igen! Hm! Meggyújtja a cigarettát.

A másik befelé int a táncterem irányába: Jól mulatsz?

— Hallgatnak.

A másik: Én megvallom neked az igazat. Én csak olyan lányokkal szeretek táncolni, akin félkeztyű van, akinek az izgatottságtól forró és hideg a keze, akinek az ujjait ujjaim között érzem, akit nemcsak tudok, hanem érzek is... Én szeretem, ha annak a lánynak, akivel táncolok, foghatom a kezét.

Az egyik: Én is a kezét szeretem... Más-kép nem is tudok táncolni, csak ha a kezét fogom... Ha érzem, hogy velem van.

Hirtelen elhallgat. Valahogy furcsább, kü-

lönösebb hangon eítette ki ezeket a szavakat, mint ahogy egy bárról szoktak szólni.

A másik: Van, akivel csak egyszer táncoltam; némelyik úgy elhuzza magát, hogy alig lehet vezetni, a másik ránehezedik a fiatal ember karjára, hogy két fordulóra elfárad...

Az egyik: Én is vigyázok mindig, hogy nagyon ne szorítsam magamhoz, de ne is tartam távol, és ő is mindig vigyáz...

Az elszólás után már alig ejti ki a szavakat, mert már gondolkozik, hogyan vágja ki magát. Gyorsan utánacsapja tehát a következő szavakat:

Az egyik: Van itt egynehány lány, akik kitűnően táncolják a csárdást...

A másik: Én nem szeretem a csárdást, különösen a gyorscsárdást, de néha... néha nagyon szívesen táncolom...

Most igen nagy és mély, végeláthatatlan csend száll a szobára. Mindakét fiú elszólta magát. Mindaketten másféleképen beszélgettek, mint amiképpen gondolkoztak. És a vak és sötét csendben még mindegyik reménykedik, hogy a másik nem vette észre az elszólást, a szavak melegségét, az ide nem tartozó, az ide nem érthető mondatokat.

Megszólal végre az egyik:

— Én meg voltam hiva ma még valahova.

A másik: Én is. Nem is tudom, minek jöttem éppen ide. Egyetlen egy ismerősöm sincs itt.

Az egyik örvendve, hogy ily hamar elérték a témától, szolgálatkészen ajánlkozik: Te, majd bemutatlak. Gyere.

A másik: Nem; minek menjek.

Kis szünet.

A másik: Te hova voltál még meghiva?

Az egyik kitérőleg: Tudod mit, gyerünk most oda.

A másik türelmetlenül: Hova?

Az egyik: A kereskedelmi estélyre.

A másik: Nem megyek.

Nagyon lassan mondta ezt.

Megint csöndben vannak. Nem vigasztaló, engesztelő csönd állt be, hanem fájdal-

mas, kellemetlen csend. Nem olyan, amely örökké tarthatna, hanem olyan, aminek hangos végét türelmetlenül várják mindaketten.

A másik nagyon halkán, félénken kérdezi: Hol van Jolán?

Az egyik: már egész este várta, hogy ezt valaki kérdezze tőle, most mégis meglepetést mutat: Jolán? Hol van? Mulat.

A másik: Hol?

Az egyik: A kereskedelmi estélyen.

A másik: A kereskedelmi estélyen.

Az egyik: Margit is ott van?

A másik: Margit is.

Az egyik: A kereskedelmi estélyen?

A másik: A kereskedelmi estélyen.

Az egyik: Ó is mulat?

A másik: Ó is mulat.

Rövid, jelentőség nélküli csend.

Az egyik: Marhák vagyunk, miért nem megyünk oda?

A másik: Nem mehetünk oda.

Az egyik: Miért nem, hiszen frakkban vagyunk.

A másik: Nem mehetünk oda.

Az egyik: Én ismerek ott mindenkit.

A másik: Én is. De nem mehetünk oda.

Az egyik: Hát nem bánom. Maradjunk itt. Ha te olyan jól mulatsz, hát maradjunk itt.

A másik: Oda nem megyek. Oda nem mehetünk.

Az egyik: Jól van. Mondtam már, maradjunk itt. De akkor legalább táncoljunk.

A másik: Jó.

Mindaketten mozdulatlanul ülve maradnak. A zenekar játéka erősebben hallatszik. A négyesre való beharangozást játsza.

Az egyik: Le vagy foglalva a négyesre?

A másik: Igen és te?

Az egyik: Én is.

A zenekar már az első figurát játsza, de a két fiú még mindig ül. Mikor lejátszották az egész négyest.

Az egyik udvariasan mondja: Margit nagyon szép leány.

A másik éppen olyan monoton hangon, éppen olyan udvariasan: Jolán is.

Csak azoknak a cigarettázóknak

a kik egészségükre való tekintetből nem sajnálnak naponta 1-2 fillérrrel többet kiadni:

Glubspecialité 120 lap 20 fillér

70 „ 12 „

1 doboz (100) hüvely 70 „

Védjegy.

Bárki feladja címét egy levelezőlapon

Halász Ferencznek, Budapest,

VII., Nefelejts-utca 4.

kap próbául 2 könyvecskét ingyen és bérmentve.

Orvosi tanácsra a lapok nyomatlanok, de minden lapocskában

benne van a védjegy és a gyáros aláírása „MODIANO“ viznyomással.

Kapható mindenütt.

Sors.

*Nekem is adós maradt az élet,
Almodtam én is királyi szépet;
De jött a sors és megtapodta,
Rongyokba tépte, földre dobta
A szívemhe' szállott
Királyi álmat!*

*Nekem is adós maradt az élet,
Almodtam én is királyi szépet;
Az én lelkem is rajongott, lázadt! ...
De jött a sors vad, dühöngő árral,
Szemébe' gúnnyal, kezébe sárral;
És megdobálta a koronámat!*

ZIVUSKA ANDOR.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

REICHMANN Divatáruháza.

Egyedüli komplett gyermekruha áruház.

Jó mosó Creton, Vászon, Szövet és Madeira himzett batizt ruhák minden nagyságban, a legszebb kivitelben.

Női Pongyolák! Creton, Vászon, Szövet, Zephir, Csipke, selyem és Gáz blouse különlegességek.

120 cm. széles mintázott Liberty és Pongies ruhaselymek, Grenadinok, Pouplinok, Francia pamut és gyapju delainek 46 fillértől.

Mindenféle Pipere és Bőr diszmuárak nagy választékban.

Fekete és színes selyem, Fehér himzett Madeira ernyők. Tüll, Stor függönyök és ágyterítők. — Férfi, Női és gyermek Flór és selyem ajour harisnya különlegességek. — Batiszt és himzett vászon Női fehérműek.

Női zsinór övök minden színben K 2.20.

Piacz-u. 85. sz. a Royal szállodával szemben.

Az Esperanto nyelv térfoglalása.

Irta: Török Péter tanár.

Az esperanto nyelv nagyobb felkarolásának, elterjedésének városunkban és környékén egyik legnagyobb akadály az, mert e vidék lakossága egynyelvűsége mellett s azon körülmény miatt, mert nem igen szokott idegen országokba utazni, nem érzi, nem tapasztalja a sokféle nyelvűség szülte kellemetlenségeket az egymással való érintkezés közben. Ha akadnak is egyesek, kevesek, kik a külföldi enemi mozgalmait ismerve, terjesztetni akarják lakóhelyükön az Esperanto nevű nemzetközi segédnyelvet; azzal igyekeznek letorkolni őket, hogy az egész Esperanto nyelv nem ér semmit, hisz senki sem hallott még valakit e nyelven beszélni! A nagy közönség ezeket hallva, — talán kényelemszeretettel, talán más okból, — napirendre tér az Esperanto felett.

Pedig ez nem jól van így! Mert itéletet mondani arról, amit valaki nem ismer, senki sem jogosult; elfogultságból eredő alaptalan itéletnek önállóan gondolkodni tudó ember előtt pedig semmi sulya sincsen. Abból, hogy valaki esperanto beszédet nem hallott, nem az következik, hogy tehát nem lehet esperantóul beszélni, hanem csak az, hogy az illető még nem volt olyan helyen, ahol esperantóul beszéltek, mert hogy beszélnek esperantóul, még pedig igen sokan, arról kétségbe vonhatatlan módon bizonyosságot tesznek az alább következő ténybeli adatok, melyek az Esperanto nyelvnek — különösen külföldön, — nagymérvű térfoglalásáról tanuskodnak az élet igen különböző viszonyai között.

Épen most olvasom az „*Esperanto*” című lapból, hogy néhány fegyvertári munkás Tülnöböl az ez évben Antwerpenben tartandó kongressusra szeretnének, utazni, de pénzük nincs azért a kongressusra utazótehetősebbekhez szolgálk ajánlkoznak, az oda és visszautazás költségei fejében. Minő lelkesedés foghatta el ez egyszerű munkásokat az Esperanto iránt!

Az ideai antwerpeni kongressus pedig már a hetedik nemzetközi kongressusa az Esperantistáknak, mert 1905-ben Boulogne sur merl, 1906-ban Genf, 1907-ben Cambrigde, 1908. Dresden, 1909-ban Barcelona, 1910-ben Washington és most ez év augusztus havában Antwerpen lesz a kongressusi város, ahol egyesegyedül az Esperanto nyelv a kongressus nyelve ugy a komoly tárgyalásokon, mint a mulatságokon, kirándulásokon stb. Hogy lehet tehát azt állítani, hogy nem lehet beszélni Esperanto nyelven?

Hátha még tekintetbe vesszük, hogy csak a f. é. június hóban a következő helyeken lesz esperantista gyűlés, nevezetesen: jun. 2—5-ikén a Britt Esperanto 4-ik kongressus Southportban,

jun. 3—4-én a svájci esperantisták kerületi gyűlése Zürichben,

jun. 3—5-én jubilaris esperantista ünnep Brünben,

jun. 3—5-én a délnyugati franciaországi esperantista szövetség kongressusa Limogesben.

jun. 4—7-én a hatodik német Esperanto kongressus Lübeckben.

jun. 4—5-én a harmadik belga esperanto kongressus Charleroiiban.

jun. 4—5-én a svájci U. E. A. esperantisták gyűlése Zürichben.

jun. 4—5-én a központ-nyugoti francia esperanto szövetség kongressusa La Mansban; u. o. az U. E. A. kerületi gyűlése.

jun. 16—17-én a skótok esperanto kongressusa Dundee-ben.

jun. 24—25-én a második katalon esper. kongressusa Tarragona-ban.

És mindezen esperantista gyűléseken minden előforduló ügyeket esperanto nyelven tárgyalják. Azt hiszem, mindezen tényekkel sikerült bizonyítanom, miszerint az Esperanto nyelvet sokan, nagyon sokan beszélik és hogy ez nagyon különböző, nem, mindenféle célra épügy használható, alkalmazható, mint akármelyik nemzeti nyelv s tekintve az Esperantonak a közbeszédben már igen elterjedten való használatát, kimondhatjuk, misze-

rint az Esperanto nyelv is *valóságos élő nyelv*, de amelynek közhasználatát nem egy nemzet szűk körére korlátozott, hanem hivatva van áldásos hatását az összemberiségre kiterjesztetni, minden nemzetnek a saját anyanyelve mellett *második — és idegen nyelvekkel szemben egyetlen közvetítő — nyelvvé lenni!*

De nemcsak a mindennapi életben, a közhasználatban érvényesül az Esperanto. Maradandó irodalmi célokra is *teljesen* használható, sőt páratlan szabatoságánál fogva bármely élő vagy kihalt nemzeti nyelvnel e célra sokkal inkább alkalmas. Azon 24 évnyi rövid élete alatt e nyelvnek igen gazdag irodalma van, a tudomány mindegyik mezejéről. Vannak természettudományi, szépirodalmi, bölcsészeti, történeti, matematikai stb. stb. esperanto nyelvű művek. Nagyszámu (több mint száz féle) lap jelenik meg e nyelven. Európa minden országában alakultak esperanto társulatok, csoportok. Csak magában Németországban 197 esperanto csoport működik. A vezető helyet foglalják el e tekintetben a franciák, angolok, németek, spanyolok stb, sőt Japánban is nagyon elterjedt már.

Neves színészek esperanto nyelven szindarabokat adnak elő, artisták, zeneszerzők terjesztik az esperanto nyelvet.

De különösen nagyon hasznosnak bizonyult az esperanto már eddig is az ipar, kereskedelem s a turistaság terén. Mikor a meissenai világhírű porcellán gyárát egy illusztrált esperanto lapban ismertették, kevéssel rá Angolországból huszezer márka értékű porcellánárura érkezett a gyárhoz megrendelés.

Mig ezelőtt a Hüssig-féle fotografiai eszközöket gyártó részvénytársaság 5 féle (német, francia, angol, olasz, spanyol) nyelven adta ki az árjegyzékét, 1910. óta csak esperanto nyelven adja ki. A cél ugyanolyan elérése mellett mily nagy megtakarítást jelent ez, azt csak az tudhatja, aki e tekintetben egy kis számítás tenni nem restel! Magában Dresdenben 1910. végén 160 keres-

Simonffy-
utca 55.

Ruhafestő.

Széchenyi-
utca 6.

Gőzmosó.

Wacha Róbert

Debreczen.

Telefon 840.

Telefon 840.

Vidéki megkeresések és megbízások a főüzletbe:
Simonffy-u. 55. sz. intézendők.

Ágytoll-tisztító.

Varga-
utca 35.

Vegy-tisztító.

Verbőczy-
utca 14.

kedő folytatott levelezést esperanto nyelven.

Az Esperanto nagy fontosságát mindinkább kezdik belátni úgy az egyes kormányok, mint más egyéb hatóságok, kereskedelmi és iparkamarák, a rendőrségek stb.

Sok országban, mint Francia, Német, Angolországban, Bulgáriában stb., a különböző iskolákban tanítják fakultative már az Esperantot, sőt e tekintetben Maryland állam már törvényt is hozott 1909-ben, Samosban pedig törvényhozásilag kötelező tantervnek vitték be az iskolákba 1910-ben.

Angol, Francia, Szászország országgyűlésein már több ízben szóvá tették az Esperanto ügyét és pedig jó eredménnyel, amennyiben az angol miniszterium az Esperanto tanítását a kereskedelmi és technikai intézetekben anyagilag segítyezi, Szászországban „Szász Esperanto intézet” néven közvetlenül a belügyminiszterium alá rendelt olyan intézményt létesítettek, mely esperanto tanfolyamok és hivatalos vizsgálatok tartására van hivatva. — A múlt héten a magyar országgyűlésen is megemlékezett egy szónok az Esperantoról, ajánlva annak a tanítását középiskoláinkban s a felszólalás tapsot és derűtséget váltott ki a képviselőknél. (Sapientisat!)

Még igen sokat lehetne írni az Esperanto térfoglalásáról a külföldön, sőt hála Istennek, terjed már nálunk Magyarországon is; szólanom kellene az Universala Esperanto-Asocio (U. E. A.) vagy egyetemleges Esperanto-Társaság nagyarányú közhasznú működéséről, mindezekről azonban talán majd később fogok ismertetést közölni, s jelen soraimat, — mely már ugyis hosszabbra nyúlt, mint ahogy akartam, azzal az óhajással zárom be: vajha a magyar kormány s a magyar társadalom vezető egyénei egyszer már valahára tudatára ébrednének az Esperanto nyelv nagy fontosságának s az Esperantizmusban rejlő magasztos eszméhez méltó módon igyekeznének ennek elterjedését szeretett magyar hazánkban elősegíteni.

A Debreczeni dohánygyári dalkörnek lantját

látható

a Glóok Ede és Benyáts Emil

Főtéri üzletükben. — Arany, ezüst és vésnök munkát

TUSOHÁK VILMOS

helybeli ékszerész és vésnök állította ki izlelésen

Az öreg imádságos könyv.

Írta: Nagyné Nagy Erzsi.

Az első nagy szomorúság befészkelte magát a kis Bogár Rózsi szívébe. Az uraság birtokát, kastélyát elérverezték az ő százötven szép, nagy gonddal nevelt hófehér konyos libáját, épen ma adták el a hetivásáron.

Rózsika árva volt. Alig mult nyolc éves, amikor édesanyja meghalt.

Mielőtt meghalt, így szólt Rózsikához: — Gyermekem, érzem, hogy nem sokáig élek. Nincs semmi amit neked örökségül hagyhatnék, mert tudod koldus vagyok, de ha jó tanácsomat megfogadod szegényen bár, de becsületesen megélhetsz. Dolgozzál és imádkozz. Mert ha te meg nem feledkezel az Urról ő sem fog téged elhagyni. Azután a városba be ne menj szolgálni, s különösen a férfiak mézes-mázos szavait meg ne hallgasd, mert akkor csálnak meg, amikor a legszebben beszélnek. Maradj te csak a faluban, őrizd az uraság libáit majd a jó Bora néni, meg a mindenek Ura gondot visel rád.

Most hat éve annak, hogy Rózsika árva lett. Hat hónap alatt atyját, anyját elvesztette. A jó Bora néni pártját fogta ugyan, de neki sem volt egvebe mint a jó szíve és egy düldező kis viskója.

Rózsika azért egész mostanig nem panaszkodhatott a sorsra. Igaz ugyan, hogy egy szóig teljesítette édes anyja kívánságait, mert

bármennyire hívták a kastélyba szolgálni ő csak maradt a libáinál.

Szomoruan tanácskozott most a jó Bora néniel, ki azt tanácsolta, hogy mivel ugy is 14 éves, menjen a városba szolgálni.

Nem megyek, inkább meghalok mint megszegiem ígéretemet — mondá a kis leány.

Már három napja nem értek el semmi eredményt. A faluban senki sem akart 25—30 libáért olyan nagy leánykát ruházni és eltartani.

Egy pár nap alatt már nagyon el volt keseredve a kis leány. Bucsut vett a jó Bora nénitől, a szülei sírjától és ment oda, a hogy ő gondolta, a hol szívesen látják a szegény kis árvát.

Ment gyorsan, amint csak lábai birták, hogy mielőbb célnál lehessen. A másik falu végén lassan, méltóságteliesen foly az ősz Tisza. Oda siet, hogy mielőbb feltalálja azokat, kiket eddig annyira nélkülözött, kedves jó szüleit.

Mielőtt azonban a végzetes tette szánta magát, leült a nagy fübe, virágokat szedett s mintegy kiengesztelésül nagy bűnéért, szép mezei virágokból koszort font és azt a megváltó lábához tette, aztán lehajolva és hangosan így imádkozott:

Édes Idvezitóm, engedd meg az én nagy bűnömöt, de nem tehetek másképpen, ha megakarom tartani azt, amit jó anyámnak ígértem.

Még elmodta az Uri imát, felkelt és sietett a halálba.

Azt nem vette észre, hogy a füzesből valaki figyelemmel kíséri minden mozdulát, s izmos, szépen fejlett idomain ugyancsak élvezettel legeltette szeméit. A faluban levő öreg uraság, a füzesben valami vadmadár után leskelődött, s örült, hogy ilyen szép szárnyatlan vadgalambra akadt.

Az öreg urat rossz seitelmek szállták meg, amint látta a folyó felé futni a gyermeket. Hamar egy nagyot kiáltott, mire a gyermek hirtelen megállt. Az ur oda ért s kérdi:

— Hova mégy gyermekem, olyan siet-

GYÖRFFI TESTVÉREK

uri divat üzletében Piacz-u. 30.

kalapok, czipők, nyakkendők,
harisnyák, divatmellé-
nyek, kesztyük stb. s az összes

uri divat és toalette czikkeiben nagy választék.

Női kézi táskák, BÖRÖNDÖK, utazási czikkek,

apró bőrárak legszebb kivitelben.

ve? A kis leány lángvörös lett és elkezdett sírni. Nem tudott mit mondani. Nem tudott hazudni.

— Megyek anyámhoz, mondá könnyezve bánatosan a gyermek.

— Hol van anyád? kérde az öreg ur?

A kis leány az égre nézett, oda mutatott, de szólni nem tudott, csak sirt keservesen.

Az öreg ur megszánta. Kikérdezett tőle mindent, hátha segíthetne a bajon. Mikor mindent elmondott, nagyot nevetett.

— Gyermekem, ha csak ennyi a bajod, ezen segítünk mielőbb. Ha jobban szeretnél szobaleány lenni, bejöhetsz a kastélyba is, feleségem szereti az ilyen kis lányokat.

Nem, nem, — mondá hevesen a gyermek, libákat szeretek én őrizni.

— Most jöjj gyermekem, itt lakik a fiam dajkája, egy kis házban a falu végén, majd gondja lesz rád, ha jó gyermek leszel s igéred, hogy többet nem kísérled meg a vízbe ölni magadat.

— De nem ám, mondá most már vigán a kis leány.

— Lesz sok libám? Lesz gyermekem, most már menj be és majd enni adnak, tudom éles vagy.

Egy csinos tiszta házikóba vezette az öreg ur a gyermeket; egy jóképű kedves öreg asszony sietett eléjük, s nagy hálálkodások között kérdezte:

— Hol vette a nagyságos ur ezt a szép leánykát?

Rózsika valóban gyönyörű volt. Haja nagy fürtös, sárga, mint a szinarany, fekete szemei úgy ragyogtak mint két fekete gyémánt.

Ő nem tudta, hogy szép. Nem volt tükör, amibe nézhetett, a Tisza vize szőke volt, nem láthatta meg abban sem bájos arcának himporát.

Két éve legeltette már Rózsika az uraság hófehér libáit. Szépült, fejlődött a jó Zsuzsa néni öröme.

Hófehér ingválnál csak keble és hamvas arca volt fehérebb. Piros szoknyácskája

ugy piroslott, mint a pipacs piroslott a zöld mezőben. Olyan volt libái között, mint egy kis királynő.

Nagyban ment az aratás. Az uraság buzája már mint szép sorban keresztbe volt rakva, még a gazdáé volt hátra.

A gazda éppen most évődik egyetlen legény fiával, kinek sehogysem megy a munka.

— Nem tudok, nem bírok dolgozni édes apám, mondá a legény.

— Megveszekedté! Rivallt rá az apja, mi a ménkü bajod van, hisz olyan egészséges vagy, mint egy juhászkutya.

— Nem tudok, nem bírok dolgozni, ha agyon ver is édes apám, megyek pihenni.

Az öreg benyomja pipájába a dohányt, köhint is egyet, azután engesztelődve oda megy a fiához:

Mintha sápadt is vónál egy kicsit, nono fiam, hát erigy és fürödj meg a Tiszába, majd meggyógyulsz. Tiszaparti legénynek, lánynak az az orvossága.

A fiu el is ment. Egy hüvös kis füzesben ütött tanyát. Subáját a füre terítette, de még alig heveredett le, amikor angyali hangokat hallott. Szétnézett rejtekéből, látta, hogy a vizentuli réten egy leány ül a fűben s koszorut köt mezei virágokból s közben gyönyörű hangon dalolgatja:

Adol-e rózsám, adol-e?
Adol-e csókot adol-e,
Ha nem adol kis angyalom
Százat adok én,
Mert nem vagyok én, mint te
Oly fősvény.

— Az irgalmát ennek a lánynak mondá Andris, de szép, ezt az Uristen jó kedvében teremtetted. Erre a lányra mondják a faluban az asszonyok, hogy rontani tud a szemével. Ugy dugják előle az apró jószágokat. Menten felfordulnak még a kis libák is, ha megveri a rossz szemével. Kár érte, hogy ilyen.

Arra azonban sem az asszonyok, sem Andris nem számítottak, hogy az a nézés csak a bajszos libáknak árthat.

A kis leány teleszórta aranszőke haját vadvirággal, aztán a koszorukat a Tiszába mártva eltette, hogy majd a jó Zsuzsa néni holnap a szülei sírjára viszi. Aztán még egyet dalolt:

Hogyha látnád, hogyha tudnád,
Könnyeimet szívem búját,
Eljönnél-e oh hoznál-e?
Reményt szívem éjjelére.
Csak álmaimban láttalak,
Mégis oly forrón szeretlek,
Szememtől mindig távol vagy
Szívemhez mindig közel vagy.

Ez utóbbit oly fájón, sirón angyali tiszta hangon és oly érzéssel dalolta az a bánatos árva kis vadgalamb, hogy Andris, az erős parasztleány könnyezett és oly hirtelen nyult a baloldala felé, mintha sebet kapott volna.

Végre mégis uralkodott magán. Lehevert uira subájára, arra sem nézett, oda sem gondolt, de örökké a fülébe csengett az első dal: Adol-e rózsám?

A kis leány most összeakarva terelni libáit, futott egyikőtől a másikig, amint majdnem egy idegen fiatal ember karjaiba futott.

A nagyságos ur jogász fia jött haza látogatóba, arra járt s figyelmes lett szintén a kis vadgalamb hangjára, s már jó régen figyelte a leányt, s elhatározta, hogy azt neki meg kell csipni, ha még az ég a földdel összejön is.

Amint tapasztalta, hogy a leányt nem tudja semmivel sem magához csalni, elkezdte kergetni. A leány futott egy darabig, de mikor látta, hogy más menekvés nincs hátra, beugrott a Tiszába.

Az urfi amint látta, hogy a leány eltűnt a habok között, ott hagyta, nem szólt senkinek.

Andris, ki mindent látott, hallott, nem-soká partra hozta a kis leányt, ki mihamar magához tért, első szava is az volt: Mégis csak megsegített a jó Isten, hogy én is gyakran imádkozom hozzá. Köszönöm jó ember a szivességét, áldja meg az árvák Istene,

A Debreczeni Háztulajdonosok Egyesülete

által elfogadott áraknál is sokkal olcsóbban készít

csatornázási berendezéseket

Pollák Samu

hatóságilag engedélyezett csatornázási és vízvezeték szerelő.

Vállalati iroda és raktár: DEBRECZEN, Piacz-utca 43. sz.

Telefon: 656. sz.

Telefon: 656. sz.

Kedvező részletfizetési feltételek!

Pollák Samu

vízvezeték és csatornázási vállalata.

Tervek és költségvetés díjtalan!

Saját érdekében kérjen fenti czégtől árajánlatot!

Vízvezetési szerelők és tanoncok felvétetnek.

ezen túl majd kegyelmedért is imádkozom, hogy segítse a jó Isten mint engemet.

Még csak most látta Andris, hogy milyen rossz, veszedelmes szeme van ennek a lánynak.

Mikor felnyitotta, a szívéig hatott a tekintete. Be is takarta subájába a leányt és sietett a jó Zsuzsa nénihez száraz ruhákért, ki halálra rémülten futott kedvence segítségére.

Azt mondták ugyanis, hogy virág után esett Rózsika a vízbe. Nem akarták a jó öreg megszorítani azzal, hogy az urfi hozott majdnem halálos szerencsétlenséget a leányra.

Andris — a nagy bajszos liba, a világot sem fordult fel a Rózsika fekete gyémántjainak sugárától, — sőt meggyógyult.

Másnap már annyit dolgozott, mint másnapkor három nap, nem győzték eléggé bámulni a szülei. Hanem este, akkor már csak a Zsuzsa néni háza körül ólálkodott.

Meg is mondta hamarosan: — Rózsika szentem, eljössz hozzám feleségül? Rózsika fülig pirult, biz ő egy szót sem tudott szólni, hanem válasz helyett szépen horgolt csipkés keszkenőjét a legény zsebébe dugta. Elég volt ez.

Örömtől sugárzó arccal ment Andris szülei elé, megmondani, hogy ő olyan boldog, szeretné agyoncsókolni az egész világot.

Elmondta, milyen szép, jó, becsületes leány az ő Rózsikája. Az öregek halálra rémülten hallgatták, egyetlen fiok, mily nagy szegényt hozott a családra. Elakar venni egy jött-ment, egy csavargó leányt.

Hiába erősítette váltig Andris: hogy az egy jó, szép, tisztességes leány, nem ért semmit. Az öregek megmondták, ha elveszed azt a leányt, még a faluból is menj ki lakni, hogy ne lássunk.

Andris öszepakolta ruháját, s másnap reggel elment Rózsikához bucsuzni. Kérte, hogy várjon rá egy évig hűségesen, de akkor bizonyosan eljön érte s megtartják az esküvőt.

Rózsika sirva bucsuzott el szép kedvesétől, de mivel tudta, hogy Andris úgy is visszajön, utnak engedte.

Andris a közeli mezővároskában kapott munkát. Mint munkás dolgozott.

Takarékossága folytán szép kis összeget megtakarított az ígért időre és el is ment Rózsikáért. Megtartották az esküvőt és másnap el is költöztek a mezővárosba.

Később tetézte boldogságukat az a négy pufók arcu, piros, egészséges, szép fiu, kik a gyepes udvaron játszadoztak a háziállatokkal.

Immár nyolc éves házások voltak, s ezideig, hála az égnek még mi sem zavarta boldogságukat.

Van-e azonban az első pár ember büne óta sokáig tartó boldogság?

Egy napon nyugágyon, eszméletlen állapotban hozták haza a jó apát. Eltörött a lába bokájában ráesett valami gerenda.

Négy hónapig volt kórházban, azután hazajött nyomorékan, sántán. Alig lehetett ráismerni, olyan sápadt, olyan sovány lett a sok szenvedéstől és családja utáni gond és bánattól.

Ez idő alatt a kis család is sokat nélkülözött. A gőzmalomtól kapott tíz forint havi segélyt, csak éppen enyhíteni tudta a nyomorúságot, de nem segített a családon.

De mintha nem elégette volna még meg kegyetlen csapását a sors. Egy napon arra virradt András gazda, hogy szépséges felesége az egész határban nem található.

Elszökött. Itt hagyta a nyakán a négy gyereket, kik közül a legnagyobb is csak 7 éves volt.

Szemei hirtelen megakadtak a mellette heverő mankón és nyomorék lábán. Szemeiből könnyeket sajtolt a fájdalom, abból a szemekből, melyekből még fájdalom könnyek nem hulltak soha.

Az asztalba kapaszkodva felállt, kiegyenesedett, kezeit az égnek emelve mondá:

— Nyomorékká tettél Istenem, elvetted az egyik lábamat, a feleségemet, de megtartottad és megáldod, erőt adol az én két ka-

romba, hogy kenyeret keressek az én négy kis árvámnak és leülhesem vele azt a gyalázatos csalfa asszonyt, ha még egyszer szemem elé kerül.

Reggel korán kelt. Elment a malomba munkát kérni. Ott ujjabb meglepetés érte. Megmondták neki, hogy a legszebb molnár legény megszökött. Most már világos volt előtte, hogy kivel és miért.

Szomoruan fogott munkájához, mi csak a jelen körülményekhez képest annyit jövedlemezett, hogy az éhenhalástól mentette meg a kis családot.

Lassan bár, de még is teltek a napok. A gyermekek nőttek. A szép derék András gazdát nagyon megviselte a gond, a bánat.

De most térjünk be Rózszi asszonyhoz. Bizony hamar, egy hónap mulva faképnél hagyta azt a mézes-mázos szavu, szép legény.

Mikor csalódásából felocsudott, mivel hazamenni úgy sem mert, felkereste azt az özvegy asszonyt, kinek házában az ura lakott. Megkérte, hogy senkinek ne mondja, hogy itt járt. A házbért ne fogadja el az urától, néhanéha gondozza a kis árvákat, mert ő elszegődik cselédnek, de a házbért elküldi és a gyerekgondozást sem nézi el, azért is megfizet Isten segedelmével.

Egy nagy uri házhoz mint szakácsné került Rózszi asszony. Szerették nagyon az erős, ügyes, szorgalmas, becsületes asszonyt. Kapott annyi ajándékot, hogy minden fizetését bent hagyhatta.

Husvét hete volt. Bement a nagyságos asszonyhoz és mondá:

Két éve vagyok itt, tessék kiadni a pénzem, mert nem maradok tovább.

— Rózszi asszony lelkem igaza van, hiszen beismerem kevés a fizetése ugye?

Adok én magának többet, miért nem szólt hamarabb, csak ne hagyjon itt minket. Mi baja? Ugy tiszteljük, becsüljük magát, miért megy el?

Láttuk ugyan, hogy sokszor szomorú, de el sem képzelem miért fájhat a szíve egy ilyen szép, jó asszonynak?

Megnyilt a Koyal kiosk

a mely az uri közönség kellemes szórakozó helye, hol
fagyalt, jegeskávé és finom borok kaphatók.

Ugy szintén ma nyilt meg

 az udvarkert étterem

hol izletes magyar ételek és kitünő italok, pontos és figyelmes kiszolgálásról gondoskodik.

Kiváló tisztelettel

özv. Hauer Bertalanné.

Megvert engem az Isten nagyságos asszony, mert megszegtem azt, amit anyámnak ígértem a halálos ágyán.

Aztán urnője kérésére elmondott mindent. Elmondta, hogy nem bírja tovább nélkülözni gyermekéit és mennyire szereti és szánja nyomorék urát és hogy a kis házat, melyben laknak megakarja venni abból a pénzből, melyet két évi fáradsága után most kapni fog.

Mennyi az a ház ára, kérde az urnő. Ötszáz forint, mondá szomoruan Rózsi asszony.

— Négyezer forintja van nálam, mondá az urnő.

— Hátha leengedi az özvegyasszony azt a husz forintot, sóhajtá Rózsi asszony.

De jó asszony csak nem engedhetem egy krajcár nélkül haza.

Nem bánok semmit, csak még egyszer csókolhassam össze az én négy szép kis fiamat, azután ha agyon ver az uram úgy is jó. Talán a jó Isten sem bocsáthatja meg már az én nagy bűnömöt, mondá sirva Rózsi asszony.

Gyermekek, — mondá az agg urnő: — a megtérő bűnösöké a mennyeknek országa.

Végre amikor látta, hogy nem bírja viszatartani a jó asszonyt, lefizette két évi bérét és még ötven forintot adott fiacskáinak cipőre, ruhára, hogy ne menjen haza üres kézzel az ünnepekre és meghagyta neki, hogy kalácsot, kenyeret, sonkát a maga számára is készítsen elegendőt, mintha otthon volna.

— Mikor megy el lelkem, — kérde az urnő? Husvét napján ebéd után, hogy az ünnepekre rendben hagyjak itt a házban mindent.

Aldjon és segítsen meg utadban a Megváltó, mondá meghatva az urnő.

Husvét szombatja volt. András gazda ismét betért a pékhez, a szokott háromfont kenyérért, mert mióta az asszony elment nem jutott kalácsra.

Két éve járt már ide András gazda, és a jó öreg pár még nem beszélt vele családi ügyeiről, de most mégis csak megszólította az asszony.

— Ugyan jó barátom, miért nem visz most több kenyeret, mint máskor, talán kalács lesz az ünnepekre.

Nem lesz kalács mondá szomoruan András gazda, mert mióta asszony nincs, meg-hogy én is így jártam, hát még kenyér is kevés van.

— Talán meghalt a felesége az Isten nyugasztalja?

— Inkább meghalt volna, de elment, itt hagyta négy kis árváját a nyakamon, óh, de meg is vert az Uristen!

— András gazda, mondá az asszony, itt van egy nagy kenyér, maga már két év óta becsületes vevőm vigye haza gyermekeinek, de ne fizessen érte.

Mikor András gazda a kenyeret megköszönve hazafelé sántikált, körülnézett, ha nem látják-e, megállt egy percre, szeméit az ég felé emelve hálatelt szívvvel gondolt arra, hogy két év óta most került egész kenyér először a házba. De még valakire, talán arra két fehér hajú, minden jóban duskáló két

öregre is, kik úgy megvetették, kiknek nem fogadta meg szavát, lám hogy megverte az Isten. Ki tudja, még mire gondolhatott, mert érdes-durva öklével két bolond könyecseppet törölt ki jószágos szemeiből. Milyen bolond is az ember ha gondolkodik, motyogta bajusza alatt András gazda.

Volt nagy öröm izráelben, amint az a négy kis farkas meglátta a nagy csomagot, melyet az apjuk cipelt, ki egész életében még nem cipelt olyan nehéz kenyeret.

A négy kis sáska hamar kibontogatta a nagy keménypapirosokba spárgázott kenyeret, ami nem hiába volt nehéz, mert egy fél sonka, piros, fehér tojások, diós, mákos kalácskák, meg a jó ég tudja mennyi minden olyan kis torkosoknak való apróság volt ottan.

Este aztán boldogan megvacsoráztak, s szépen édes atyjokkal — mint minden este imádkoztak az édes anyjokért is, hogy Isten tartsa meg és segítse minden lépésében, aztán elmentek aludni.

Eljött a husvét napja is. Délután András gazda tisztán felöltözve elment a jó öreg párhoz egy-két jó szóra.

Azért hívtam kedves András gazda, hogy üljön le egy pár pohár jó borra, a magam termése. Vigyen a családjának is, jó az így ünnep napon, — mondá az öreg pék.

András gazda le is ült, bizony már alkonyodni kezdett, mire a bucsuzáshoz fogott.

Itt van egy kosár. Pár üveg bor és egy fonatos van benne, fogyasszák el egészséggel, vigyen vele áldást, boldogságot a kis házába, tudom jól esne, a sok baj után. Ámen mondá a jó öreg pék.

Mit tenne ha most a felesége hazajönne, kérde az asszony?

Leütném, agyonütném az öklömmel — mondá András gazda hatalmas öklét meg-rázva a levegőbe, azután ballagott a kosárral hazafelé, de már a kis kaput is kinyitotta és még mindig öklöbe volt szorulva a keze, az uton is egyre hajtogatta. Megölném, agyonütném egy ütessel ha elémbe kerülne a céda gyalázatos.

A konyhába is befordult már, de nem látott senkit az udvaron, még csak egy gyerek sem jött elébe.

Az az erős ember úgy megijedt, hogy meg kellett állania. — Roszat sejtett.

Azért letette a kosarat, a nagy kalácsot egyik kezébe vette, lassan benyitott, arra gondolt talán alsznak.

Nem aludtak! Amit most látott, agyába kergette minden vérét. Az asztal levolt takarva hófehér abrosszal, az asztal közepén nyitott zsoltár. A gyermekek tisztára mosdatva, szépen fésülve, tetőtől talpig új ruhában, az asztal körül állva imádkoztak.

Az asszony az ajtóhoz majdnem háttal ülve Dobos János-féle öreg imádságos könyvből imádkozott halkan, a gyerekek utána. A legnagyobb, a Pista fiu az anyja nyakát fogta át egyik kezével, a másikkal pedig a könyv leveleit fordította és szoritotta le. A fiu észrevette atyját, de most már alig nézett oda.

Andrásnak most hirtelen a könyvet látva eszébe jutott, hogy mikor otthonáról eljött,

szüleinek ezt a féltékenyen őrzött drága kincsét hozta el a mestergerendáról magával, mit azonnal át is adott menyasszonyának, de hol volt azóta, és honnan került most elő az a szent könyv? Nem is sejtette.

Mindez azonban csak egy szempillantás alatt futott át a megdühödött oroszlán agyán, ki szinte meghökkent a könyv láttára, de egy pillanat alatt ismét erőt vett rajta az ádáz düh.

Hatalmas karját ütésre emelve ment az asszony felé, de ennek — habár jól láthatta volna, — de egy szempillája sem rezzenett meg, mikor olyan közel volt hozzá a halálos ütés. Talán mert bűnös lelke nem is volt lent e földön, hanem ott fent, az Igazságszóztó szá-molyánál könyörögte bűneit.

Ki tudja, de annyira meghatotta a feldühödött oroszánt ez az imádkozó bűnös asszony, hogy bárány lett.

Kalapiját letette. Durva kezeit, melyekkel még ezelőtt egy pillanattal gyilkolni akart, szépen imára kulcsolva állt a sorba az asztalhoz, mélyen meghajtva magát a Hatalmas előtt és imádkozott a többivel.

Mikor az imának vége volt, az asszony felállt és rendes szokása szerint megcsókolta sorba az imádkozókat, — az urát is.

Adjék az Uristen jó estét mindnyájunknak, — mondá aranyosan csengő édes hangján. Adjon Isten — mondá András gazda is, — ki meleg szeretettel ölelte körül és követte szeméivel kivánatos gyönyörű asszonyát.

A szép menyecske egy-kettőre elrakosgatta az asztalon a kakasos és tulipántos tányérokat a vacsorához. Eközben a gyertya elaludt.

Váratlan vendég gyűn, de nem egy, mert nem füstöl a hamva. Adjék csak hamar kedves apjukom még két tányért abbul a kakasosbul ne, mer rá van csinálva az imádságos mondás.

Ehun ne mondá amint ismét gyújtotta a gyertyát, itt lesznek azok lelkemadta min-gyán, mert a kanóc legörbült.

Leültek mindnyájan az asztalhoz miközben az asszony mondá: Adjék az Uristen jóévtágyat.

Mink is kívánjuk, szólalt meg két melegen rezgő hang az ajtóból.

Az András gazda öreg szülei voltak, kik immár tizenegy hosszú éve nem látták egyetlen gyermeküket s nem bírták tovább tartani a haragot, eljöttek látogatóba.

Egy pillanat alatt meglátták az imakönyvet az ablak deszkáján, s az öreg asszony mohón kapva utána, könnyezve a meghatottságtól, boldogan borult az ura nyakába, miközben szeretettel ölelte magához, mint egy rég elvesztett kedves gyermeket, a sárga rongyos, kopott imádságos könyvet.

Apjuk, mondá könyezve az öreg asszony. Ugye megmondtam, — ha még egyszer megkerülne a mi lelkünk kincse, nem lennénk többet olyan árvák, vissza gyűnne a békeesség, a nyugalom, a megelégedés, a házba, de te csak azt mondat: Vége már annak. — Pedig látod, milyen jó az irgalmas Isten. Akkurat így vót az én Istenben boldogult édes anyám is, amikor egyszer ez a drága könyv elveszett. Csüstül szakadt ránk

Fuvarosok, bérkocsi tulajdonosok!

A Szotyory-telepen,

közel a Hatvan-utcai állomáshoz, köves ut mentén, még tiz házhely, előnyös fizetési feltételek mellett megvehető.

Bővebb felvilágosítást a **Debreczeni Közvetítőbank Részvénytársaság** nyújt. **Piacz-utca 32. szám alatt** (volt-Szedlák-ház.)

Bank és Váltóüzlet Részvénytársaság Debreczen.

Idelglenes helyisége

Kossuth-u. 3. sz. I. emelet, keresztépület.

Pár hónap mulva pedig

**a Debreczeni Első Takarékpénztár
jelenlegi üzlethelyiségeiben.**

Elfogad betéteket betétkönyvekre és folyó (csekk) számlára.

Leszámitol váltókat és követeléseket.

Hitelrészecs csoportja kebelében kereskedők tárca-váltóit.

Megvásárol és elad helyi és tőzsdén jegyzett értékpapirokat és ilyenekre **előleget és kölcsönöket** folyósít a legjutányosabb kamatláb mellett.

Lebonyolit mindennemű **tőzsdei ügyletet.**

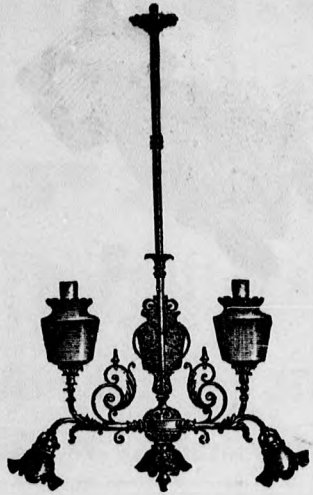
Bevált szelvényeket és idegen pénzeket és ezeket állandóan készletben tartja.

Hitelleveleket ad bármely európai bankpiacra és eszközöl **idegen értékű átutalásokat.**

Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál

az Igazgatóság.

Üzletáthelyezés!

A Magyar Fém- és Lámpa-Áru-Gyár
Részvénytársaság raktára

üzlethelyiségeit

1911. május 1-én
a Piacz-utca és Uj-utca sarkán épült
új Wiener-féle palotába

helyezte át.

➔ Mérsékelt árak! ➔

Szabó Lajos Fiai

csőg női divat áruházában
a tavaszi és nyári ruhakelme, selyem és
a ruhadiszek cikkei már teljesen rak-
tára érkeztek.

Elvételes olcsó eladásra kerülnek:

120 cm. kosztüm-kelmék angol izlés 1 frt 20
140 cm. zsolnai kosztüm kelme 1 frt 80
120 cm. tiszta gyapju ruhakelme 1 frt 10
110 cm. diagonal divatkelmék . 85 kr.
Selyemszálú ruhavásznak . . . 46 kr.
Mosó levantínok . . . . . 26 kr.

Az itt felsoroltakon kívül nagy választék
a jelenlegi divatnak megfelelő ruhakel-
mékben, továbbá selyem, csipke, szalag,
fátyol és ruhadiszekben.

A Csapó-utcai gyógyszerertár helyisége

jövő 1912. Május hó 1-re

egészen, vagy részletekben kiadó.

Értekezhetni a tulajdonosnál Vár-
utca 2.

500 koronát

fizetnek annak, ki a **Bartilla fogvizének** használata
mellett üvegje 80 fillér valaha ismét fogfájást kap, vagy
szája büzlök. **Bartilla, Winkler Ede, Wien, 19/L.**
Sommerpassie 1. — Kapható minden gyógyszerertárban
és drogeriában — Csakis **Bartilla fogviz** kérendő.
Hamisítások bejelentése jól jutalmazatik. Oly helyekre
hol nem kapható, bérmentve küldök 7 üveget 5 kor. 80
fillérért. Kapható Debreczen: **Mihalovits Jenő** gyógy-
szertára a „Kigyó”-hoz.

Most nézzetek be

RÓZSÁHOZ

(Kistemplom-bazárba) kell a pénz és pünkösztig mese olcsón lehet
vásárolni, **óriási kalapokat** (1 koroná- **felöltőket** (10 koro-
raktar miatt — tól kezdve) nától) és
minden cikk most sokkal olcsóbb mint ezelőtt volt.

Kistemplom-bazár.

A világ legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb kutszivattyuja
az „**Omega**” **lánckut**

mert rendkívül sok vizet ad,
mert kis gyermek kezelheti,
mert soha be nem fagy,
mert soha nem romlik,
mert mindenki kezelheti.

Kérjenfelvilágosítást ingyen és bérmentve.

Bárdos és Brachfeld Budapest, VI., Gyár-utca 5.

Bankegyesület Részvénytársaság

Alaptőke 1000000 korona.

Debreczenben, Piacz-utca 72. szám alatt.

Foglalkozik

a banküzlet összes ágazataival.

Leszámítol

váltókat, utalványokat, nyílt
tételeket stb.

Törlesztéses

vagy kamatozó kölcsönt nyújt
bekebelezés mellett földbirto-
kokra és házakra.

Előleget ad

értékpapírokra, árukra stb.

Átvesz

tőzsdei megbízásokat.

Elfogad

betéteket könyvecskékre, folyó-
(chek-) számlára pénztárje-
gyekre és

Vállalkozik

minden egyéb bankügylet kö-
tésére is.

Az igazgatóság.

Tiszta agyagból készült szép és jó

 cserép, fali téglá

és legszebb nyersfalazati téglá

csak a

Karczagi agyagiparnál

Karczagon szerezhető be.

Alföldi Takarékpénztár

DEBRECZENBEN,

Piacz-uteza 19. szám,

a Pesti magyar kereskedelmi bank affiliált intézete.

Alaptőke 1 200,000 korona. Tartalékok 670,000 korona.
Betétállomány 1910. december 31-én 6.500,000 korona.

Foglalkozik :

Jelzálog kölcsönök adásával, Folyószámla előlegek és Váltóhitelek nyújtásával, Értékpapírok adásvételével.

Elfogad betéteket

takarékpénztári könyvecskékre és csekk-számlára, továbbá perselybetét mellett.

Saját áruraktárában

beraktároz árukat s azokra mérsékelt feltételek mellett előleget nyújt.

Leszámítol tárczaváltókat

hitelrészes egylet keretében is és a kebelében alakult

Köztisztviselői hitelrészes egylet

fizetési előleget nyújt 10, 15 és 20 év alatt esz-
közlendő visszafizetésre.

Affiliált intézetei :

Kabai takarékpénztár rt., Nádudvari takarékpénztár
rt. és Hajdunánási gazdasági bank rt. Fiókinézet
Vámospércsen.

A legmodernebb ékszererek

művészi kivitelben készülnek

Vági István ékszerész műtermében

Miklós-utca 5.

Állandó raktár kész ékszerekből.

➡ Átalakítások és javítások legjobban. ➡

Megnyílt

a Debreczeni Gazdák Bankja

Részvénytársaság

Kossuth- és Batthyány-utca sarok.

DEBRECZENI HITELBANK

részvénytársaság
DEBRECZEN, Piacz-utcza, Széchenyi-utcza sarok.

Kölcsönöket adunk

váltókra, kötelezvényekre és folyószámlára a legelőnyösebb kamat mellett.

Elfogadunk takarékbetéteket

betétkönyvekre és check számlára.

Jelzálog-kölcsönöket ad

földbirtokra és házakra.

Ovadékkölcsönöket ad

vállalkozóknak és bérlőknek.

Elfogadunk tőzsdei megbízásokat

értékpapírok vételére és eladására.

Kölcsönöket nyújtunk

tőzsdén jegyzett értékpapírokra, valamint vidéki pénzintézetek részvényeire.

Leszámítolunk tárcza-váltókat

az intézet kebelében alakult hitelrészecs csoportban.

Ércpénzek és külföldi bankjegyek beváltása.

Felvilágosítással készséggel szolgál

az Igazgatóság.

Berson
Gummisarokkal

egy
jótétemény!

Tátragánóc gyógyfürdő

Nyitva május hó 15-től szeptember hó 15-ig.
Kassa-Oderbergi vasút fővonalán: gyorsvonatok feltételes megállóhelye. Pósta, távirada, telefon helyben.

Természetes szénsavdús forrásával kitűnő gyógyhatású:

Vérzegénység	Gyomorbántalmak
Szívhajók	Bélhurut
Rheumatizmus	Női bajok
Köszvény	Neuraszténia
Izületi csúsz	Angolkór
Vesebaj	eseteiben.

Méltányos árak. — Penzió. — Olcsó száraz szobák. — Kitűnő ellátás. — Figyelmes kiszolgálás. — Az elő-évadban a szobaáraknál 20%, az utóidényben 40% árengedmény.

! Allandó fürdőorvos Budapestről. !
Prospektust és minden egyéb felvilágosítást díjtalanul küld: május 1-éig Gánóc fürdőgondnokság Kassa. Május 1-étől Fürdő igazgatóság Gánócfürdő.

Tetra ruházat.

Férfi ing, — Férfi alsó nadrág, Fürdő köpenyek és lepedők.

Gyermek ujjas, nadrág és pelenka. Ajánlható kitűnő minőségek.

Donogán és Somossy

özégnél
DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Lublófürdő

kiterjedt források között.

Szénsavas, vasas (pesszós) és mór-füldök.

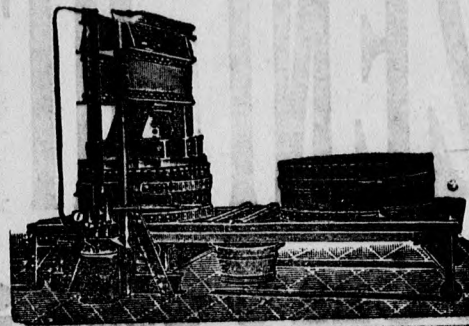
Vasas források, föléte dúsak szénsavban, ivó-, fürdő- és területi gyógymód. Kitűnő hatása: vérzegénység-nél, az idegrendszer ideült ba aínál, szívbántalmaknál, általános gyöngeségnél, súlyos betegségek, testi és szellemi túlerőltetés után, különösen pedig női bajoknál. Pormentes védett fekvés (556 m.)

Kényelmes modern lakások. A házi kezelésbe vett vendéglő, illetve konyha Weber Testvérek vezetése alatt áll. — Finom konyha. — Figyelmes kiszolgálás. — Penziórendszer. — Posta- és távirada-állomás.

Elő- és utóidényben tetemes árkedvezmények.

Bővebb felvilágosítással szolgál és képes prospektusokat küld az uradalmi fürdőgondnokság Lublófürdőn (Szepesm.)

Hydraulikus sajtók
szőlő és gyümölcsmustr

sajtolására, nagy üzem számára 1, 2 vagy 8 kitolható kosárral

bor- és gyümölcsprés „Herkules“

kettős nyomó szerkezettel, kézi hajtásra. Gyártanak mint különlegeséget különféle nagyságban és szerkezetben, legjobb minőségben

Mayfarth Ph. és Ta., Wien, III.
gépgyár és vasöntöde.

Spezialisták gyümölcsértékesítő és bortörvő gépekben. Kiténtve több mint 630 első díjjal. Kimerítő 312. sz. ábrás katalógus ingyen és bérmentve.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatosak:
Locomoblok és cséplőgépek, benzínmotoros cséplőkész-
letek, magánjáró gőzgépek, szalmakaszalozók, lóhő-
cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek,
marokrakó- és kéveköto-aratógépek, szénagyűjtők,
széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek,
Planet Jr. kapálók, kukorica-morzsolók, szecaka-
vágók, répavágók, darálóok, őrlőmalmok, egy-
temes szecakók, 2- és 3-vasu ekék és
minden egyéb mezőgazdasági gépek.

Képviselet és raktár: Laczka László urnál Debreczen

THIERRY A. BALZSAMA törvényesen védve.
gyógyszerész

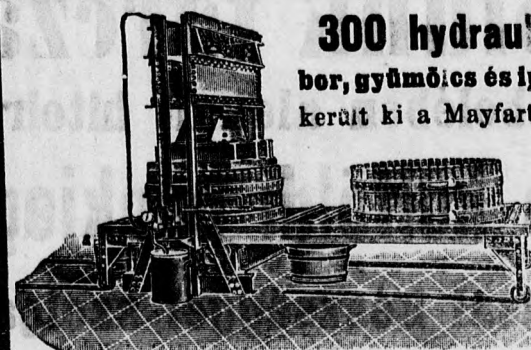
Allein echter Balsam
aus der Schutzeng-Apothek und
A. Thierry in Pragrada
bei Habitzak-Sauerbrunn.

Csakis apáca védjeggyel valódi. Minden hamisítás, utánzás és más balzsamnak félrevezető védjeggyel árusítása törvényesen tilosított és szigoruan büntetettik.

Ez a balzsam: 1. Ujdlérhe'tlen hatásos szer a tüdő és mell minden beteg-ségénél, onyhíti a Katar usat, es lapítja a váladékok, szünteti a fájdalmas köhögést és hasonló avult bajokat is gyógyít. 2. Kitűnően hat torok yuladánál, rekedtség-nél és minden nyakbetegségnél st. 3. Gyökeresen megszürtet minden lázt. 4. Gyógyítja a máj, zymor, belek minden betegségét, gyomorgörösöt, kólkát és szagatást. 5. Gyógyít aranyeret és hemorroidát. 6. Enyhén székajtó, vérisztító, tisztítja a vesét erőst étvágyat és emésztést. 7. Kitűnő fogájás, odvas fogak, szjppállásnál stb. elveszi száj és gyomor rossz szagát. 8. Jó szer gilli-za, galand-féreg és epilepszia ellen. 9. Külsőleg gyógyít sebeket, forradá-okat, orbanozot, kiütés ket, égési sebeket, fagyást, ruhet, fejfájást, zugást, csuzt, fűfájást stb. Egy családban sem hiányozzék kivált influenza, kolera s más járvány idején. Gondosan tessék ügyelni a zöld védjegyre az apáczával.

Czím: A. Thierry vedangyal-gyógyszertára Pragrada, Robics mellett. 12 kis, vagy 6 dupla, vagy 1 nagy különleges üveg ára 5 kor. 60 fill. Kisebb mennyiség nem küldetik. Szétküldés csak a pénz előleges beküldése, vagy utánvét mellett.

35 000 bor- és gyümölcs-sajtó
20 000 gyümölcs- és szőlőzúzó

300 hydraulikus sajtó

bor, gyümölcs és ipari célokra stb. került ki a Mayfarth-fele gyáreből.

Az 1910 iki évben készült

2500 sajtó,
1200 zúzó

Csattanós bizonyítéka ezen gyártmányok feltűnő jószágának.

Tessék bizalommal fordulni

MAYFARTH PH. ÉS TÁRSA

mezőgazdasági és ipari gépgyárakhoz
Bécs, II., Taborstrasse 71.
Kiténtve több mint 650 arany-, ezüst stb. éremmel.
Képviselek és viszontelárusítók keresletnek.

Kimerítő képes árjegyzékek ingyen.
Tessék mindig a Mayfarth cég nevére ügyelni.

Gallérokat,
kézelőket,
férfi és női
ingeket.

FEUERSTEIN MÓR

gőzmosódója

Legszebben mos és vasal

Fiók-üzlet:

Fő-üzlet:

Piacz-utca 63. sz. Arany János-utca 15. sz.

Menyasszonyi
kelengyékét
függönyöket és
mindentemű teherneműket

FRITZELAKK a legjobb padlófesték házi használatra.
NUMATA a legjobb zománclakkfesték bútorok, ajtók stb.

Egy ecsetvonással színt és fényt ad.

TARTÓS! ELEGÁNS! KIADÓS!

Használatban a **LEGOLCSÓBB!**

Vásárlásnál ügyeljen a törvényesen védett névre és etikettre; minden más csomagolást utasítson vissza!

Raktár: Blumberger Gyula Hatvan-u. 13. sz. Ganolszky Lajos Csapó-u. 18. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni ref. kollegium gazdasági Tanácsa a tulajdonában levő:
1. kisszepesi határban a szoboslói ut mellett fekvő 5 hold 921 négyszögöl.

2. Ugyanott 2 hold 256 négyszögöl területű ujosztású földjeit, továbbá

3. A Vár-utca 12. sz. ház után járó 5 hold 250 négyszögöl területű ondódi földjét **tolzó évi június hó 13 án délután 3 órakor** a kollegiumi háznagy hivatalban nyilvános szóbeli árverés útján újabb 6 évre haszonbérbe adja.

Árverési feltételek a kollegiumi számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczenben, 1911. évi május hó 23-án.

Kollegiumi gazdasági Tanács.

Kunsertés pora

(óvser.)

Próbálja meg! — 20 perccel megússza a vérszt.

Disznója mindég egészséges, ellentálló lesz.

Non plus ultra.

Mér az András napi malacoknak kezdeni kell adni, hogy a tavaszi s nyári betegségek el ne vigyék.

Ajánló információt ad: Nagy Lajos, Gombos, Kuczik, Gyarmati üvegkereskedő, Némethy L. stb. részben nagyüzemű urak Debreczenben. Szádeczky László urad. intéző ur Boczonád (Héves m.) gróf Zichy Géza tetéleni, Gosztonyi Kálmáné Pa Alatkai, gróf Bánffy Dénes Szagyfalusi, Mihalovits therészovádi Palfy Dénes taksafalvi, Csapó István Pa Istvánfalvi (u. p. Földes) Balogh Tihamer Szentkozmai, (up. Ber-ujfalu) Elek Dezső Demecseri, gróf. Degenfeld József, Csomaköz, Homokitag, Pelei, Ugron Akos, Ugron Zoltán, fiatfalvi stb. uradalmi. Nagytiszt. Dr. Balthazár Lezsó ref. esperes ur Hbőszörmény, N. Rácz Lajos ref. lelkész ur Micske, ittiszt. Lovischek Mihály Karász, Lajos ref. lelkész ur Pospiss Géza föld. ur Pa Kettős (u. p. Mező-Sas) s Békés vmegyének majdnem minden nagy és kisbirtokosa.

Számtalan elismerő levél!

Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Tóth Béla utóda Kubek gyógyszerésznél (Tiszapalota) és Josa Jóna drogeriájában. 1 do oz 2 korona.

Figyelmeztetés: Ne tessék ezt holmi vásári portékával összetéveszteni, bár nem állítom, hogy ezzel a sertésvész problémája meg van oldva, de a hirdett svindlik közt, egyedül bír komoly gyógyítéssel mit aránylag kis hirdetéssel elért elterjedtsége bizonyít legjobban,

578/1911. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni ref. kollegium a tulajdonát képező és a pusztalep-köszülyszeg-álomzugi határban fekvő

15 számú 97 kath. hold 1107 négyszögöles

és 32 " 47 " " 06 négyszögöles

tanyaföldjeit felettes hatóságának jóváhagyása alapján **1. évi június hó 13-án délután 3 órakor** a kollegium háznagy hivatalban nyilvános szóbeli árverés útján eladás alá bocsátja.

Mindkét tanya jókarban levő gazdasági épületekkel van ellátva és azok együttesen, vagy külön-külön is megvehetők.

Ha az eladási árverés sikerre nem vezetne, úgy a szóban levő tanyák ugyanakkor és ugyanott nyilvános árverés útján haszonbérbe fognak adatni.

Kikiáltási ár kat. holdanként 800 korona. Árverési feltételek, valamint a tanyák leltárai a kollegium számvevői hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczenben, 1911. évi május hó 24-én.

A kollegiumi gazdasági Tanács.

Debreczen szab. királyi város

VILÁGITÁSI VÁLLALATA

városi üzlet Piacz-utca 81. szám alatt.

Elvállalja

légszesz és villamos vezetékek és felszerelések berendezését
világítási és ipari czélokra.

Gázkályhákknál és főzőknél az elhasznált légszesz leg-
feljebb egyharmadrész áru, mint a fatüzelés költsége.

Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzávaló felszerelések kaphatók.

Szállit mindenféle dinamó gépeket és villamos motorokat.

Elsőrendű pirszén (koks)

házhoz szállitva olcsóbban mint bárhol és

Tiszta Porosz kőszén

megrendelhető

a légszeszgyárban vagy a városi üzletben,

valamint épületek és tagyarak megvédésére való

Fekete kőszén kátrány

tetszés szerinti mennyiségben.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál az igazgató:

Debreczeni Jenő

gépészmérnök.

Telefon: gyári 74. sz.

Telefon: Városi üzlet 90. sz.

A Debreczeni-Belvárosi Takarékpénztár
Részvénytársaság
ígyes mérlegképes
főkönyvelőt

keres mielőbbi belépésre.
Ajánlatok az Igazgatósághoz június 7-ig benyújtandók.

„M-i-i-t?” Papa megengedte! Hisz' valódi JACOBI-féle Antinicotin-cigaretthüvelyek fadóboxban!

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi

László Zsigmond
ÁLLATORVOSI
RENDELŐ-IRODÁJA
Rákóczi-utca 3. sz.

Homoki fajborok!
150 holdas Szent-Anna pusztai szőlőtelepünkön termelt, tisztán kezelt, üvegezett
asztali és pecsenyeborok
kaphatók

Szabó Lajos Fiai cég

üzlethelyiségében Rózsa-utca.

1 liter Asztali vörös	70 fillér
1 liter Asztali fehér	80 „
1 liter Kövi Dinka fehér	80 „
1 liter Nemes Kadarka siller	84 „
1 liter Ezerjő fehér	90 „
1 liter nagy Burgundi siller	90 „
1 liter Rísling fehér	96 „
1 liter Nagy Burgundi vörös	1.20 „
1 liter Burgundi vörös 1904-ről	1.60 „

Minden palackért 16 fillér betét fizelendő.

Homoki fajborok!

Mint a naptól
a mezőig, úgy fehérittelik a ruha az üstben, fél-
órai főzés után

Persil

önműködő mosószer
által.

Vakító fehér ruha!
Dörzsölés nélkül! Reke nélkül!

„Persil” meglepő hatása dacára nem tartalmaz clort és általában áralmas alkotórészeket, melyért jótállás vállalatik.

Gyár: Gottlieb Voith, Wien, III.1.
Kapható mindenütt.

Donogán és Somossy
DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Tavaszi ujdonságok
ruha kelmék, ruha és b'ous selymek, z. ph. r.
vászon, kreton, batist, grenadiu, mindenféle
ruha díszek és kollékok
óriási raktára!!

Értesítés.

Az angol „Sticky Backs” fényképvállalat tisztelettel értesíti a t. cz. közönséget, hogy

műtermét

Debreczenben, Piacz-utca 38. szám alatt, a Hungária kávéházzal szemben a mai napon megnyitott, ahol

reggel 8 órától este 10-ig

ugy derült, mint borus időben 3000 gyertya fényerejű villany mellett, első-rangu, kifogástalanul kidolgozott, élethű fénykép felvételeket készít.

12 drb. elegáns kivitelű fénykép ára 60 fill.

Ügyes és rendez

mázoló segédek

biztos állandó munkára kerestetnek

Reitzer Ferencz és Fiai
czégnél.

Budapest, V.1, Rózsa-utca 32. sz.

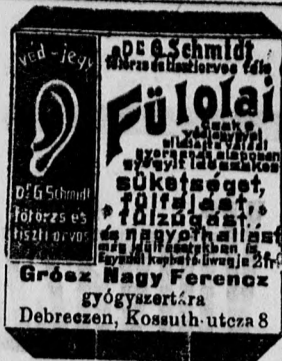
Kartelen kívül.

MEZŐ ARMIN

épületra, deszka és cserépkereskedése
Wessolényi-tér 6 szám alatt (Bertagőzmalom mellett.) Kolarit elszigetelő
lemez kizárólagos egyed árusítása. —

Kartelen kívül,

tehát olcsó árak. mindenkinek saját érdekei
— hogy szükségletét nálam szerezzé be. —

Eladó ház

Honvéd-utca 28. sz. háztelek 274 négyszögöl területtel, 35 méter utcai fronttal eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Kőrösi Kálmán ügyvéd
Batthyányi-utca 5. szám.

A titok, fiatal és szépnek lenni

mondja Anna Dirkenz a szellemes művésznő, meg van oldva az amerikai csodaszappan „OJA” használata által. „OJA” egy éppen-éggel meglepően ható szépitőszor, mely feltétlen biztos hatásu. „OJA” az arczsinnnek virágzó szinezetet, puhaságot és simaságot kölcsönöz, mely mindenkit elragad. Az arczsinn minden tisztátalansága, u. m. vim-perli, szep-lő, vörösség, mitesser, ráncok az „OJA” által biztosan eltűnnek. „OJA” a legredvesebb kezét elegánsá, crárttá, tisztává és finommá teszi. Győződjék meg, hogy „OJA” csodaszorú hatással van. 1 egész doboz 2 kor. 1 kis doboz 1 kor.

Gyakran előforduló tömeges utánzatoktól óvakodjunk!

Erater amerikanischer

Parfümerie-Palast „OJA”

Wien, I., Petersplatz II.

Debreczenben a Központi droguériában
Piacz-utca 20. városháza kapható.

Butorcsarnok megnyílt

Hunyadi-u. 17. sz. Demetrovics palotában.

Mindenkinek saját érdeke mielőtt butorait beszerzi a csarnokban felhalmozott

Kovács Gyula műbutorgyárosnál

készített szolid kivitelű olcsóbb és drágább butorokat megtekinteni.

Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek.

Ugyanott műasztalos tanulók fizetéssel felvétetnek.

Vigyázz. Óriási szenzáció. Vigyázz.

A Pütkösti ünnepek alatt, valamint a többi napokon a

Kassai Söresarnokban

Péterfia-utca 52. szám alatt eddig Debreczenben egyedüli

Villamos Zenekar külön épített zenepavillonban,

kitünő magyar és Classzikus műsorról szórakoztatja a nagy közönséget, pótol egy teljes Katona zenekart, játszik 50 féle hangszert. El ne mulassza senki meghallgatni.

Belépti díj nincs.

Pazar villanyfényvel berendezett gyönyörű nyári udvarkerthelyiség.

Egyedüli kimérése a világhírű

„Kassai Korona sörnek.”

Kitünő magyar konyha.

Rendes kiszolgálás.

Rossz idő esetén minden kényelmet kielégítő modernül berendezett terem áll rendelkezésre.

Tisztelettel

a tulajdonos.

THURZÓ-FÜRED

A déli Szepességnek egy remek, ősi fenyvesek körépette Vasuti Állomás Gölniczabánya. 572. m. Posta és távirat hályben.

ELSŐRANGU KLIMATIKUS GYÓGYHELY.

Vízgyógyintézet, vízkúrák, inhalációk, diétás kúrák, nap- és szabad fürdők, villanyozás és massage. Mindennemű idegbajok, légszűrés, emésztési, vérkeringési, anyagcsere és más egyéb bajok ellen. Igen védett hely, állandóan enyhe, szép tavaszi időjárás. Kitűnő konyha és olcsó ellátás. Elő- és utó-idényben 30%, július elejétől 6 heti tartózkodás után 60% árengedmény. Szobák egész időnyre olcsó átlány árban bérelhetők. Állandó fürdőorvos: Dr. Fanzler Lajos.

Prospektus-al szolgál a fürdőigazgatóság.

Házlebontás miatt

hatóságilag engedélyezett végkiárulás, az összes raktáron lévő férfi, női és gyermek harisnyák ugyszintén mindennemű női közeli munkákat gyári árban árusítom
FÜSTÖS DEZSŐ, Piacz-u. 12.

MOSÓ ÁRUK

női ruhákra, budai képfestő voalok, cosmasonosi savannak, Judith foalárd, Batist, Atlas, Satin. 120 ozm. széles sima színes franczia batistok, himzett és assur batistok, angol zeffrek, szerb vásznak

legolcsóbb szabott árban.

Kész női ruhák és blouzok

himzett batistban, vászonban és pongés selyemben

Szabó Lajos fia

divat-, vászon- és szőnyegáruháza
DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. szám.

Alapított 1842. évben.

VÁSZONÁRU

fehérneműekre, valamint siffonok és paplanlepedő-vásznak, virágos és osikos osinvatok, damaszt étkező- és assur kávé-terítékek, damaszt- és frottír törülközők, törülkendők és nankingok, valamint női fehérneműk és paplanok a

legolcsóbb szabott árban.

Nőruha divat vásznakból

mintákat kívánatra készsággel küldünk.

Szabó Lajos fia

divat-, vászon- és szőnyegáruháza
DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. szám.

Alapított 1842. évben.

KÉSZ FEHÉRNEMŰEK

vászon, siffon és batist női ingek, nadrágok, háló köntösök és alsó szoknyák, sima és himzett kész ágyszatok, selyem, lüster és cloth alsó szoknyák, karton, oasmir és selyem paplanok, matrások

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek, lábravalók, hálóingek, gallérok, kézselők, nyakkendők és divat zsebrendők

Szabó Lajos fia

divat-, vászon- és szőnyegáruháza
DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. szám.

Alapított 1842. évben.

Selyem, szérna és csipke keztükben

legnagyobb választék

Schön Sándor

keztü-, kötszer-
és orvosi műszertárában

Debreczen.

Novemberig Piacz-utca 12.

Stenczinger-ház.

Vendéglői és kávéházi felszerelések.

A tavaszi és nyári időnyre a legmegbízhatóbb elsőrangú gyárból, szabadalmazott

Jégszekrényeket,

önműködő fagyaltgépeket, legjobb minőségű szódavíz készülékeket. Tukrózott kerti golyókat, Sodrony borítékat és szabadalmazott legjobb befűző üvegeket, a legnagyobb választékban és legjutányosabb árak mellett ajánl

Kaszanyitzky Endre

üveg, porcellán, lámpa, háztartási s diszárak nagykereskedése

Debreczen, Piacz-u. 57-ik szám.

Vendéglői és kávéházi felszerelések.

SZŐNYEGEK

Jutta, spárga, hollandi, keddemünster, tapestry, velow, futó és salon szőnyegek minden nagyságban, torontáli szőnyegek, divan-terítők, butorszövetek és creppek

legolcsóbb szabott árban.

Ágy- és asztalterítők szövet és csipke függönyök, stórok.

Szabó Lajos fia

divat-, vászon- és szőnyegáruháza
DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. szám.

Alapított 1842. évben.

NAPERNYŐK

francia P. D. jegyű fűzők, arszfátyolok, divat övök, csipke és selyem sálak, batist és csipke gallérok, nyakkendők, keztük és bőr divat táskák, csipkék, szalagok, selyem kendők

legolcsóbb szabott árban.

Harisnyák nők, férfiak,

gyermek részére állandó nagy választékban

Szabó Lajos fia

divat-, vászon- és szőnyegáruháza
DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. szám.

Alapított 1842. évben.

Kereskedő urak figyelmébe.

Trósvaj

kiváló finom minőségű, naponta friss, bármily mennyiségben kapható

Darabos-u. 14. sz. alatt.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Levelezés.

Sok száz vagyonos hölgy (fiatal vagyonos amerikai-, bécsi pékmester egyetlen leánya, több magyar hölgy, hajadonok és özvegyek stb. stb.) **óhajt férjhez meenni.** Komoly szándéku urak (ha vagyontalanok is) írjanak e címre: **L. Schlesinger, Berlin 18.**

Melyik fiatal uri lány jönne el velem Olaszországi körutra, írjanak „Gentleman” jellegre a kiadóba.

Uri leány, kinek 4—5 ezer korona hozománya van feleségül menne biztos állású izr. 26—35 évesig lévő uri emberhez „Jó lelkű” jellegre. Postrestant írjanak.

Betöltendő.

Munkásleányok és munkásnők azonnal felvétetnek Teleki-utca 100.

Gépirónó irodába ajánlkozik. Czim a kiadóhivatalban.

Varrónők és koszorúgyártáshoz **virághótó-tanulóleányok** felvétetnek Fodor Testvéreknél, Kistemplom-bazár.

Kereskedelmi végzett könyvelő, vagy könyvelő és egy rőtös vagy rövidáru szakmában jártas segéd felvétetik Fodor Testvéreknél, Kistemplom-bazár.

Tisztoságos házmester felvétetik Iskola-utca 8. szám alatt.

Varró és tanuló leányok felvétetnek Csoknai-utca 15. sz. alatt.

Fiatal elvált urinó házvezetőnői állást keres, hova leánykáját magával vihetné, kitűnően főz, szerény, dolgozó. Czim H. L. Kossuth-u. 50. szám, 2 ik ajtó.

Német leányt keresek gyermekekhez. Bathány-u. 5.

Irnok kerestetik július 1-re a kollegium számvevői hivatalához állandó alkalmazásra. Irodai kezelésben és számviteli ügyekben jártas egyének előnyben részesülnek.

Tanoncz kifűnő mesterséghez felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Háziszolga felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Rifutó fiu (nappali, könnyű munkára) felvétetik kiadóhivatalunkban

Adás-vétel.

Ruhák moly elleni megóvásához naftalin, dohánypor, (tabaco) fűzpor legjobb minőségben Deutsch Lajos, fűszerkereskedésében Piac-u. 38.

Valódi szegedi édes, nemes és rózsza paprika különlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő nagykereskedésében, Városház-u. 2. Rózsater 3. Pénzügyi-palota.

Gőzerővel pörkölt, naponta friss, zamatos kávé kapható Lindenfeld J. Jenő fűszer nagykereskedésében, Rózsater 3. Városház-utca 2 Pénzügyi palota.

Figyelem! E hónapban nyílt meg Hausner Salamon reklám áruháza Csapó-u. 20. szám (zenede épület) hol is egy tömegben szalon futó szőnyegek és függönyök, női és férfi öltönyök és felöltők, kosztümök, delinek, batisztok, szövetek, kartonok és lüszterek versenyen kívüli olcsó árban lesznek elárulva. Az áruk heti vagy havi részletre is kaphatók. Paplanok és madráczok mérték szerint készíttetnek. Továbbá pongyolák 5 koronájával, bluzok, gyermekruhák és kötény készen és mérték szerint is kaphatók.

Eladó szőlő előnyös fizetéssel, közvetlenül a sárándi állomásnál. Czim a kiadóhivatalban.

Önt is érdekli! Legújabb tavaszi férfi és női felöltők, szövetek, kizárólag jó minőségű vásznak kaphatók legolcsóbban, előnyös részletfizetésre, Debrecen legrégebb, szolid alapjáról ismert részletáruházban, Kohn Hermann utóda Zempliner Arthur, Hatvan-u. 17.

Vizsgai jutalomkönyvek beszerzése előtt feltétlenül keresse fel a Harmathy antiquariumot Fűvészkert-u. 14. Óriási raktár! Uj példányok, remek diszkótésben leszállított áron kaphatók! Iskolák, intézetek kérjenek árjegyzéket.

Legolcsóbban lehet butorokat vásárolni Weisz Gyulánál Széchenyi-utca 19. szám, kényelmes havi részletfizetésre is.

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke-függöny, tutó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon.

Költözés miatt legjobb gyártmányú marokrakó **aratógépek** alig használt állapotban felelősség mellett igen olcsón kaphatók **Piacz 43. szám slatti gépraktárban,** kényelmes részletfizetésre is.

Hadházi állomás mellett szőlő télen-nyáron lakható épülettel eladó.

Boreczet házilag készült kapható. Czim a kiadóba.

Olajos hordók kaphatók Piacz-utca 49. sz. alatt a keresztpületben.

Két szép függő lámpa olcsón eladó Piacz 49. első udvar, II-ik emeleten, elköltözés miatt.

Lakás.

A Hungáriában egy modern, új 4 szobás utcai lakás augusztus elsőre kiadó.

Forgalmas helyen, piacához közel, szép tágas üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni Lindenfeld J. Jenő fűszernagykereskedőnél.

A péterfia egymalom utcai villamos megállótól alig 100 lépésnyire, Morgó-utca 5. szám alatt épült új házban, villanyvilágítással, vízvezetékekkel, gázfűtéssel stb. ellátott teljesen modern 4 szobás lakás október vagy november 1-re kiadó. Ugyanott gyermektelen házaspár augusztus 1-től házmesternek felvétetik. Értekezhetni a kollegiumi számvevőnél.

Csapó-utca legforgalmasabb helyén egy bolthelyiség kiadó. Ugyanott egy bolt berendezés eladó. Czim a kiadóban.

Vendéglőhelyiség kuglizóval, jó forgalommal kiadó. Értekezhetni délutáni órákban Vörösmarti-u. 6. Govriknál.

Piaci boltok, két szobás lakások, raktárak kiadók augusztusra. Nagyerdőnél villatellékek, gige idomítók, hatású eladó. Csapó-utca 19.

Különféle.

28 krajóárért fejel férfi vagy női harisnyát **Benyáts Emil** villanyerőre berendezett harisnyagyára, Debrecen, Tisza-palota.

Munkások figyelmébe. Ha olcsón akar vásárolni, úgy keresse fel Bádagos-utcában Nuszbaum Henrik Munkás bazárját.

Arany, ezüst és ékszer munkákat a legolcsóbban készít Tuschák Vilmos ékszerész Halköz 4. sz.

Mindennemű könyvkötéseket szépen s izlésesen készítenek a «Seres Testvérek» Piacz utca 2. szám alatt. Ugyanott tanuló felvétetik.

Érdemes Debreczenből Kassára Haltenberger Béla országos híru ruhafestő és vegyítisztító gyárába küldeni a ruhákat, mert a cég **börmentve** küldi vissza Debreczenbe a csomagokat. **Ga lérok,** kezelők tükörfény-nyel hófehérré tisztítatnak.

Weisz Ferencz épület és mű-butor asztalos „ József kir.-h.-u. 60. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkálatokat elsőrendű kivitelben, mérsékelt árban.

A világhíru cs. és kir. udvari szállító

E. B. jegyü vállfűzőkben

a legtekéletesebb különlegességek készletben és mérték szerinti rendelések kaphatók

Braun Adolfné

jónevü mider szalonjában

Kossuth-u. 6. sz. Bejárt Sas-u. 3. sz.

Házhelyeknek

eladó

a Sámsoni útfélen, a hadházi vonat sorompójánál kezdődő volt **Katz** féle telek kedvező fizetési feltételek mellett.

Értekezhetni

A **Néptakarékpénztár Szövetkezetnél** Debreczen, Piacz-utca 75. sz.

A Debreceni Közvetítő Bank

részvénytársaság, (Piacz-utca 32.)

Ügyköre a következő:

Iparosoknak • Iparáguk fejlesztéséhez a szükséges tőkét megszerezzük és ha a vállalat életképes, úgy azt állandóan finanszírozzuk.

Kereskedőknek és **magán személyeknek** előnyös összeköttetésünk-nél fogva folyószámla, visszszámítolási és személyhitelt nyújtatunk.

Részvényeseknek • Helybeli és vidéki nyekre a legmagasabb összegig előnyös lombard kölcsönt eszközölünk, esetleg azokat előnyösen értékesítjük.

Háztulajdonosok és **földbirtokosok** bekebelezett terheit igen előnyösen convertáljuk és azok ingatlanára legolcsóbb egész 65 évig terjedő törlesztéses kölcsönt folyósítatunk.

Ingatlanok • nevezetesen házak és birtokok, **tozok adás-vételét** gyorsan és megbízhatóan bonyolítjuk, a vételhez szükséges pénzt is folyósítatjuk, a szükséghez képest a vételt előlegezzük is.

Parcellázásokra • megbízásokat elfogadjuk, **dunk** és azokat kiterjedt összeköttetésünk-nél fogva gyorsan és előnyösen bonyolítjuk.

Mindennemű bérletre előjegyzéseket elfogadunk és azokra bérletet vagy ezeknek megfelelő bérletet szerzünk Felvilágosítást minden irányban díjtalanul nyújt az intézet Igazgatósága **Piacz-utca 32.** Ideiglenes telefon 880. szám.

ELŐRANGÚ GYÓGYFÜRDŐ

LIPIK SZLAVONIA

ALKALMUS, SÓS, JÓDOS VIZEK 64°C.

Radioaktív források 64°C források

BIZTOSAN GYÓGYIT

rheumat, ischiac, anyagcsere-zavarokat, cukorbetegséget, alkati bajokat, gyermek-kórokat, csonttöréseket és izüdmányokat.

Idény egész éven át! Kivánára

Oly szép

vonások láthatók a legtöbb hölgy arcán, ha szépségét azok az

átkozott

csunya szeplők és pattanások el nem torzítják. Vagy mennyi a klaszikus szép nő az országban, de

fényes

az orra és izzadt az arcza vagy keze, a mi roppant elcsufítja a máskülönben legszebb vonású hölgyeket.

A hölgyek legnagyobb része tudja a legjobban, hogy egyedül a

Fáy-krém és a Fáy-szappan

kifüntetve a bécsi, párisi és londoni kiállításokon arany éremmel és oklevéllel!

segíthet fenti bőrhibáknál. Nyolcz nap teljesen elég ahhoz, hogy minden hölgy és férfi arcza és keze teljesen tiszta, fehér, száraz és finom legyen. **5 nap** elegendő ahhoz, hogy kezei hófehérek, tiszták, simák, puhák és bársonyszerűek legyenek. Aki a **Fáy-szappan** és **Fáy-krém** hatását ismeri, az tudja jól, hogy ezek a legjobb **kézfinomítók**. Urak és hölgyek nem is tudnak mosakodni csak **Fáy-szappannal**.

Fáy-puder

pedig arról nevezetes, hogy az arczon egyenletesen tapad, szabad szemmel **teljesen láthatatlan**; amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékeszínű :: arczbőrnek, a mely szín olyan nők arcán látható, kik **ártalmas** összetételű pudert használnak. ::

Egy tégely Fáy-krém (nappali és éjjeli használatra) . . . . . **1 kor.**
Egy nagy darab Fáy-szappan . . . . . **1 kor.**
Egy nagy doboz Fáy-puder (fehér, rózsaszín v. sárga színben) . . . . . **1 kor.**

Ugyancsak a mostan berendezett műlaboratóriumában készülnek a rég ösmert és jónak bizonyult saját készítményei: és pedig a **híres Király balzsam**. Kifüntő házi szer csúsz- és kőszvényes bántalmaknál. — Ára egy nagy üvegnek **2 korona**.

Hajdusági bajuszpedrő, melynek jószágáról Báró Splényi Ödön a következőket írja:

Évek óta használom az ön által készített Hajdusági bajuszpedrőt, amelynél jobbat még nem találtam. Ápolja és szép formába tartja a bajuszt. Mivel Bpsten nem mindenütt lehet kapni, sziveskedjék az alábbi címre 6 doboz világos fenti pedrőt utánvét mellett küldeni.

Tisztelettel
Báró SPLÉNYI ÖDÖN
Balatonfüred.

Nagy féle mosdó víz. Ma már a legbiztosabb szer **szeplő és maffoltok** ellen. Számtalan elismerő levél az ország minden részéből. Használata este lefekvéskor 5—6 csepp mosdó vízzel az arczon a foltos, vagy szeplős rész bedörzsöltetik és utána egy babszemnyi Fáy-crémnel bekenetik. **Egy üveg utasítással 2 kor.**

Kéz fehéritő. Naponta este használva a kezek a legrövidebb idő alatt üde fehér színt nyernek. **Egy üveg 80 fill.**

Kéz krém. A kezek naponta 2—3-szor a Kéz-crém néhány cseppje és víz segítségével megmosatnak s ettől üde színt és bársony puhaságot nyernek. **Egy üveg 1 kor.**

Kézmosó por. Reggelenként a kezek a kézmosó por segítségével megmosva, állandó puhaságot nyernek s a kéz sohasem lesz érdes. **Egy doboz ára 1 kor.**

Pipere glicerin. Legjobb bőr-ápoló, úgy a kezekre, mint az arczra, mely bársonypuhává teszi a bőrt. **Egy kis üveg ára 30 fillér, nagy üveg 1 korona.**

Szeplő víz. A legbiztosabb szer minden régi szeplő eltávolítására, hatása meglepő, mert az arcznak azonnal szép üde színt kölcsönöz s egyáltalán nem ártalmas. **Ára egy üvegnek 1 kor. 20 fillér.** Hozzávaló epeszappan **80 fillér.**

Nagy-féle fogpor még a legfehérebb fogat is rövid idő alatt hófehérré és fényessé teszi. **Egy doboz 1 kor.**

Nagy-féle

KOSSUTH-szájviz

Ma már országos hírnevet szerzett a Nagy-féle Kossuth-szájviz mely egyedüli biztos szer a száj és fogak fertőtlenítésére, a szájnak kellemes ízt ad, a lehetetlent egész napra kellemessé teszi. **Ára 1 üveg 70 fill.**

Tanno-China

HAJSZESZ.

Hajmenés, hajhullás ellen. **Ára 1 üveg 1 kor. 60 fill.**

Tanno China hajnövesztő kenőcs, a hajat növeszti, szépíti és fentartja, a korpát eltünteti s a hajkihullást megakadályozza. Hatása biztos és tartós. **Egy adag 1 kor. 60 fill.**

Hajfestő szerek. Szőke, barna, fekete színben.

Hatásuk rögtöni! Egyszeri festés elegendő, hogy a haj vagy bajusz **egy hónapig** a kívánt színű legyen. Nem teszi a hajat keménnyé, töredezővé.

Szőkére vagy feketére bármely haj változtatható e hajfestő szerrel, legyen az barna, feketevörös vagy bármilyen színű.

Kapható a gyógytárakban, drogériákban és parfümeriákban, valamint a feltaláló és készítő

GRÓSZ NAGY FERENCZ gyógyszerertárában

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. (Szinház mellett.)

Óvakodjunk a külföldi Thomassalak-
utánzatoktól!

Őszi trágyázáshoz

a valódi lóhere-

Thomassalak

legvastagabb, legjobb és legolcsóbb, minden
növényhez alkalmazható, foszforsavas műtrágya,
melynek tisztaságáért, beltartalmáért és porfinom-
ságáért mindenkor garantálunk

Magyarorszá-
gon 30 év óta
van legjobban
bevezetve!

Minden zsák
ezen véd-
jeggyel van
ellátva!

Árajánlatok, szakiratok és mindenemü egyéb fel-
világosítással készségesen szolgál

László Marcell

Budapest, VI., Eötvös-utca 28. sz.

a Csehországi Thomasművek magyarországi vezér-
képviselője. — Vétel előtt kérjen árajánlatot!
— Eredeti strassfurti kápisókka és káinnal a leg-
olcsóbb napi áron szolálhatok.

FIGYELEM!

Az idén kivételes olcsó árajánlattal szolgálhatok!

Bélapátfalvai

Portland és Román cement

Ismeret darabos falú mész, szá-
raz tűzifa, Bel- és külföldi
kőszemek egész kocsis vételnél
legolcsóbban kapható

Pollák Zsigmondnál

Deák Ferencz-u. 9. — Telefon 441.

Ki akar

SZÉP LENNI?

Kövés hölgy van a világo, ki a FÖLDES féle

MARGIT-CRÉME

arckozmészt ne ismerné. A bőr mindenemü tisz-
tán égét, szeplőt, pattanást, mitesszert, máj-
foltot, ráncokat stb. gyorsan és biztosan eltávolít
és az arc ideális, szép és üde lesz. Nemesek az
arcbőr, hanem a nyak, váll és kez fehérlésére
és szépítésére is legalkalmasabb. — Az összes
szépségápolószerek között a

Földes-féle Margit-Créme

örvend a legnagyobb kelendőségnek, mert telje-
sen ártalmatlan és zsírtalan.

Nagy tégely 2, kicsi 1 korona, minden gyógy-
tárban és drogériában. Kiváló tolett-cikkek:
Margit hóg por (3 színben) 1.20 kor., Margit-
szappan 70 fillér, Margit-fogpép 1 korona, Margit-
aravíz 1 korona.

Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csakis eredeti
készítményt elfogadni, melynek ártalmatlanságáért
és kitűnő hatásáért felelősséget vállalok.

Készíti és postán küldi:

FÖLDES RELEMEN gyógyszerész Aradon.

Kapható Debreczenben: Balázs Ödön, Grósz
Nagy Ferencz, Josa és Jóna, Kubek Sándor,
Mihalovits Jenő, Mauthner Alfréd, Murakózy
László. — Hajduszentpéter: Barbócz Zsigmond
Hajdubosszorményben: Ercsey Gábor gyógyszer-
tárakban.

Birtokvétele!

Szükségem volna gyorsan, komoly ve-
vők részére, elfogadható árban több birtok
1/2 milliótól 3 millió koronáig. Közvetítési
díj 2%.

Ajánlatok intézendők: Institut „Com-
missionshaus Günther“ Wien, I. Post-
gasse 1. (Ecke Wollzeile 31.)

Kivétel a legnagyobb titokban.

Schwarz M. L.

férfi, női divat és bazáraru üzlete május 10. óta

Piacz-u. 52.

Miklós-utcával szemben található.

Szalma kalapok felett; olcsón.

Izzad a lába?

Használjon Harsányi-féle „Formacint“, mely
bármely testrész izzadságát megszünteti.

Hatása gyors és biztos!

Kis üveg 1 kor. Nagy üveg 2 kor.

Ducika krém, páratlan hatású arczsépítő szer,
ára 1 kor Ducika szappan, ára 70 fill.

Ducika puder, három színben ára 1 kor

Rárpáti szesz rövid idő alatt megszünteti a
cauzos, reumás fájdalmakat, egy üveg
ára 1 kor.

Menthol jeges sóborszesz, az eddigi sóbor-
szeszek között leghatásosabb, 30, 50
fill. és 1 kor. üvegekben.

Indiai fogcsapp, a legmaksosabb fogfájást i
megszünteti, ára 70 fill.

Tyukszem irtó, 2—3 nap alatt minden hőrke-
ményedést megszüntet, ára 70 fill.

A fentiek csakis a

Balázs Ödön utóda

HARSÁNYI LAJOS

„Reménységhez“ címzett gyógyszer-tárában
Debreczen, Csapó-utca 18. szám
alatt kaphatók.

**Klimatikus gyógy- és
Lőcséfűred nyaralóhely.**

610 m. Szepes megye vadregényes fenyves
erdőinek közepén

Modern vizgyógyintézet, szénsavas fürdők, fenyő
fürdők Bul inginalatiók, massage, villanyozás, fekvő-
háló és állandó fürdő-orvosi ellenőrzés mellett.

Kitűnőkonyha, kényelmes, tiszta szobák,
figyelmei házi vezetés biztosítja a kellemes nyári
otthont.

Olcsó árak.

Prospektust küld a tulajdonos: Müller Antal
Lőcsén és a fürdő orvos: Dr. Müller Károly, Buda-
pest, IV. Múzeum körút 9., valamint Müller Miksa
építész Szeged.

1273 - 1911. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V.
2266/2—1911. számú végzése folytán közhirre-
tétetik, miszerint Maluzsinai magyar képvil-
selet r. t. részére a fizetett összeg betudá-
sával lakostól 143 kor. 36 fillér tőke, ennek
1910. év május hó 24. napjától számítandó
6% kamatai és az eddig összesen 57 kor. 66
fillér perköltség erejéig 1910. évi július hó
22-én bíróság lefoglalt és 2308 koronára be-
csült az üzleti berendezésből álló ingóságok
**1911. évi június hó 16-án délután 4 óra-
kor** kezdetét veendő és Hatvan-utca 11. sz.
alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a
legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés
mellett, szükség esetén becsáron alul is el-
fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mind-
azon foglaltatók részére, kik már jogerős vég-
rehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1911. évi május hó 23-án.

Oláh Géza, bírói kiküldött.

Eladó szőlőtelep.

Huszezer négyszögöl kitűnő karban tartott, termőképes bor és cse-
mege szőlő, közvetlen a sámsoni állomás mellett eladó. A telep 800 négy-
szögöles parcellákra van felosztva, — mindenik parcellában ugyanazon
szőlőfajokkal. — Az egész telep sodronnyal körül kerítve, rajta két szoba
konyhából álló lakás. Felvilágosítást ad:

Dr. Körösi Kálmán irodája

Batthyányi-utca 5. szám.

Vagy a helyszínén **Özv. Rozsa Lászlóné** tulajdonos. — Közvetítő díjaztatik.

ELADÓ FÖLDBIRTOKOK:

Szatmár megyében 686 kis hold (1200
□-öles) szántóföld, gazdasági épületekkel,
holdanként 370 korona. A vételhez kishol-
danként 100 korona elegendő.

Nádudvaron 103 és 250 katasztrális hold
szántóföld, holdanként 600 korona.

Ab-uj-torna megyében 400 katasztrális
hold szántóföld, szesz contingenssel, idei
terméssel, holt és élő fundus-instruktussal,

ELADÓ HÁZAK:

Modern új adómentes épület, 7 lakás-
sal, a vasúthoz közel. Évi jövedelem 4300
korona, ára 66000 korona.

Piaczhoz közel jól jövedelmező bér-
ház. Ára 54000 korona

Nyil utcán 4 lakással jókarban Ára
14000 korona.

Nyil-utcán sarokház, üzletnek igen
alkalmas. Ára 11000 korona

Kölcsei-utcán óriási nagy telek, épít-
kezésre rendkívül alkalmas. Ára 28000
korona.

belsősséggel és gazdasági épületekkel. Par-
cellázásra igen alkalmas.

Érkeserűbe 200 katasztrális hold ki-
tűnő minőségű szántóföld, gazdasági épüle-
tekkel és urilakkal.

Bereg megyében, (Nagyberegen) 16 hold
1-ső osztályu szántóföld és egy ház, ked-
vező feltételek mellett.

Boldogfalvai kertben 3200 □-öli szőlőföld
épületekkel, egészben vagy parcellánként.

Márk-telepen 300 □-öli telek, házzal
együtt. Üzletnek igen alkalmas, mert szom-
szédságában két gyár épül. Ára 3400 korona.

Libabertben teljesen új modern épület,
óriási nagy telekkel, minden kényelemmel,
5 szobás uri lak, fürdő szoba s melléképü-
letek. Ára 44000 korona.

Piaczhoz közel utca szabályozási vo-
nalba eső ház építkezésre igen alkalmas.

Hajdunánáson Irányi-utca 327. számú
ház elköltözés miatt eladó.

FÖLDBÉRETEL:

200 hold szántóföld, gazdasági épüle-
tekkel, közlegelővel. Tehénészetre igen al-
kalmos. Bérbeadó.

Keresetnek: házak, földbirtokok és
földbérletek.

Ingatlan közvetítés s azok pénzügyi

műveletei (finanszírozása) gyorsan előleg-
nélkül. Díjazás csak siker esetén.

Pénzkölcsönt a legbonyolultabbat is
5—6 nap alatt folyósított.

Kereskedelmi ügyekben megbízást vagy
képviselést vállal.

Felvilágosítással díjtalanul szolgál:

KUBINYI JENŐ ügynökségi irodája. Debreczen Batthyány-utca 7. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 8—12-ig, délután 2—6-ig.

Általános Forgalmi Bank

részvénytársaság

DEBRECZEN, Piacz-utcza 68. szám alatt.

Alaptőke 4,000.000 korona.

Foglalkozunk a takarékpénztári és banküzlet körébe vágó összes ügyletekkel, ugymint :

Elfogadunk takarékbetéteket
betétkönyvekre és checkszámlára.

Kölcsönöket adunk
váltókra és folyószámlára.

Törlesztéses kölcsönöket nyújtunk
földbirtokra és bérházakra igen előnyös feltételek mellett.

Óvadékkölcsönöket adunk
vállalkozóknak és bérlőknek.

Financirozunk
mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi vállalatokat.

Hitelegyletünk
leszámitol tárczaváltókat.

Terményosztályunk
előleget ad a jövő évi termésre és vesz mindennemű szemes terményt.

Áruosztályunk
elad waggonszámra tüzi- és épületfát, faszenet, meszet és vesz mindennemű vasuti talpfát.

Biztosítási osztályunk
tűz-, élet-, jég-, üveg- és baleseti biztosításokat köt a legcoulansabb feltételekkel.

Felvilágosítást mindenkor készséggel ad

az igazgató.

Gazdák figyelmébe!

Eredeti „Melichár Unicum Drill” csakis azon vetőgép, melynek szabalmazott új beállítókészüléke van! Ezen új szabadalom folytán az „Unicum-Drill” vetőgépet csavar kulcs nélkül bármely magnemhez egy pillanat alatt hajszálpontosan beállíthatjuk.

Kérem raktárunkban megtekinteni!

Óvakodjunk silány utánzatoktól!

Eredeti Bächer egyes- és kettős aczélekék!
Eredeti amerikai Johnston kéveköto aratógép

csak az, melyből Debreczen és környékén 100 darabnál több van már használatban (fényes bizonyítványaink e gépekről irodánkban bemutatathatók) s mely kizárólag

Ráhmer Sándornál kapható!

Egyedüli raktár csakis Placz-u. 43. sz. alatt. (a Dréher mellett.)
Bächer-Melichár-Johnston gépgyárak fióktelepén!

Figyelem!

Házlebontás miatt a Placz-u. 26. sz. alatti nagytrafikudvarban levő Bächer-Melichár-Johnston gépgyárak fióktelepét folyó évi május 1-től szemben az eddigi gépraktárral, Placz-utoza 43 sz. alá helyeztük át! (a Dréher mellett.)

RAHMER SÁNDOR.

Legjobb és legolcsóbb motorok-, cséplők-, technikai cikkek, olajok!

Figyelmeztetés!

A Debreczeni Háztulajdonosok Egyesülete t. tagjait, valamint az Egyesületen kívül álló t. háztulajdonos urakat figyelmeztetjük, hogy ne hagyják magukat nagyhangú hirdetések által félrevezettetni, hanem aki csatornázását

szakszerűen és olcsón

akarja elkészíttetni, az forduljon bizalommal 12 év óta fennálló és jóhírnévnek örvendő cégünkhöz, hol teljes szavatosság mellett vállaljuk a munkát.

Költségvetés és terv készítése, építési engedély megszerzése **dijmentes.**

Lukács Vilmos és Testvére

Hatvan-utca 5.

Telefon 308.

Telefon 308.

Gyártelep: Ferencz József-ut, Margitfürdő mellett.